

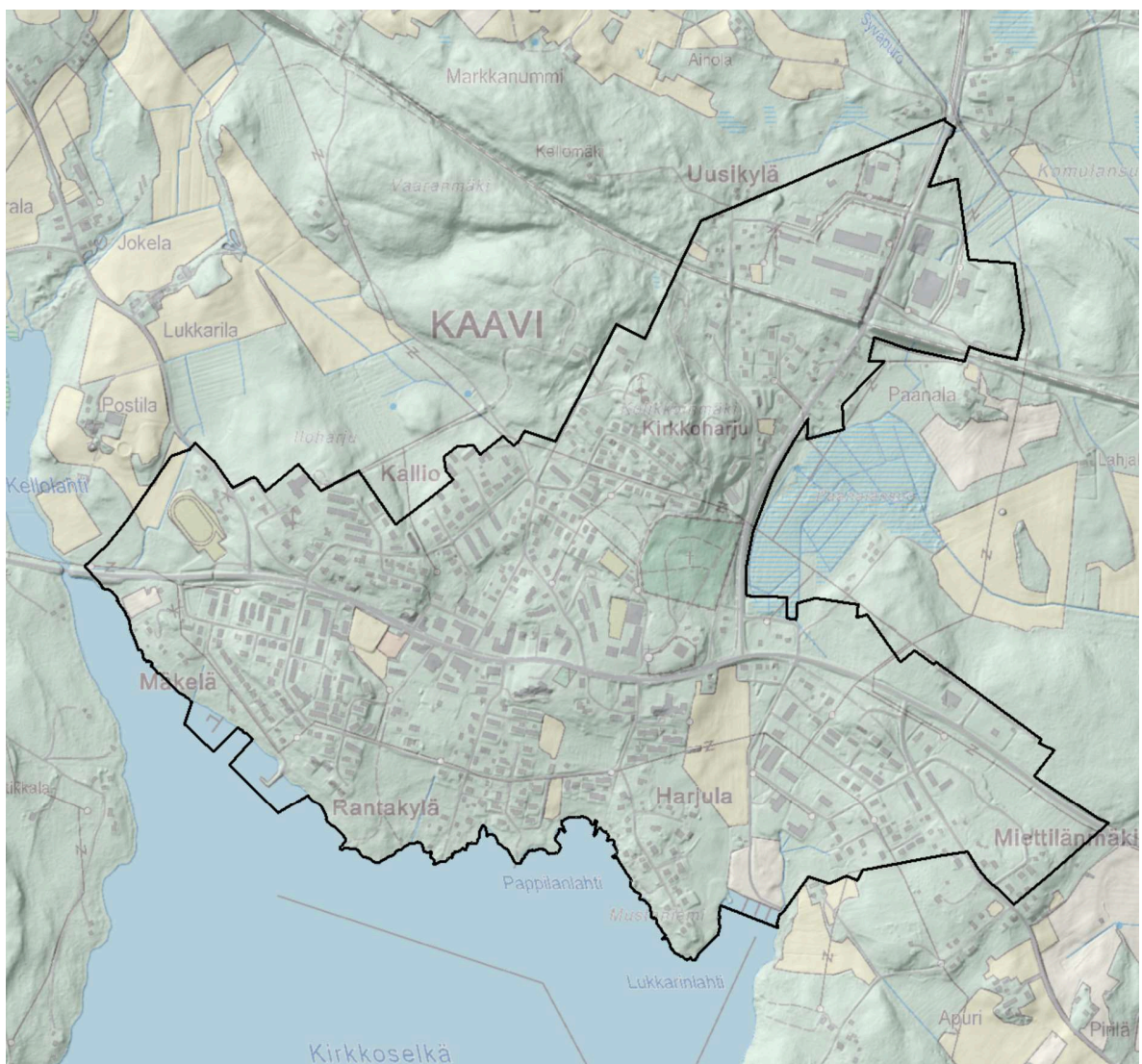

KAAVIN KUNTA

KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVAN PÄIVITTÄMINEN 2023

ASEMAKAAVAN PÄIVITTÄMINEN KOSKEE KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVOITETTUA TAAJAMAA KOKONAISUUDESSAAN

KAAVASELOSTUS 1.2.2023 EHDOTUS

Kirkonkylän asemakaava-alueen raja

Johdanto

Kaavin kirkonkylän asemakaavan päivitys ja ajantasaistaminen on käynnistynyt vuonna 2020. Asemakaava-alueeseen sisältyy kirkonkylän asemakaavoitettu taajama. Kunnan kaavoituskatsauksessa 2018 todettiin, että asemakaavan pohjakartta päivitetään ajantasalle v. 2020 aikana.

Asemakaava päivitettyinä korvaa nykyisen taajama-alueen ajantasa-asemakaavan ja lopputuloksena on yksi lainvoimainen ja ajantasainen asemakaava.

Erilliset kirkonkylän asemakaavat on yhtenäistetty kaavamääräysten ja merkintöjen osalta ja viety numeeriseen muotoon sovittaen asemakaava uudelle kirkonkylän alueelle laaditulle pohjakartalle.

Asemakaavaan on tehty tarpeelliseksi havaittuja pienimuotoisia ja teknisluonteisia päivityksiä.

Kaavin kirkonkylän maankäytön kehittäminen toteuttaa valtakunta- ja maakuntatason ja kunnan asettamia tavoitteita.

Asemakaavaprosessin ja osallistavan suunnittelumenettelyn keskeinen tavoite on aktivoida paikallisia ja ulkopuolisia osallisia ja toimijoita suunniteltavan ympäristön ja siihen liittyvien toimintojen kehittämiseen, sekä mahdollistaa osallisten ja suunnittelijoiden välinen vuorovaikutteisuus.

Kaavatyön aikana on kuultu alueen maanomistajia muutostarpeiden tiedostamiseksi ja esille tuomiseksi.

Vuoden 2020-2021 aikana on tehty asemakaava-alueen viheraluetarkastelu sekä rakennuskulttuurikohteiden nykytilan arviointi.

Kaavanlaatijana on toiminut kaavoitusinsinööri Jorma Harju, Maankäytönsuunnittelu Kaavaharju.

1.2.2023

Kaavanlaatija

Projektipäällikkö Jorma Harju

Puh. 044 596 3111

E-mail: jorma.harju@kaavaharju.fi

www.kaavaharju.fi

Sisällys

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	1
1.1	Kaavan nimi ja tavoitteet	1
1.2	Alueen sijainti ja rajausta	1
2	SUUNNITTELUTILANNE.....	2
2.1	Maakuntakaava	2
2.2	Yleiskaava.....	8
2.3	Asemakaava	8
2.4	Pohjakartta	10
2.5	Rakennusjärjestys	10
3	MAANKÄYTÖN NYKYRAKENNE	11
3.1	Kokonaisrakenne.....	11
3.2	Väestö	11
3.3	Elinkeinot ja palvelut	14
3.4	Asuinalueet	15
3.5	Virkistysalueet	15
3.6	Liikenneverkosto.....	16
3.6.1	Liikenneturvallisuuksuunnitelma	18
3.7	Yhdyskuntatekninen huolto	21
4	SELVITYKSET, SUUNNITELMAT	22
4.1	Rakennuskulttuuri ja kulttuuriympäristö.....	23
4.1.1	Maakunnallisesti arvokkaat kohteet.....	24
4.1.2	Paikallisesti arvokkaat kohteet.....	27
4.1.3	Yhtenäiset alueet.....	31
4.2	Arkeologinen kulttuuriperintö.....	35
4.2.1	Kiinteät muinaisjäännökset.....	35
4.3	Luonto- ja viheralueet	36
4.3.1	Yleistä	36
4.3.2	Maa- ja kallioperä	37
4.3.3	Vesistöt ja pohjavesialueet.....	37
4.3.4	Suojelualueet ja uhanalaiset lajit	38
4.3.5	Luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet.....	38
4.3.6	Liito-oravaselvitys	38
4.3.7	Muu eläimistö	40
4.3.8	Maisema.....	40
4.3.9	Yhteenveto	40
4.3.10	Viheraluetarkastelu	40
5	SUUNNITTELUTAVOITTEET	54
5.1	Yleistä	54
5.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	54
5.3	Maakuntaohjelman ja maakuntakaavan tavoitteet	55
5.4	Kunnan asettamat tavoitteet	56

6	ASEMAKAAVA JA SEN PERUSTELUT	57
6.1	Yleisperustelut	57
6.2	Kokonaisrakenne	57
6.3	Asuinalueet	58
6.3.1	Aluevarausmerkinnät	58
6.4	Palvelu-, yritys- ja teollisuusalueet	59
6.5	Virkistys- ja ulkoilualueet	60
6.6	Liikennealueet	60
6.7	Erityisalueet	61
6.8	Kulttuuriarvot	61
6.9	Luontoarvot	62
6.10	Maa- ja metsätalousalueet	62
7	ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET	63
7.1	Yleistä	63
7.2	Vaikutukset suhteessa ylikunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	63
7.3	Maankäytölliset vaikutukset	63
7.3.1	Kokonaisrakenne	63
7.3.2	Rakentaminen taajamassa	63
7.3.3	Työpaikka-alueet / palvelut	64
7.3.4	Yhdyskuntatekniset verkostot	64
7.3.5	Liikenneverkosto	64
7.3.6	Virkistysalueet ja viheryhteydet	64
7.3.7	Maa- ja metsätalous / luonto	64
7.3.8	Kulttuuriympäristö	64
7.4	Vaikutukset sosiaalisiin oloihin	65
7.5	Asemakaavan oikeusvaikutukset	65
8	SUUNNITTELUMENETTELY	66
8.1	Osalliset	66
8.2	Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen	66
8.3	Suunnitteluvaiheet	66

Liitteet

- Asemakaavakartta 1:2000
- Luonnosvaiheen palaute ja vastineet 1.2.2023
- Asemakaavan seurantalomake (lopulliseen)

Erillisliitteet

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Kaavan nimi ja tavoitteet

Kirkonkylän asemakaavan päivittäminen 2022.

Kirkonkylän asemakaavapäivityksen tavoitteena on kirkonkylän asemakaavan ajantasaistaminen ja päivittäminen kokonaisuudessaan. Kaikki erilliset kirkonkylän asemakaavat yhtenäistetään kaavamääräysten ja merkintöjen osalta ja viedään numeeriseen muotoon, sovittaen asemakaava uudelle kirkonkylän alueelle laaditulle pohjakartalle. Tavoitteena on helpottaa voimassa olevien asemakaavojen seuranta- ja hallintaa, jolloin lopputuloksena syntyisi yksi lainvoimainen ja ajantasainen asemakaava.

Tarvittaessa tehdään pienimuotoisia päivityksiä itse asemakaavaratkaisuihin, mikäli ne osoittautuvat tarpeellisiksi. Kaavatyön aikana kuullaan alueen maanomistajia muutostarpeiden tiedostamiseksi ja esille tuomiseksi.

1.2 Alueen sijainti ja raja

Kaavin kirkonkylä sijaitsee Kaavinjärven pohjoisrannalla. Kaavin kirkonkylältä on matkaa Kuopion keskustaan noin 55 km.

Asemakaavan raja noudattaa Kaavin kirkonkylän nykyisen ns. ajantasa-asemakaavan rajaa. Asemakaava-alueen pinta-ala on noin 220 ha.

KUVA 1. Asemakaava-alueen raja (pinta-ala noin 220 ha)

2 Suunnittelutilanne

2.1 Maakuntakaava

Voimassa olevat maakuntakaavat:

- Ympäristöministeriön 7.12.2011 vahvistama Pohjois-Savon maakuntakaava 2030
- Ympäristöministeriön 15.1.2014 vahvistama Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava
- Ympäristöministerin 1.6.2016 vahvistama Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava
- Maakuntavaltuuston 19.11.2018 hyväksymä Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 1.vaihe

Valmisteilla oleva maakuntakaava:

- 2. vaihe on tullut vireille 26.8.2019.

Suunnittelualueella on voimassa ympäristöministeriön 7.12.2011 vahvistama Pohjois-Savon maakuntakaava 2030.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040:

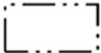
Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 laaditaan kahdessa vaiheessa, joista 1. vaihe on hyväksytty 19.11.2018 maakuntavaltuustossa ja saanut lainvoiman 1.2.2019.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 1. vaihe: Maakuntakaavan tarkistamisessa ei kohdennu nyt asemakaavoitettavalle alueelle muutoksia.

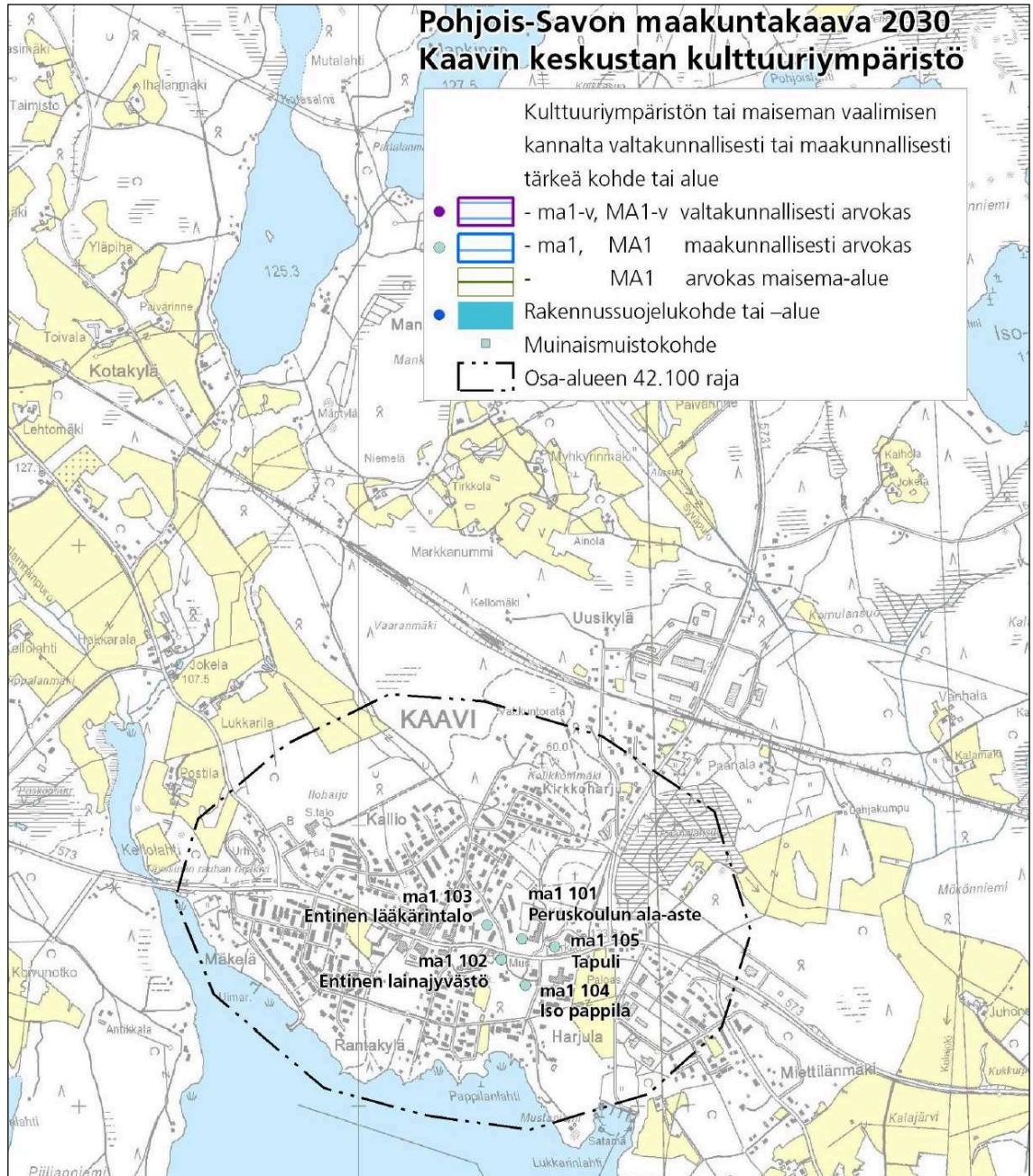
KUVA 2. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavojen yhdistelmästä Kaavin kirkonkylän kohdalta

Maakuntakaavassa Kirkonkylän asemakaava-alueelle kohdentuu seuraavat merkinnät:

A1	Taajamatoimintojen alue (A1 001)
ca2	Keskustatoimintojen alakeskus
Kaavilla keskustatoimintojen alakeskuksen alueelle sijoitettavien vähittäiskaupan suuryksiköiden yhteenlaskettu kerrosala saa kussakin alakeskuksessa olla olevat vähittäiskaupan suuryksiköt huomioiden enintään 5000 k-m2.
	Kaavin keskustan kulttuuriympäristö (100), (kuvassa 3 kohteet)
	Satama-alue (lv 900, rahti- ja/tai matkustajasatama, Kirkonkylä)
pv1 651	Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (Kaavinjärvi, lk 2, pv-alue-tunnus: 0820401).

my1 299 Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla on maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia maisemaan liittyviä arvoja (Mäkelä, kiillegneissi (lohkare), arvo: V).

Lisäksi maakuntakaavassa on merkinnät seututiestä, rautatiestä, moottorikelkkareitistä, ulkoilureitistä, vesijohto- ja viemäriverkostoista.

KUVA 3. Kaavin keskustan kulttuuriympäristö. Maakunnallisesti arvokkaat kohteet: ma1 101-105 (Pohjois-Savon maakuntakaavayhdistelmä 2030).

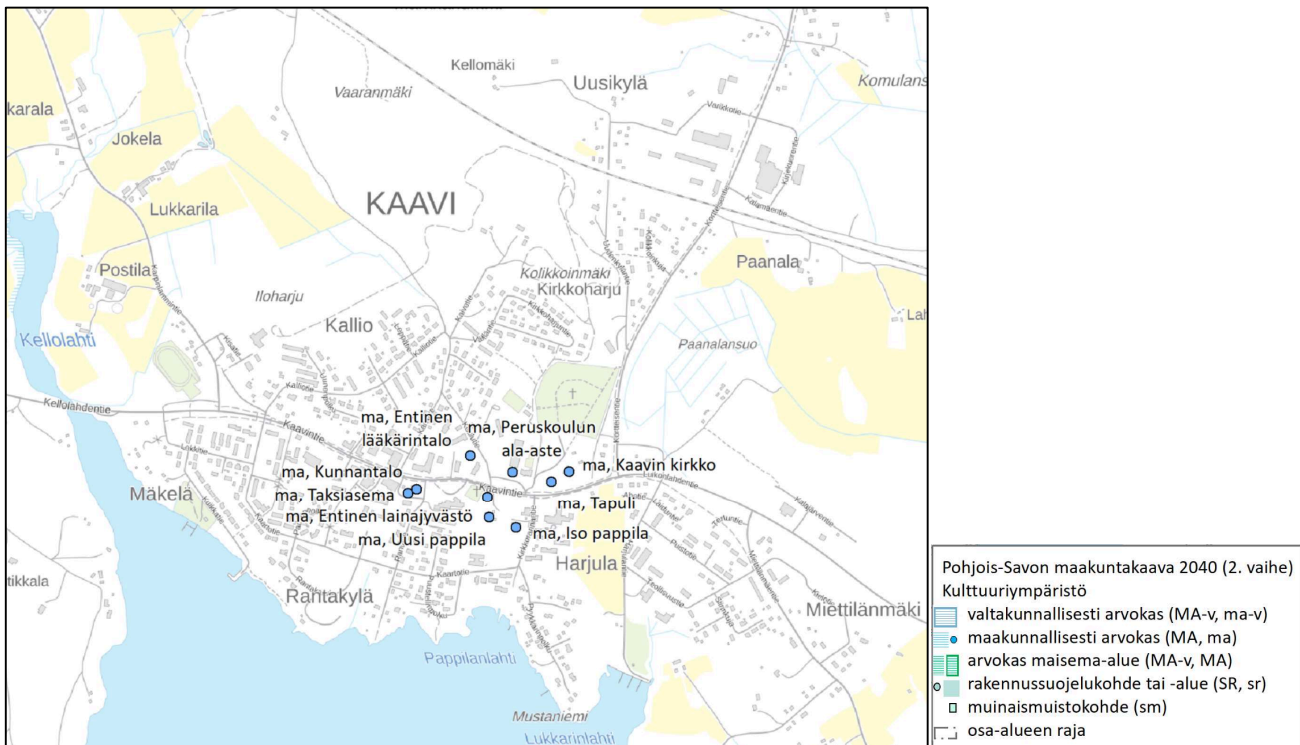
Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaihe on tullut vireille 26.8.2019. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 29.8.-27.9.2019 ja siihen liittyvä viranomaisneuvottelu pidettiin 23.10.2019. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaihe luonnosvaihtoehdot ovat olleet nähtävillä 11.1.-14.3.2022. Maakuntakaavasta on laadittu kaksi luonnosvaihtoehtoa: VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja.

Kaavassa käsitellään seuraavia teemakokonaisuuksia: 1. aluerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen, 2. liikennejärjestelmä, 3. viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus, 4. luonnonvarat, 5. kulttuuriympäristö, 6. energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto ja 7. muut teemat. Läpileikkaava teema on ilmastomuutos.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. ja 2.vaiheiden muodostama kaavallinen kokonaisuus tulee aikanaan kumoamaan ennen vuotta 2018 laaditut maakuntakaavat.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2.vaiheen luonnoksessa Kaavin kulttuuriympäristökohteet:

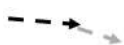
- Entinen lääkärintalo, R, M
- Peruskoulun ala-aste, R, M
- Tapuli, R, M
- Iso pappila, R, M
- Entinen lainajyvästö, R, M
- Uusi pappila, moderni kulttuuriympäristö, M, R, A
- Taksiasema, moderni kulttuuriympäristö, M, H, R
- Kunnantalo, moderni kulttuuriympäristö, M
- Kaavin kirkko, moderni kulttuuriympäristö, M, R, H, A

KUVA 4. Kaavin kulttuuriympäristö. Maakunnallisesti arvokkaat kohteet (ma). (Merkinnät ja määräykset, Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaihe, luonnos 15.12.2021).

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen luonnosvaihtoehdoissa kaava-alueelle kohdentuvia merkintöjä (vaihtoehdot VE1 ja VE2):

VE1 Kyvykäs uudistaja - tähän kaava-alueeseen kohdentuvia merkintöjä:

JOUKKOLIIKENTEEN KEHITTÄMISVYÖHYKE

Merkinnällä osoitetaan maakunnan joukkoliikenteen kehittämisvyöhykettä, jonka ydinalue kattaa Iisalmi-Kuopio-Varkaus- ja Kuopio-Suonenjoki -välin. Merkinnän tavoitteena on tukea alueen joukkoliikenteen kehittämistä kilpailukyiseksi vaihtoehdoksi henkilöautolle niin työ- kuin asiointiliikenteessä. Merkinnän toinen taso tavoittaa kaikki kuntakeskukset.

Suunnittelumääräys kummallekin vyöhykkeelle:

Ydinalueen kehittämisessä tulee kiinnittää vuorotarjonnan ohella erityistä huomiota pysäkkien esteettömyyteen, turvallisuuteen, pysäkkipalveluiden laatuun ja liikenteen sujuvuuteen. Lähi-/taajamajunaliikenteen pitkän aikavälin kehittämisen edellytykset on turvattava.

A

TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan alueidenkäytön maakunnallisesti merkittävää yhteensovittamista edellyttävät asumiseen, palvelu-, teollisuus- ja työpaikkatoimintoihin sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat alueet. Merkintä sisältää taajamien sisäisiä liikenneväyliä sekä liikenteen tarvitsemia satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha-alueet ja muita vastaavia alueita, ulkoilureitit, kevyen liikenteen väylät, paikalliskeskukset, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet.

Suunnittelumääräys:

Aluetta suunnitellaan asumiseen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palveluiden ja toimintojen alueena. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta ja tukeutuu kestäväan liikkumiseen, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistysmahdollisuudet sekä kävely- ja pyöräily-yhteydet seudullisille virkistysalueille.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on osoitettava maakuntakaavaan merkittyjen ulkoilureittien jatkuvaus taajamatoimintojen alueella. Alueen käytön suunnittelussa on säilytettävä riittävät virkistys- ja viiheryhteydet eri viheralueiden välillä.

Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa heikennä merkittävästi Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin, maaston kulumiseen, pienilmastoon ja viiheryhteyksien säilymiseen.

KESKUSTATOIMINTOJEN ALAKESKUS (ca1)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä, vahvoja keskustatoimintojen alakeskuksia, joihin sijoittuu seudullisia palveluita sekä asumista. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Suunnittelumääräys:

Alueiden käytön suunnittelussa tulee luoda edellytykset vetovoimaisen keskusta-alueen kehittämiseksi sekä monipuolisten palveluiden ja asumisen sijoittumiselle. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, viihtyisän elinympäristön luomiseen, kulttuuriympäristön arvoihin sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vapaa-ajan ja ympärivuotisen asumisen kehittämiseen.

Kaavi, seudullisesti merkittävä keskustatoimintojen alakeskus

VENESATAMA, UITON TOIMINTAPIIKKA

Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät veneilyn käytössä olevat satamat ja laiturit sekä uiton toimintapaikat. Alueella on voimassa rakentamisrajoitus MRL 33 §.

Rakentamismääräys uiton toimintapaikoille:

Nippujen pudotuspaikoilla melualueelle ei tule sallia muuta kuin uittoon ja vesiliikenteeseen liittyvää rakentamista.

Kirkonkylä, venesatama, rahti- ja/tai matkustajasatama

MY

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA

Merkinnällä osoitetaan ne kallio- ja harjualueet, joilla on maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia arvoja.

Suunnittelumääräykset:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on maa- ja metsätalouden ohella erityisesti otettava huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni- tai kalliomuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesistö- tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojelu.

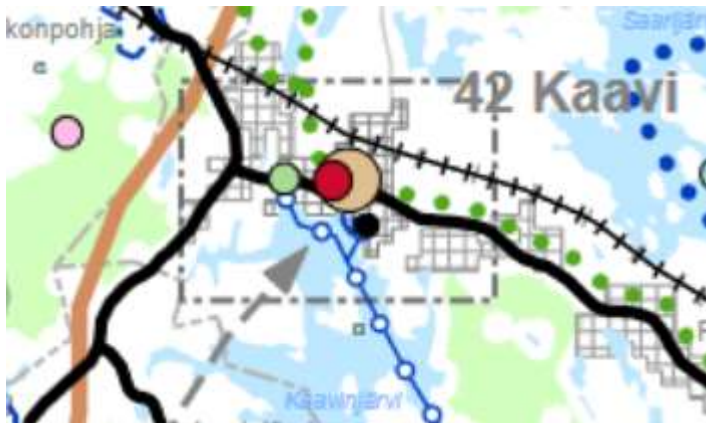
Mäkelä, kiillegneissi (lohkare), V

- st** SEUTUTIE
Seututiet yhdistävät kuntatason keskuskeskukset tärkeimpiin liikennetarvesuuntiinsa ja kytkevät merkittävimmät muut liikennettä synnyttävät kohteet sekä yleiset rajanylityspaikat ylempi-luokkaiseen verkkoon. Valtatieluokkaisen moottoritien rinnakkais- ja yleensä seututie.
- yt** YHDYSTIE
Kaavassa osoitetaan huoltovarmuuden kannalta ja kansallispuistojen saavutettavuuden kan-nalta maakunnallisesti merkittävimmät yhdystiet.
- YHDYSRATA
Merkinnällä osoitetaan henkilö- ja tavaraliikenteen käyttämät radat.
- VENEVÄYLÄ (syväys 1,2 m)
- ULKOILUREITTI
Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset maakunnallisesti merkittävät ulkoilureitit.

Suunnittelumääräys:

Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä eri kuntien sekä maanomis-tajien kanssa.

Reittien suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tar-kasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä alueella olevien tai siihen rajautuvien Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.

KUVA 5. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2.vaiheen luonnosvaihtoehdosta VE1 Kyyvykäs uudistuja.

ja **VE2 Rohkea kasvaja** - tähän kaava-alueeseen kohdentuvia merkintöjä:

- A** TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE
Merkinnällä osoitetaan alueen käytön suunnittelua ja yhteensovittamista edellyttävät asumiseen, palvelu-, teolli-suus- ja työpaikkatoimintoihin sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat alueet. Merkintä sisältää taajamien si-säisiä liikenneväyliä sekä liikenteen tarvitsemia satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha-alueet ja muita vastaavia alueita, ulkoilureitit, kevyen liikenteen väylät, paikalliskeskukset, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet. Taajamatoimintojen alue –merkintä ei estä maa- ja metsätaloustaloudessa olevien alueiden säilyttämistä tarvittaessa nykyisessä käytössä.

Suunnittelumääräykset:

Aluetta suunnitellaan asumiseen, ympäristönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palvelui-den ja toimintojen alueena. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistys-mahdollisuudet sekä kävely- ja pyöräily-yhteydet seudullisille virkistys-alueille.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen reittien jatkuvuus taa-jamatoimintojen alueella. Alueen käytön suunnittelussa on säilytettävä riittävät virkistys- ja viheryhteydet eri vi-heralueiden välillä.

Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä seu-raavien Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin, maaston kulumiseen, pie-nilmastoon ja viheryhteyksien säilymiseen.

KESKUSTATOIMINTOJEN ALAKESKUS (ca1)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä, vahvoja keskustatoimintojen alakeskuksia, joihin sijoittuu seudullisia palveluita sekä asumista. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Suunnittelumääräys:

Alueiden käytön suunnittelussa tulee luoda edellytykset vetovoimaisen keskusta-alueen kehittämiseksi sekä monipuolisten palveluiden ja asumisen sijoittumiselle. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, viihtyisän elinympäristön luomiseen, kulttuuriympäristön arvoihin sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin. Eritystä huomiota tulee kiinnittää vapaa-ajan ja ympärivuotisen asumisen kehittämiseen.

Kaavi, seudullisesti merkittävä keskustatoimintojen alakeskus

MY

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAISEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA

Merkinnällä osoitetaan ne kallio- ja harjualueet, joilla on maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia arvoja.

Suunnittelumääräykset:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on maa- ja metsätalouden ohella erityisesti otettava huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni- tai kalliomuodostuman luonteelliset piirteet, ympäröivä vesistö- tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojelu.

Mäkelä, kiillegneissi (lohkare), V

VENESATAMA, UITON TOIMINTAPAIKKA

Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät veneilyn käytössä olevat satamat ja laiturit sekä uiton toimintapaikat. Alueella on voimassa rakentamisrajoitus MRL 33 §.

Rakentamismääräys uiton toimintapaikoille:

Nippujen pudotuspaikoilla melualueelle ei tule sallia muuta kuin uittoon ja vesiliikenteeseen liittyvää rakentamista.

Kirkonkylä, venesatama, rahti- ja/tai matkustajasatama

st

SEUTUTIE

Seututiet yhdistävät kuntatason keskuksia tärkeimpiin liikennetarvesuuntiinsa ja kytkevät merkittävimmät muut liikennettä synnyttävät kohteet sekä yleiset rajanylityspaikat ylempiluokkaiseen verkkoon. Valtatieuokkaisen moottoriväylän rinnakkais- tai yleensä seututie.

yt

YHDYSTIE

Yhdystiet toimivat paikallis- ja kyläkeskusten sekä haja-asutusalueiden liikenneyhteyksinä. Kaavassa osoitetaan myös huoltovarmuuden kannalta merkittävimmät yhdystiet.

YHDYSRATA

Merkinnällä osoitetaan henkilö- ja tavaraliikenteen käyttämät radat.

VENEVÄYLÄ (syväys 1,2 m)

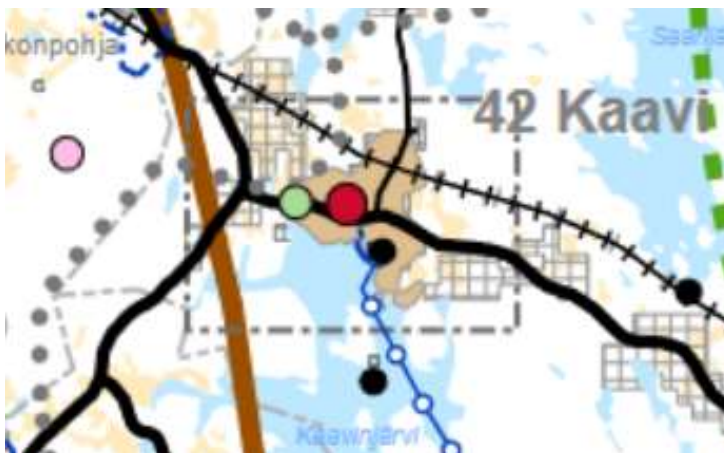

MOOTTORIKELKKAILUREITTI

Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset olemassa olevat ja suunnitellut maakunnalliset moottorikeikkailun runkoreitit.

Suunnittelumääräys:

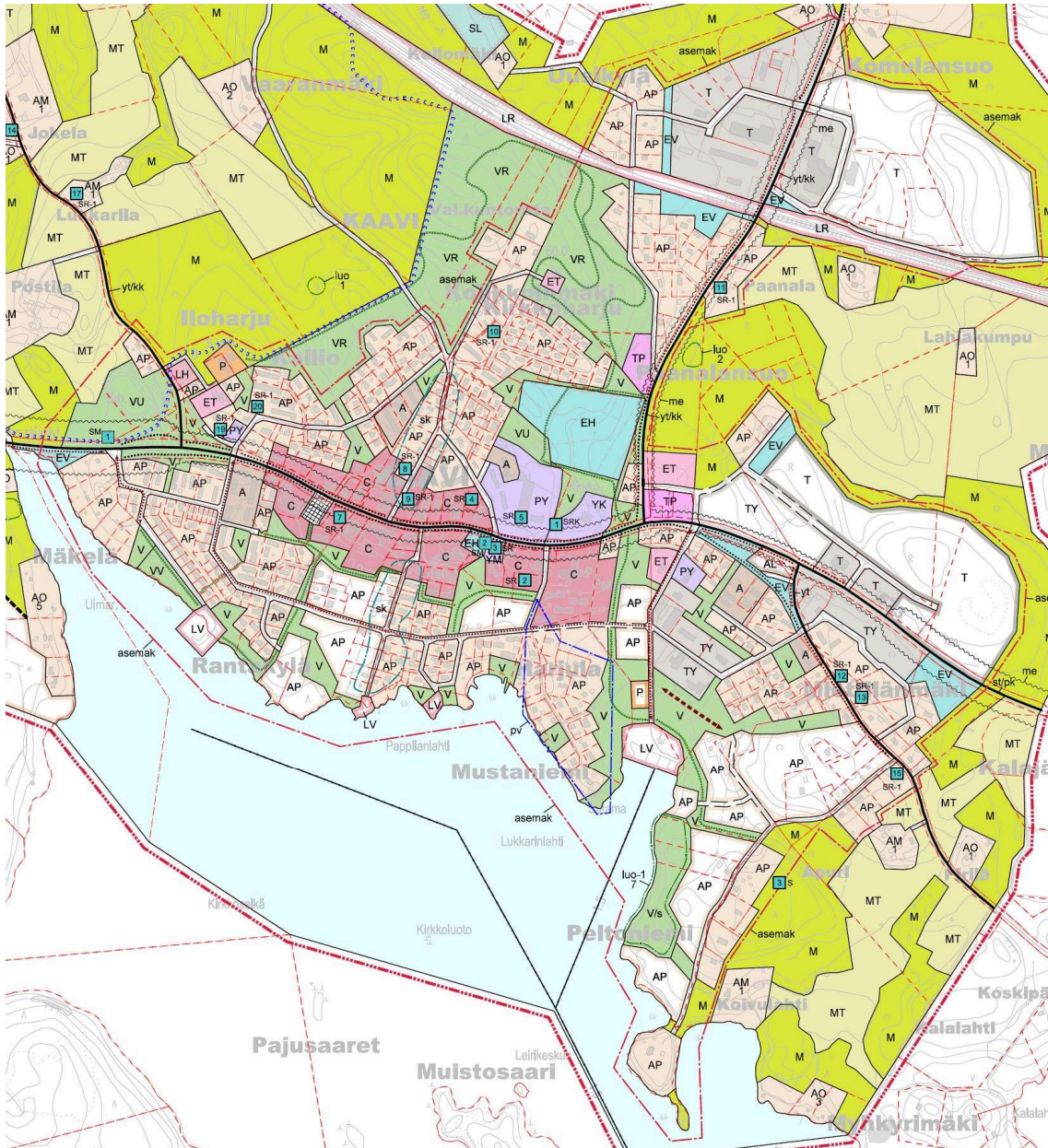
Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä eri kuntien sekä maanomistajien kanssa.

KUVA 6. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2.vaiheen luonnosvaihtoehdosta VE2 Rohkea kasvaja.

2.2 Yleiskaava

Kirkonkylän voimassa oleva yleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 18.12.2018.

KUVA 7. Ote kirkonkylän yleiskaavasta asemakaavan päivitysalueen kohdalta

2.3 Asemakaava

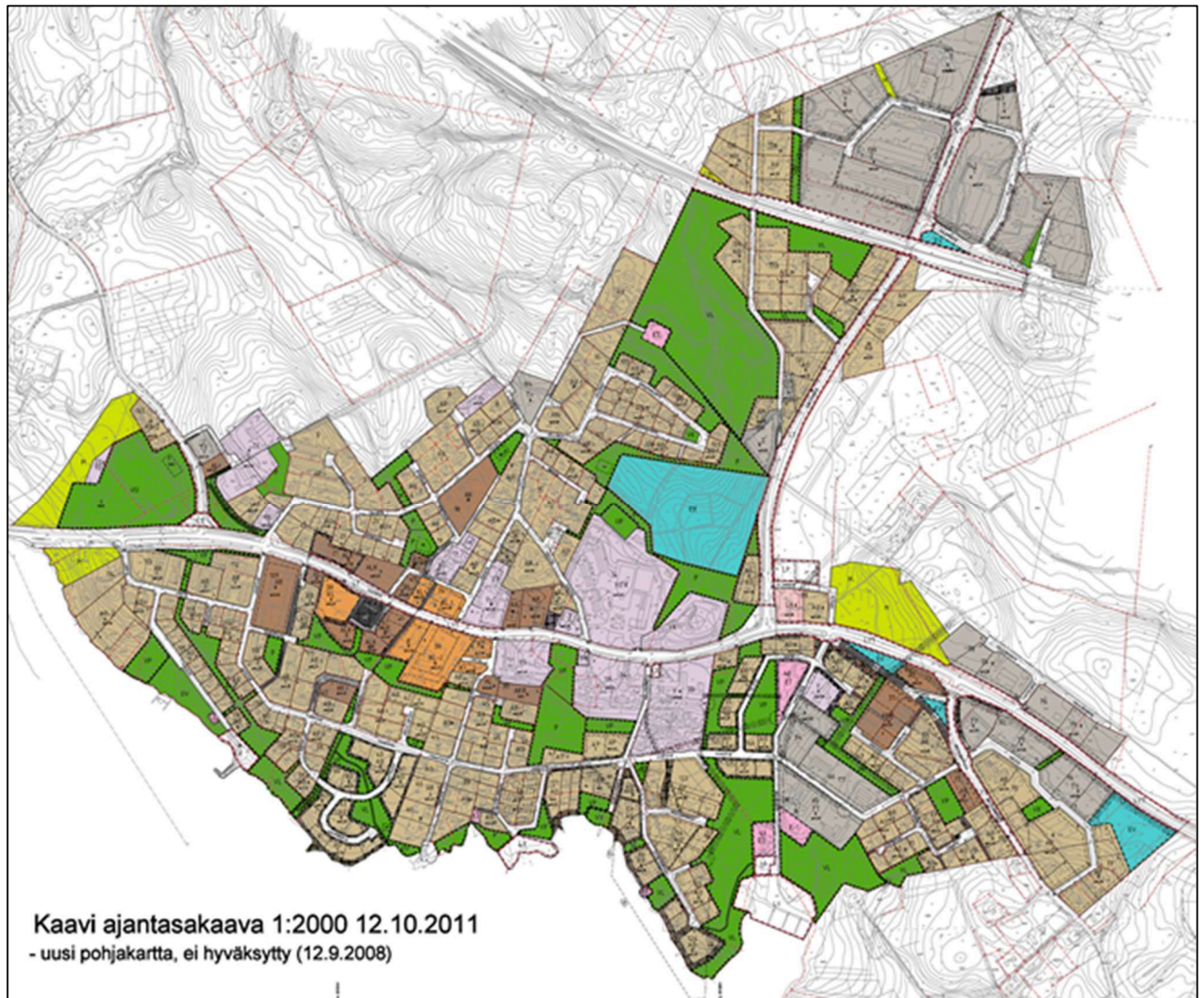
Kaavin kirkonseudun ensimmäinen rakennuskaava on vahvistettu 21.6.1966. Sitten rakennus- ja asemakaavaan on tehty muutoksia ja laajennuksia noin 40 kpl.

Ns. Riekkisen alueen asemakaavan tarkistus ja muutamia muita alueiden (korttelit 57 (osa), 63, 64, 65, 121 (osa) ja 124) koskeva kaava on hyväksytty valtuustossa 27.8.2009. Alueelle ollaan parhaillaan toteuttamassa kirkonkylän uusinta asuinpienaloaluetta.

Palvelukeskuksen viereisen alueen asemakaavamuutos on hyväksytty valtuustossa 27.2.2018. Asemakaavan muutos koskee kortteleita 31, 33 (osa), 55, 145 sekä puisto- ja yleistä pysäköinti- aluetta. Asemakaavan muutoksella muodostui kortteli 33 (osa) ja puistoalueita. Kaava on mahdollistanut tehostetun palveluasumisen yksikön rakentamisen palvelukeskuksen läheisyyteen.

Kortteleiden 47, 121 ja 122 ja niihin liittyviä lähivirkistys-, katu- ja liikennealueita, asemakaavan muutos vahvistettiin valtuustossa 25.2.2020. Kortteliin 47 on rakenteilla 30-paikkainen vanhusten palvelukoti.

Asemakaavan muutostyön yhteydessä tammikuussa 2009 on laadittu yleiskaavatasoinen viheraluetarkastelu.

KUVA 8. Kaavin kirkonkylän epävirallinen ns. ajantasa-asemakaava

Asemakaavan tarkoitus (MRL 50 §)

Alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla.

Asemakaavan muutos voidaan laatia myös vaiheittain

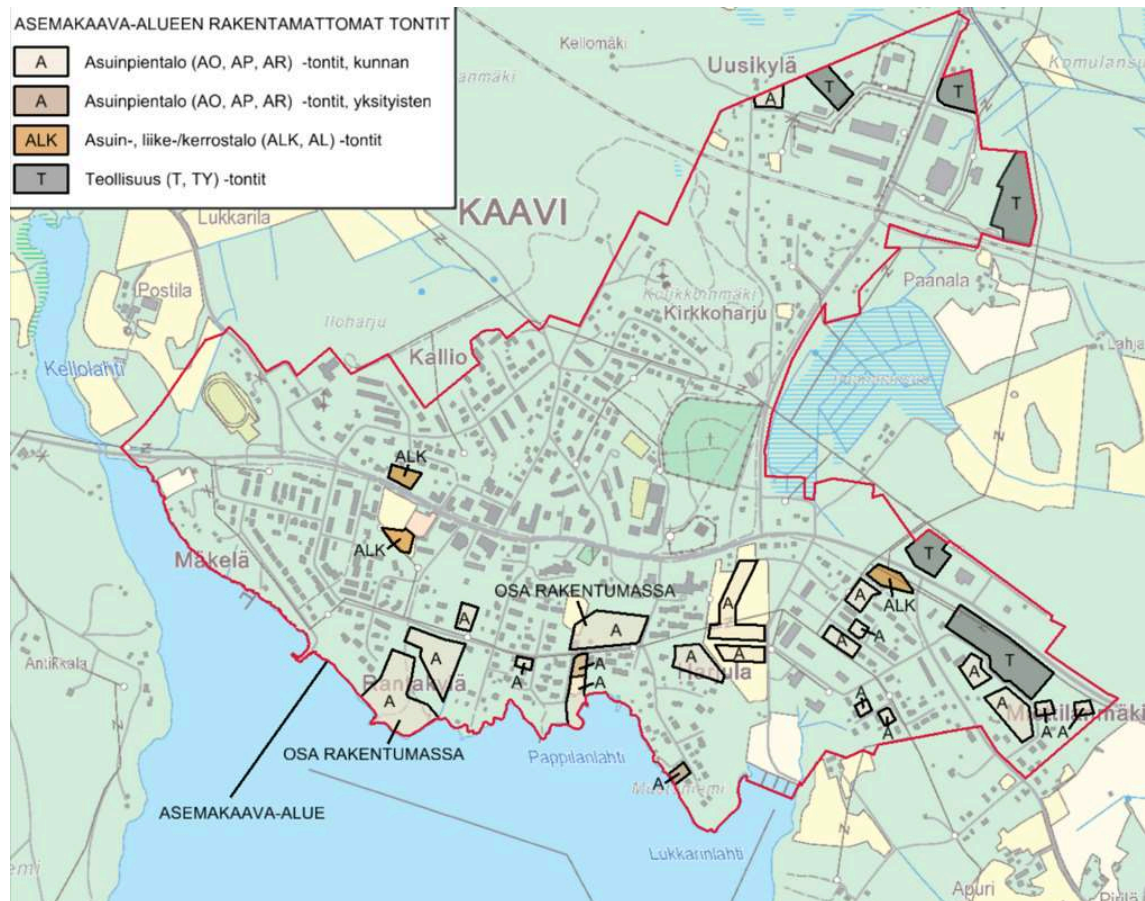
Asemakaavan laatimistarve (MRL 51 §)

Asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää.

Maankäytön ohjaustarvetta arvioitaessa on otettava huomioon erityisesti asuntotuotannon tarve ja elinkeinoelämän toimivan kilpailun edistäminen.

Omistaja	Asuinpienalo (AO, AP, AR) -tontit	Asuin-, liike-/kerrostalo (ALK, AL) -tontit	Teollisuus (T, TY) -tontit	Yhteensä kpl
Kaavin kunta	45	3	13	61
Yksityinen	2	-	-	2
Yhteensä kpl	47	3	13	63

Taulukko 1: Kirkonkylän voimassa olevaan asemakaavaan sisältyvät rakentamattomat tontit vuonna 2020.

KUVA 9. Asemakaava-alueen rakentamattomat tonttialueet vuonna 2020

2.4 Pohjakartta

Asemakaavan pohjakarttana käytetään kirkonkylän asemakaava-alueelle laadittua 2.11.2020 hyväksyttyä 1:2000 -mittakaavaista pohjakarttaa.

2.5 Rakennusjärjestys

Kaavin kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty 29.3.2001.

3 Maankäytön nykyrakenne

3.1 Kokonaisrakenne

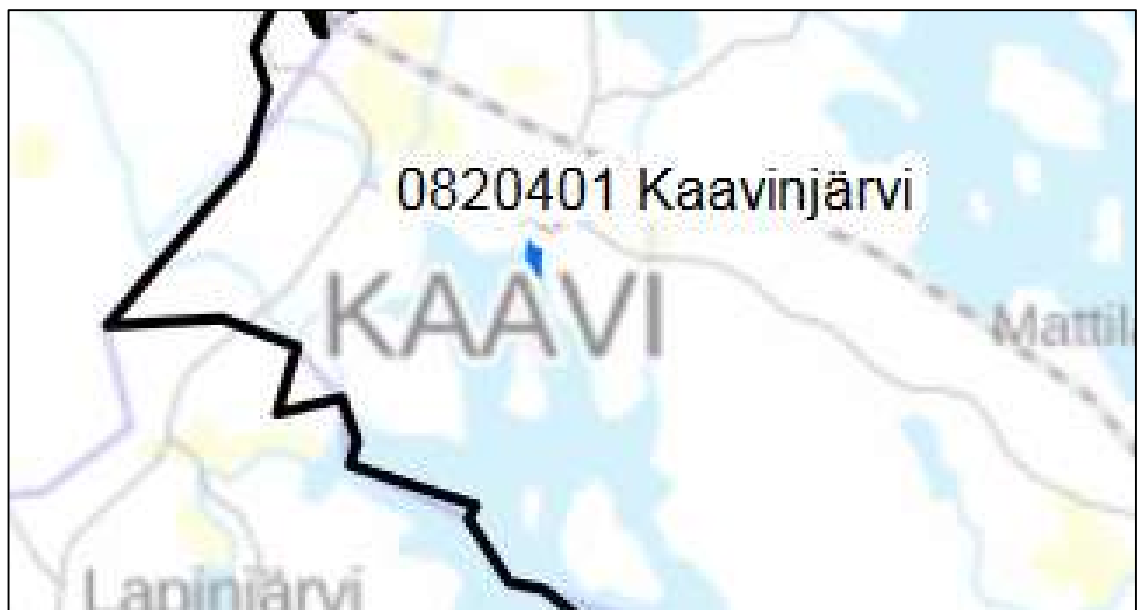
Kaavin kirkonkylä on rakentunut melko yhtenäisesti Kaavinjärven rannalle sen pohjoispäähän maantien 573 (Kaavintie) varteen. Julkiset ja kaupalliset palvelut keskittyvät pääraitin läheisyyteen ja varteen. Uudenkylän alueen asutus ja teollisuusalue ovat Korteisientien varrella osin radan takana hiukan erillään muusta rakenteesta.

Asuntoalueet ovat pientalovaltaisia. Kerrostaloja on keskustan tuntumassa taajaman länsireunalla Kaavintien läheisyydessä sekä Kalliotien varrella ja Harjulan alueella taajaman itäreunassa. Kaava-alueet ovat melko hyvin toteutuneita.

Teollisuus- / työpaikka-alueet sijaitsevat taajaman koillis- ja itäosissa.

Urheilukenttä on taajaman länsireunalla ja ulkoilureitti / valaistulatu sijoittuu taajaman pohjoisosaan. Kaavinjärven rannalla on satama-alue sekä useita venevalkama- ja uimaranta-alueita.

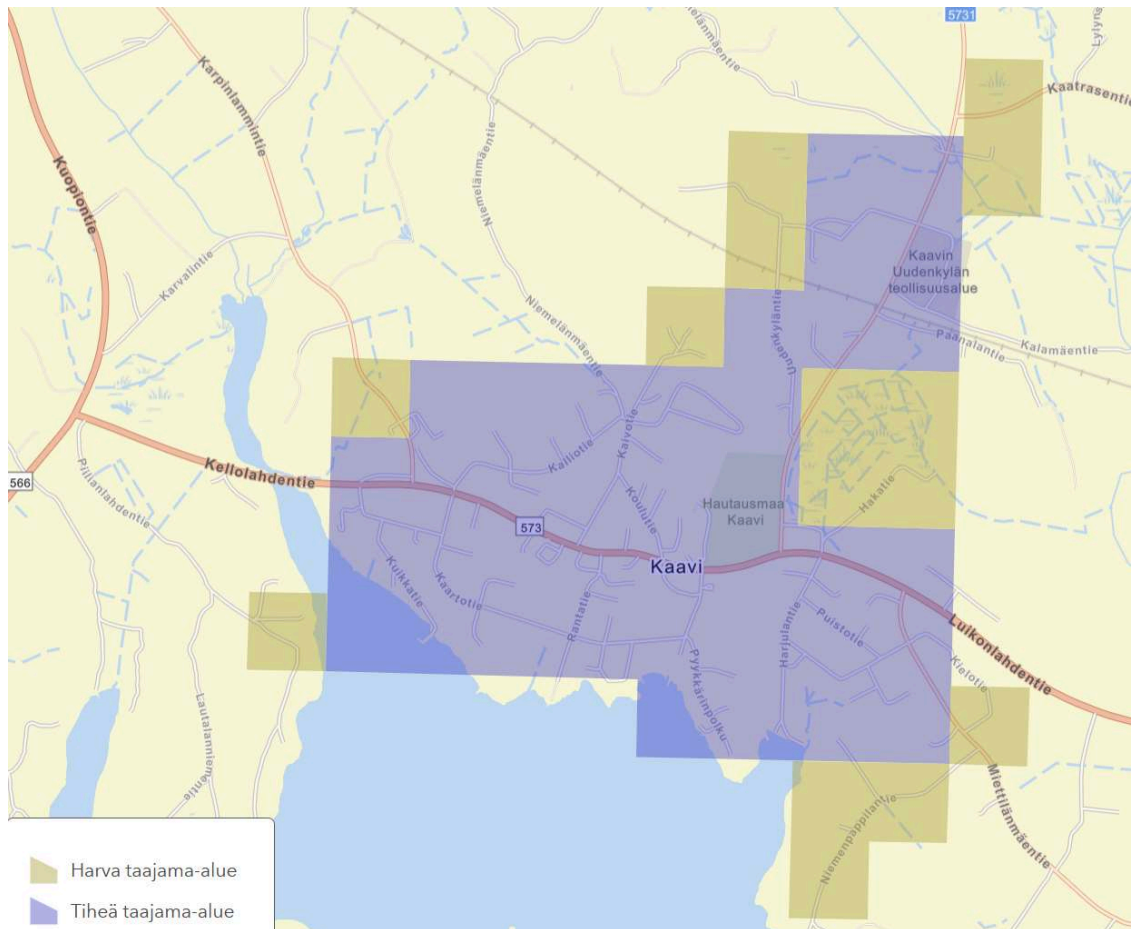
Alue on osittain vedenhankinnan kannalta arvokasta Kaavinjärven pohjavesialuetta. Kaavinjärven pohjavesialue luokitellaan uuden luokitustavan mukaisesti 2-luokkaan eli vedenhankintakäyttöön soveltuvaksi pohjavesialueeksi, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu yhdyskunnan vedenhankintaan.

Kuva 10. Pohjavesialueiden kuvaukset, luokat ja rajaukset – pääsijaintikunta Kaavi, ote (ymparisto.fi)

3.2 Väestö

Kaavin kunnan väkiluku vuonna 2021 oli 2778 henkilöä. Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta oli -1,0 %. Vuonna 2021 alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä oli 10,9 %, 15-64-vuotiaiden osuus 52,5 % ja yli 64-vuotiaiden osuus kunnan väestöstä oli 36,6 %. (Tilastokeskus, Kuntien avainluvut). Väestökehityksessä näkyi kunnan vanhuspainotteinen ikärakenne.

KUVA 11. Harva ja tiheä taajama-alue 2019, Kaavin kirkonkylä. Ruudukkokoko 400 x 400m. (SYKEN rajapinta-aineistot).

Kunnan taajama-aste eli taajamassa asuvien osuus väestöstä oli 45,9 % vuonna 2020. Kaavin kirkonkylän taajaman väestömäärä 31.12.2020 oli 1268 henkilöä ja väestötiheys 402,5 asukaasta/km². (Tilastokeskus. Kuntien avainluvut, www.stat.fi ja PX-Web-tietokannat).

	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 -
Kaavi				
YHTEENSÄ				
2005	3 596	588	2 163	845
2010	3 377	481	1 988	908
2015	3 194	428	1 763	1 003
2020	2 807	312	1 493	1 002

Taulukko 2: Kaavin väestökehitys vuosina 2005, 2010, 2015 ja 2020 ikäryhmittäin (Tilastokeskus, StatFin, 31.12.2020)

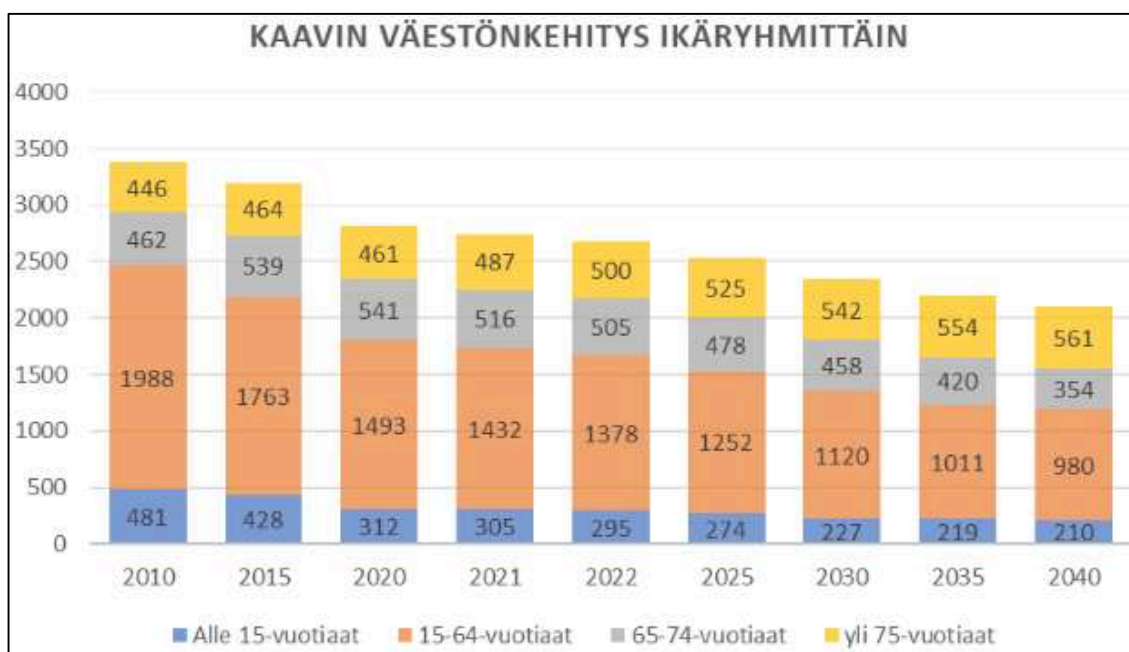
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Syntyneet	23	21	20	27	21	11	13	14	19
Kuolleet	58	20	52	63	50	62	68	64	63
Tulomuutto	189	176	146	193	166	145	180	143	118
Lähtömuutto	223	198	160	186	173	207	187	181	159

Taulukko 3: Kaavin väestön syntyneet, kuolleet, tulo- ja lähtömuutto vuosina 2011-2020. V. 2020 tiedot perustuvat tilastokeskuksen julkaisemiin ennakkotietoihin. (Tilinpäätös 2020, Kaavin kunta)

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kunnan asukasluvun kehitys on laskeva. Ennusteen mukaan vuonna 2022 kunnan väkiluku olisi 2678 ja vuonna 2040 enää 2105 henkilöä.

KUVA 12. Kaavin väestökehitys vuodesta 1990 vuoteen 2040 (Kaavin kunta, Talousarvio 2022)

KUVA 13. Kaavin väestökehitys ikäryhmittäin vuodesta 2010 vuoteen 2040 saakka. (Kaavin kunta, Talousarvio 2022)

Tilastokeskuksen mukaan Kaavin väestöllinen huoltosuhde vuonna 2021 oli 91,3 (vuonna 2016 se oli 82,8). Ennuste on vuoteen 2040 saakka, jolloin huoltosuhde olisi 114,8. Väestöllinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65+ täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään.

	Väestöllinen huoltosuhde (ennuste 2021)				
	2021	2025	2030	2035	2040
Kaavi	91,3	102,0	109,6	118,0	114,8

Taulukko 4: Kaavin väestöllinen huoltosuhde ja ennuste vuoteen 2040 saakka. (Tilastokeskus PX-Web-tietokannat)

Kirkonkylän asemakaava-alueella on noin 280 asuinkäytössä olevaa rakennusta. Suurin osa rakennuksista on omakotitaloja, taajama-alueella on myös runsaasti rivitaloja ja joitakin kerrostaloja. Kirkonkylän asemakaava-alueella asuu arviolta noin 1400-1500 asukasta.

Kaavin vuoden 2020 tilinpäätösraportin mukaan kirkonkylällä kunnan vuokrataloyhtiöllä on omistuksessaan 93 asuntoa. Kuluneena vuonna oli tyhjänä keskimäärin 19,8 as/kk 93 vuokrattavasta asunnosta. Asuntojen kokonaiskäyttöaste vuonna 2020 oli 76,5 %, kun se edellisellä vuonna oli 79,4 %. Kunnan talousarvion 2022 mukaan yhtiön kaikki asunnot sijaitsevat kirkonkylällä. Asuntomäärästä lähes puolet on vanhempaa kerrostaloasuntokantaa, jotka peruskorjattiin vuosina 2011–2012. Kirkkoharjuntie 1 kiinteistöt puretaan vuoden 2022 aikana, jonka jälkeen Kaavin Vuokrataloille jää omistukseen 87 asuntoa. Vuoden 2020 käyttöaste oli noin 79 %.

Kaavin asumisen strategian mukaan tavoitteena on mm., että kunnan omistamien vuokra-asuntojen tarjonta vastaa kysyntää (Talousarvio 2022, Kaavin kunta).

	Mittari	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kunnan omistamat tai määräysvallassa olevat asunnot	Kpl	103	103	87
Asuntojen määrä 1000 asukasta kohden	Kpl	34	34	29

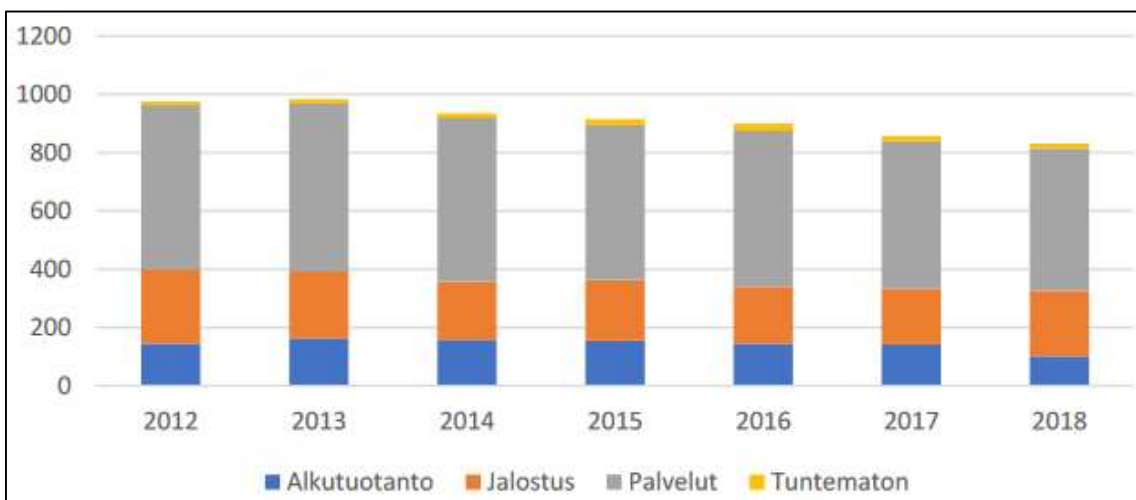
Taulukko 5: Kunnan omistus- ja määräysvallan asunnot ja määrä 1000 asukasta kohden 2020-2022. (Talousarvio 2022, Kaavin kunta)

Loppuvuonna 2021 on palveluasunnoilla asumiskäytössä 39 asuntoa, jotka Kaavin kunta on vuokrannut Suomen Hoiva ja Asunto Oy:ltä. Kaavin Vuokratalot Oy:n omistamia asuntoja on 93, joista 6 (Kirkkoharjuntie 1) poistuu käytöstä vuoden 2022 aikana. (Talousarvio 2022, Kaavin kunta).

3.3 Elinkeinot ja palvelut

Vuonna 2020 Kaavilla asuvan työllisen työvoiman määrä oli 880 henkilöä, työllisyysaste 61,1 % ja työttömien osuus työvoimasta 16,4 %. Taloudellinen huoltosuhde vuonna 2020 oli 219,0 eli luku kuvaa montako työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. (Tilastokeskus, kuntien avainluvut)

Kunnassa olevien työpaikkojen määrä oli 790 kpl vuonna 2019. Alkutuotannon työpaikkojen osuus oli 11,1 %, jalostuksen osuus 29,5 % ja palvelujen osuus 58,1 %. Työpaikkojen määrän kehitys on ollut laskeva vuosina 2012-2018.

KUVA 14. Kaavin työpaikkakehitys toimialoittain (kunnassa työssäkäyvät). (Talousarvio 2022, Kaavin kunta).

Kaava-alueella keskustassa olevia julkisia palveluita ovat kunnanvirasto, koulut, päiväkotit, kirjasto, terveyskeskus, eläinlääkäri, palvelukeskus, kirkko, seurakuntakeskus ja museo. Urheilutalo

Iloharju sijoittuu urheilukentän läheisyyteen taajaman länsireunalle. Lukkarinlahdessa sijaitsee Kaavin vierasvenesatama. Lisäksi löytyy Kelan asiointipiste, työpaja, nuorisotalo sekä kansalaisopiston palveluja.

Yksityiset palvelut keskittyvät julkisten palveluiden länsipuolelle pääraitin varteen. Yksityisiä palveluita ja elinkeinoja asemakaava-alueella ovat mm. kaksi kauppaa, apteekki, Alko, postipalvelut, hotelli, ravintola- ja kahvilapalveluita, grilli, taksi, R-kioski, kukka- ja hautauspalvelu, pankkiautomaatti, leipomo, parturi-kampaamo- ja kauneuspalveluita, optikkopalvelut, terveyspalveluita, vanhusten asumispalveluita, rauta- ja maatalouskauppa, kiviliike, autokorjaamo- ja huoltopalveluita, kylmäasemia, metsäpalveluita, vaatetus- ja käsityöpalveluita jne.

Teolliset työpaikka-alueet sijoittuvat taajaman koillisosaan ja itäreunaan, jonne on sijoittuneena julkisista palveluista paloasema.

Myös lukuisat yhdistykset ja mm. urheiluseura Kaavin Kaiku ry osaltaan tarjoavat yhdistys- ja seuratoimintaan liittyviä aktiviteetteja.

Kaavin kauppakylältä löytyvät todella monipuoliset kaupalliset palvelut:

- Alko
- Apteekki
- Autokorjaamot
- Erikoislääkäripalvelut
- Fysikaaliset hoitolat
- Grillikioski
- Hotelli
- K-Market (matkahuolto, posti, pankkiautomaatti)
- K-Rauta Maatalous, rauta-, kone- ja maatalouskauppa
- Kenkä- ja vaateliike
- Kirpputorit
- Kosmetologi
- Kukkakauppa
- Lasiliike
- Optikko (myös silmälääkäripalvelu)
- Parturi-kampaamoja
- Pitopalveluyritykset
- Puutarha + kesällä puutarhamyymälä
- R-kioski (myös laskujen maksaminen ja rahannosto)
- Ravintolat
- S-Market

Suurimmat tuotannolliset yritykset, työpaikat:

- Elemenco Oy – tilaelementtitehdas
- Kaavin Kivi Oy – mm. hautakivet
- Kivilähde – kivitaset
- Bewi M-Plast Oy – XPS-eristelevyt
- Stera Technologies Oy – metallin alihankinta

Muita työnantajia:

- Apteekki
- Attendo GG Hoiva Oy
- Järvi-Kuopion seurakunta, Kaavin alueseurakunta
- K-Market Timantti
- Kaavin kunta, vakinaiset
- Koillis-Savo Oy (paikallislehti)
- Kysteri -liikelaitos (terveydenhuolto)
- ON-Rauta Oy
- Rytmikodit Oy
- S-Market Kaavi

3.4 Asuinalueet

Asemakaavoitetun alueen asuntoalueet ovat rakentuneet pääosin asemakaavan mukaisesti. Viimeisimpiä toteutuneita alueita on Mustaniemen alue. Ns. Riekkisen alue aivan taajaman keskellä on ollut pitkään toteutumatta, alueelle ollaan parhaillaan toteuttamassa kirkonkylän uusinta asuin-pientaloaluetta. Alueelle on hyväksytty asemakaavan tarkistus vuonna 2009. Lisäksi asemakaava-alueella on joitakin vanhentuneita / toteutumattomia asuinalueita (katso kuva 9. Asemakaava-alueen rakentamattomat tonttialueet vuonna 2018).

3.5 Virkistysalueet

Kaavin virkistysalueet ovat kirkonkylän taajamille ominaisia.

Taajaman virkistyspalveluihin kuuluvat urheilukentän ohella taajamakeskustan pohjoispuolella sijaitsevat valaistut hiihtoladut ja kuntopolut. Kuntoradan alueella sijaitsee frisbeegolfrata. Lisäksi kirkonkylällä on kuntoilulaitteilla varustettu lähiliikuntapaikka, tenniskenttä, jääkiekkokaukalot/luistelualueet sekä beachvolley -kenttä kirkonkylän uimarannalla. Uimaranta on Kaavinjärven rannalla taajaman lounaisosassa.

Kaavinjärven vesialue vesireitteineen tarjoaa veneilyyn ja kalastukseen liittyviä virkistysmahdollisuuksia.

3.6 Liikenneverkosto

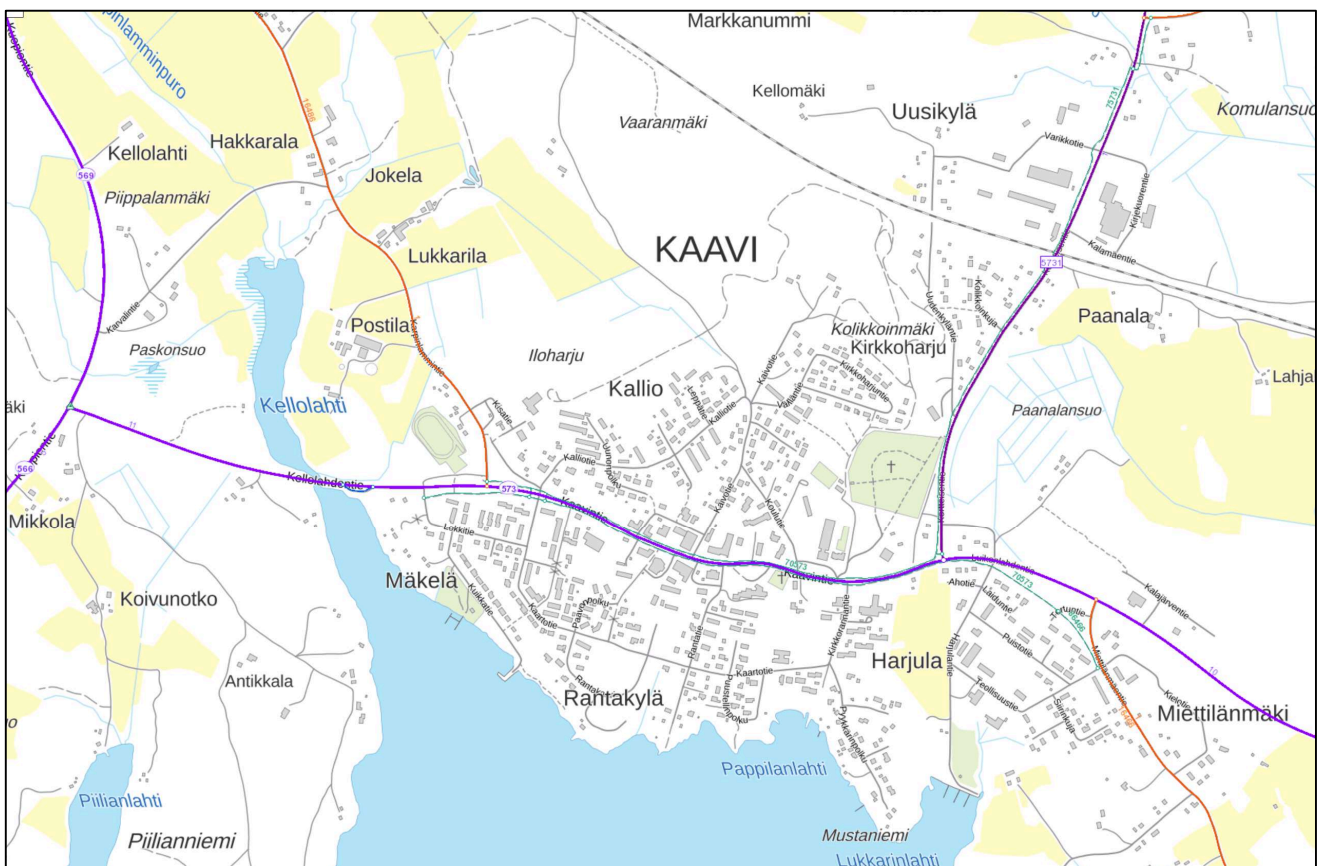
Seuraavassa listassa on esitetty suunnittelualueen tärkeimmät yleiset maantiet. Tiet on luokiteltu Väyläviraston käyttämän toiminnallisen luokituksen mukaan. Tienimen jäljessä on esitetty myös tien nimi kunnan osoitekartalla.

- Seututie 573 Outokumpu-Kaavi,
 - Yhdystie 5731 Kaavin kko-Sivakka,
 - Yhdystie 16466 Miettälänmäki,
 - Yhdystie 16486 Kaavi,
- Kellolahdentie-Kaavintie-Luikonlahdentie
 - Kortteisentie
 - Miettälänmäentie
 - Karpinlammentie

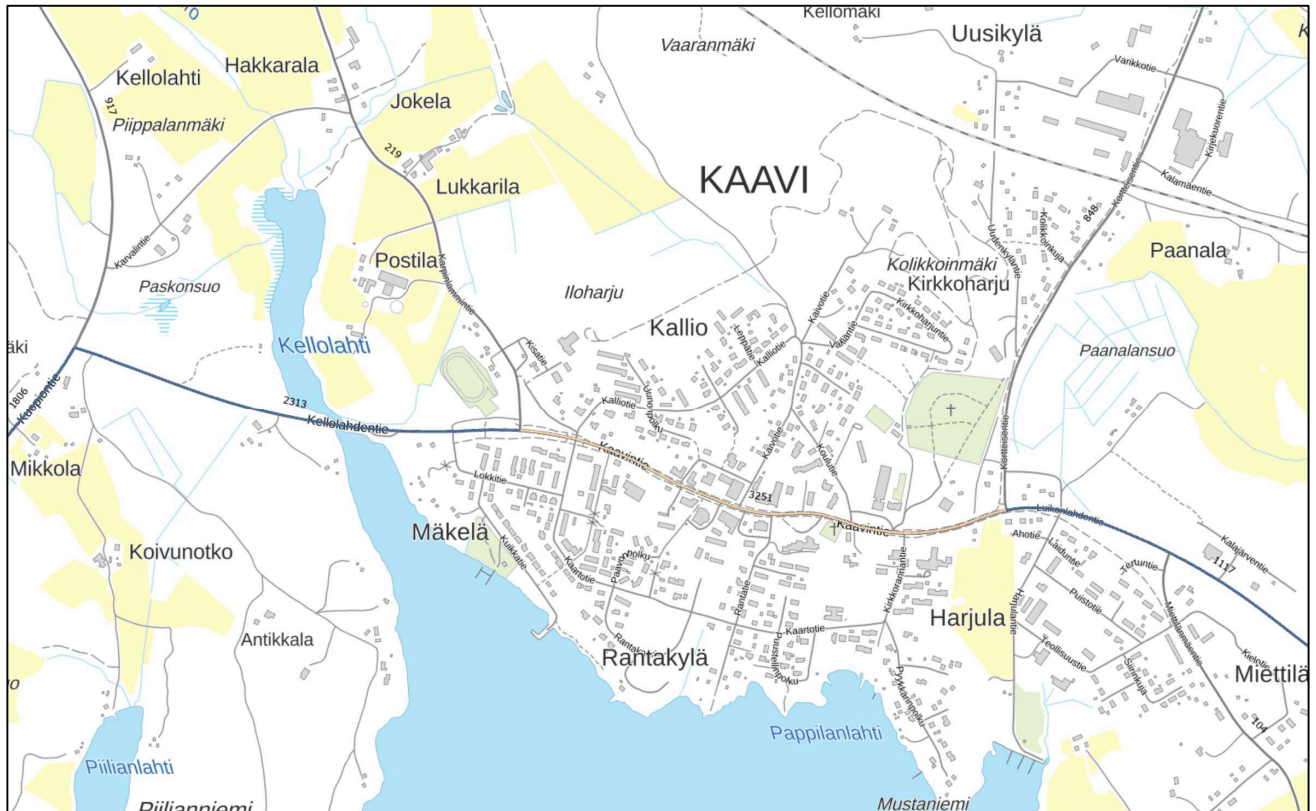
Suunnittelualueelle kääntyy lännessä Kuopiontieltä, eli seututeiltä 566 Riistavesi-Kaavi ja 569 Kaavi-Nilsä, alueen taajamakeskustan läpi kulkeva noin länsi-itäsuuntainen seututie 573 Outokumpu-Kaavi. Taajaman kohdalla seututie 573 on Kellolahdentie, Kaavintie ja Luikonlahdentie. Suunnittelualueen luoteisosassa kääntyy seututieltä 573 yhdystie 16486 eli Karpinlammentie luoteeseen, päättyen suunnittelualueen ulkopuolella seututielle 569. Taajamakeskustan keskivaiheilta Kaavintieltä pohjoiseen lähtee yhdystie 5731 eli Kortteisentie. Kaakkoisosassa aluetta yhdystie 16466 eli Miettälänmäentie kääntyy Luikonlahdentieltä (seututie 573) kaakkoon.

Asemakaavoitetulla alueella merkittävimmät kaavatiet ovat maanteiden lisäksi Kaartotie, Kalliotie, Kaivotie, Kirkkorannantie, Harjulantie ja Teollisuustie.

Kevyenliikenteen väylät (70573, 86466 ja 75731) kulkevat Kaavintien ja Kortteisentien varsilla.

KUVA 15. Ote tienumerokartasta (Väylävirasto 2022)

KUVA 16. Ote liikennemääräkartasta (Väylävirasto 2022)

KUVA 17. Kaavin keskustan kartta (Kaavin kunta)

Kaavin keskustan pohjoispuolella kulkee junarata. Kaavin taajama-alueen kohdalla ei ole rautatieliikennepaikkaa. Liikennöinti radalla on tavaraliikennettä.

KUVA 18. Rautatie Kaavilla, ote karttapalvelussa rautateiden verkkoselostuksesta 2018 (Väylävirasto)

Lähin reittiliikennelentokenttä on Kuopion lentoasema Rissala, jonne on matkaa Kaavilta 45 km.

Kirkonkylän pienvenesatama sijoittuu Lukkarinlahteen. Satama-alueella on vierasvenelaituri ja veneenlaskuluiska sekä kaksi porteilla varustettua venelaituria ja telapaikkoja. Lisäksi kirkonkylällä on Kuikkatien laiturivenepaikat, telapaikat sekä Puustellinpolun telapaikat.

3.6.1 Liikenneturvallisuussuunnitelma

Kaavin liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys 2019

Kaavin liikenneturvallisuussuunnitelman päivityksen ovat teettäneet Kaavin kunta ja Pohjois-Savon ELY-keskus vuonna 2019. Suunnitelman laati Ramboll Finland Oy. Suunnittelalueena oli Kaavin kunnan alue. Edellinen Kaavin liikenneturvallisuussuunnitelma on valmistunut vuonna 2013.

Tässä päivityksessä päivitettiin edellisestä suunnitelmasta liikenneympäristön toimenpidesuunnitelman osuus. Päivityksen tavoitteena on ollut toteutusmahdollisuuksiltaan realistinen ja käytännönläheinen suunnitelma turvallisen liikkumisen edistämiseksi Kaavin kunnan alueella. Liikenneympäristöä kehitetään ja erityisesti kävelijöiden ja pyöräilijöiden turvallisuuteen kiinnitetään huomiota.

Liikenneturvallisuussuunnitelmassa on määritelty toimenpiteitä liikenneympäristön kehittämiseksi. Toimenpiteillä pyritään parantamaan eri liikkujaryhmien liikkumismahdollisuuksia, vähentämään onnettomuuksia ja pienentämään onnettomuuksien vakavuutta.

Tarpeellisten toimenpiteiden tunnistamiseksi kuntalaisille avattiin keväällä 2019 verkkokysely, jolla kerättiin kokemuksia liikkumisen turvallisuudesta. Kuntalaiset ilmaisivat huolensa erityisesti suurista ajonopeuksista Kaavintiellä ja Kuikkatiellä sekä jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvattomuudesta Kortteisentiellä. Suunnitelman laatimisessa on hyödynnetty lisäksi kunnan ja ELY-keskuksen vastaanottamia aloitteita.

Liikenneturvallisuussuunnitelmaan on nostettu erityisesti pieniä ja helposti toteutettavia toimenpiteitä, jotka tukevat kestävästä liikkumisesta. Suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä pyritään erityisesti hillitsemään vaarallisen korkeita ajonopeuksia sekä parantamaan suojateiden havaittavuutta. Toimenpiteiden pääpaino on taajamassa, johon etenkin jalankulku ja pyöräily keskittyvät.

Suunnitelma perustuu seuraaviin tietolähteisiin:

- Kuntalaiskyselyn tuloksiin (toteutettu toukokuussa 2019)
- Kaavin kunnan ja ELY-keskuksen vastaanottamiin aloitteisiin
- Liikenneonnettomuusanalyysiin (Poliisin tietoon tulleet onnettomuudet 2013-2017)
- Itä-Suomen suojatiekyselyn tuloksiin (toteutettu huhti-toukokuussa 2018)
- Edellisen liikenneturvallisuussuunnitelman (2013) toimenpidesuunnitelmaan
- Kaavin kunnan, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja konsultin asiantuntijoiden suorittamaan maastokäyntiin 28.5.2019.

Liikennesuunnitelman päivityksen nykytila-analyysin mukaan Kaavin kunnan alueella liikenneonnettomuudet ovat keskittyneet maantielle 573 (Kaavintie) taajamaan sekä haja-asutusalueella maanteille 573 (Luikonlahdentie-Outokummuntie) ja 506 (Juuantie). Onnettomuudet ovat yksittäisiä onnettomuuksia, eikä niistä synny kasaumapisteitä. Onnettomuusanalyysissä ei noussut esiin sellaisia kohteita, jotka olisi analyysin perusteella nostettu mukaan toimenpidesuunnitelmaan.

Kuntalaisilla oli mahdollisuus kertoa turvattomaksi kokemiaan paikkoja karttakyselyssä, joka oli avoinna 17.4 - 7.5.2019. Kyselyssä nousivat esiin erityisesti seuraavat ongelmat:

- Suuret ajonopeudet Kuikkatiellä
- Haasteet suojateiden ylittämässä Kaavintiellä
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvattomuudentunne Kortteisentiellä.

Kaikki kolme pääkohteista on nostettu mukaan toimenpidesuunnitelmaan.

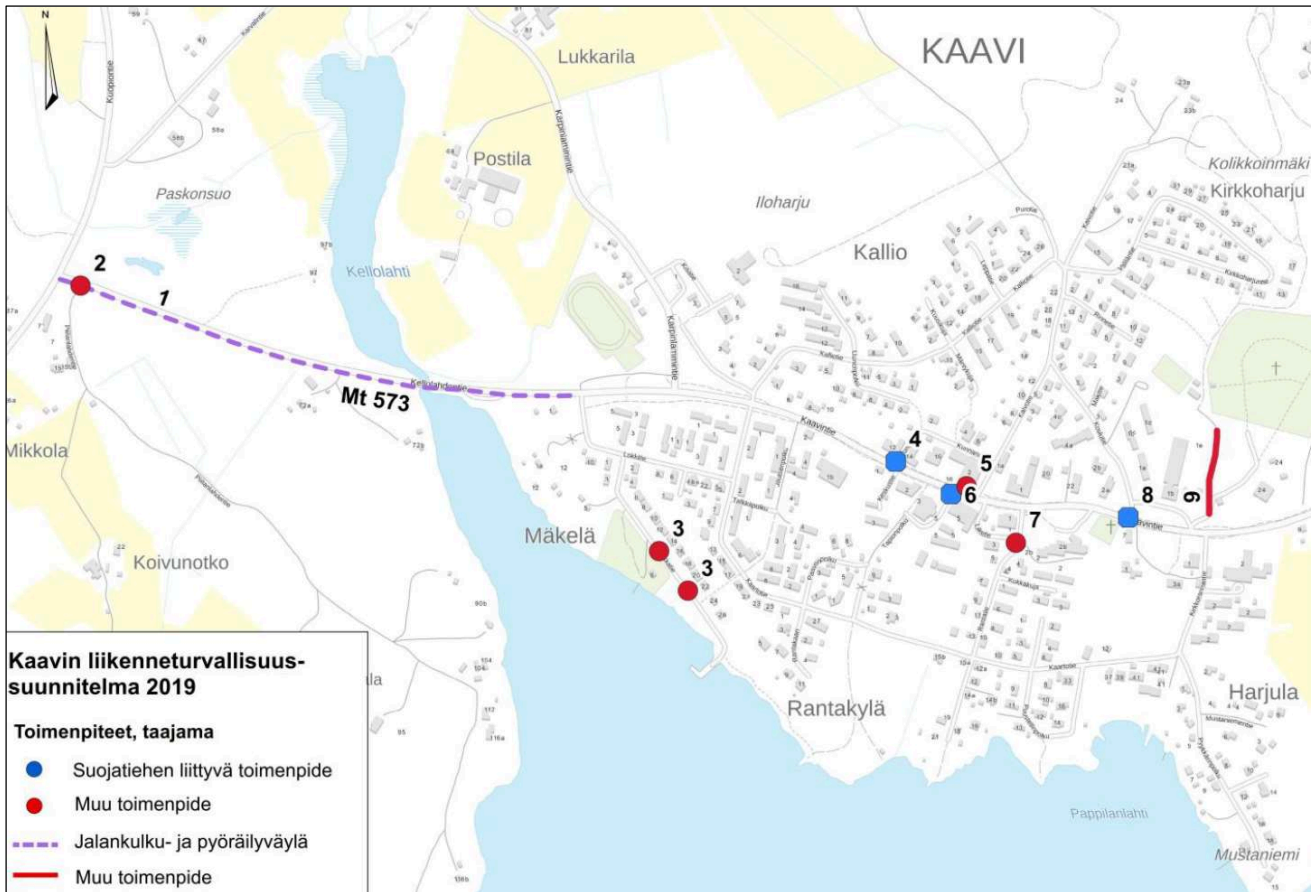
Liikenneympäristön toimenpidesuunnitelma

Toimenpidesuunnittelussa on käsitelty väylästä kokonaisuudessaan, eli maanteita, katuja ja yksityisiä teitä. Suunnittelun pääpaino on ollut taajamassa, johon liikenne ja varsinkin jalankulku ja pyöräily keskittyvät. Toimenpiteiden suunnittelussa on painotettu pieniä ja helposti toteutettavia investointeja sekä kestävästä liikkumisesta tukevia toimenpiteitä.

Suuri osa toimenpiteistä liittyy jalankulun ja pyöräilyn turvallisuuden parantamiseen.

Osa toimenpiteistä on toteutettavissa suoraan tämän suunnitelman pohjalta. Tällaisia ovat pääosa liikennemerkeistä koskevista esityksistä. Niistäkin osa voi tarvita hallinnollisen päätöksen. Osa toimenpiteistä vaatii tarkempaa suunnittelua.

Kaavin liikenneturvallisuussuunnitelman päivityksessä 2019 esitetyt parannustoimenpiteet kirkonkylän asemakaava-alueella on esitetty seuraavassa kuvassa ja taulukossa:

KUVA 19. Taajamaan esitetyt liikenneturvallisuuden parannustoimenpidekohteet kartalla (Kaavin liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys 2019).

	= liikenneturvallisuustoimenpiteet
	= ns. pikatoimenpiteet
	= erillisrahalla toteutettavat hankkeet

KESKUSTAAN ESITETYT PARANNUSTOIMENPITEET

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€/v)	Kiireellisyysluokka	Vastuutaho
1	Mt 573 Kellolahdentien välillä Lokkietie-Kuopiontie	573/11/1440-2353	900	Jalankulku- ja pyöräilyväylä	315	0,001	0,003	-	ELY, kunta
2	Mt 573 Kellolahdentien / Piilianlahdentien liittymä	573/11/2310	-	Piilianlahdentien siirto Kaavin suuntaan	30	0,003	0,096	-	tienhoitokunta
3	Kuikkatie	-	-	Nykyisen Kuikkatie 14 kohdalla olevan hidasteen parantaminen.	20	-	-	1	kunta
		-	-	Hidasteen lisääminen n. Kuikkatie 20 kohdalle.	20	-	-	1	kunta
4	Kaavintie (mt 573) / Kunnantie -liittymä			Suojatiemerkin lisääminen suojatien kohdalle.	1	-	-	PIKA	ELY
5	Kaivotie/Kaavintie (mt 573), K-Market Timantti	-	-	Läpäjön estäminen kaupan edestä	-	-	-	-	kiinteistön omistaja
6	Rautakaupan/ liikekeskuksen liittymä	573/11/715	-	Suojatien merkitseminen liittymään suojatiemerkein	1	-	-	PIKA	ELY
7	Rantatie/Liiketie -liittymä	-	-	Näkemäesteenä olevan pensasaidan madaltaminen	-	-	-	PIKA	kunta: rakennustarkastus
8	Kaavintie (mt 573) / Koulutie -liittymä	573/11/405	-	Välkky-valojen lisääminen Kaavintien ylittävän suojatien kohdalle (kuten idempänä Kirkkorannantien kohdalla olevalla suojatiellä).	3	0,006	1,963	1	ELY
9	Ajoyhteys koulun itäpuolelta pienpelikentälle	-	-	2 kpl kevyitä töyssyjä koko pysäköintialueen leveydelle. Vaihtoehtoisesti pysäköintialueen kaventaminen töyssyn kohdalla esimerkiksi pysäköintipaikkojen reunan kiveyksellä.	4	-	-	1	kunta

Taulukko 6: Kaavin keskusta esitetyt liikenneturvallisuuden parannustoimenpiteet (Kaavin liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys 2019)

3.7 Yhdyskuntatekninen huolto

Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2009, Kaavin kunta

Kaavin kunnan vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alue rajoittuu kirkonkylän asemakaava-alueeseen. Lisäksi toiminta-alueeseen kuuluu yksittäisiä kiinteistöjä Könönkankaan vedenottamolta tulevan syöttövesijohdon varrelta.

Kaavin kunnan vesi- ja viemärlaitos ostaa kaiken talousveden KoillisSavon Vesi Oy:ltä, jonka omistamalta Könönkankaan vedenkäsittelylaitokselta johdetaan talousvesi Kaavin kirkonkylään. Kaavin kirkonkylässä on maanvarainen ylavesisäiliö tilavuudeltaan 200 m³. Kirkonkylän vanhaa vedenottamoa on pidetty käyttökunnossa varavedenottamona vuodesta 1981 lähtien.

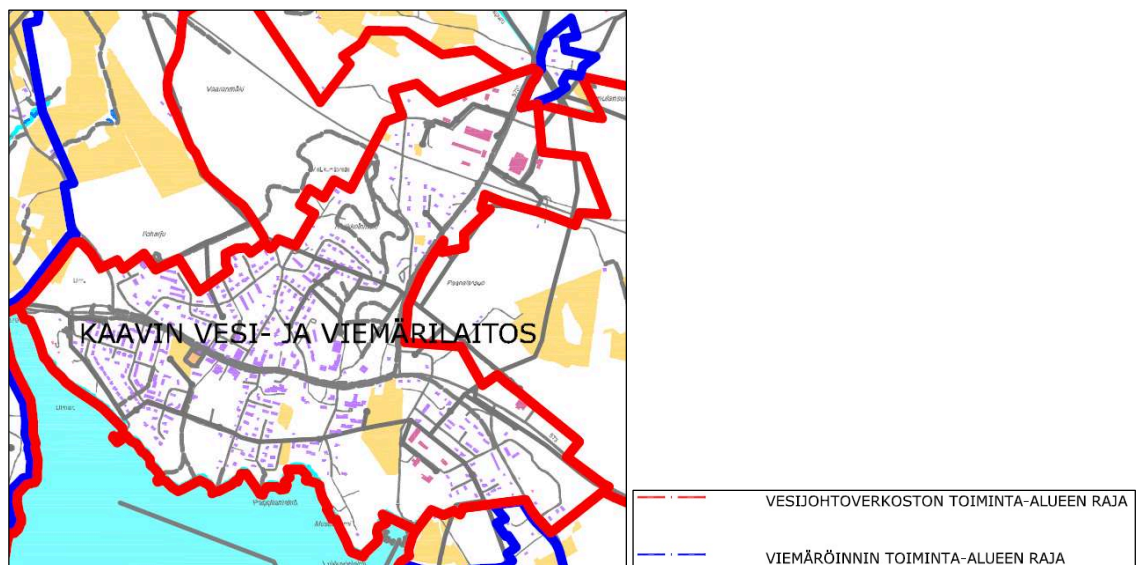
Kirkonkylän viemäriverkosto rajoittuu kaava-alueelle. Verkosto on kokonaan erillisviemäröity. Kirkonkylän viemäriverkoston yhteispituus on noin 16,5 km, josta 99 % on muoviviemäreitä. Vesihuoltolaitos on saneerannut vanhoja viemäreitä ja kaivoja kirkonkylän alueella.

Kaavin kirkonkylän jätevedet johdetaan Koillis-Savon Ympäristöhuolto Oy:n Juankoskella sijaitsevalle yhteispuhdistamolle. Yhteispuhdistamolle johdetaan Kaavin ja Juankosken asutusjätevesien lisäksi teollisuuden jätevesiä.

Kaava-alueella toimivat myös kaakkoisosassa Luikonlahden, lounais-luoteispuolella Kotakylän ja pohjoispuolella Kortteinen-Rasimäki vesiosuuskunnat. Nämä kolme vesiosuuskuntaa ovat liittyneet Kaavin kunnan vesijohtoverkoston ja niiden verkostoihin vesi johdetaan Kaavin kirkonkylän vesijohtoverkoston kautta. Asemakaava-alue on vesi- ja viemäriverkoston toiminta-alueella.

Hulevesi

Nykyinen hulevesiverkosto kattaa pienen osan kirkonkylää. Kirkonkylän hulevesiverkosto on noin 2,7 km pituinen. Hulevesiverkosto ja hulevesien johtaminen eivät kuulu Kaavin kunnan vesi- ja viemärlaitoksen vastuualueeseen. Hulevesiviemäreistä sadevedet johdetaan ojien kautta maastoon. Tämä on myös toteutustapa kiinteistökohtaisesti muualla kirkonkylässä ja kirkonkylän ulkopuolisilla alueilla. Kirkonkylän alueella ei ole hule- ja jätevesien sekaviemäröintiä. Uusilla asutusalueilla taajaman alueella tontilla syntyvät perustusten kuivatus- ja sadevedet johdetaan pääsääntöisesti avo-ojien kautta maastoon.

KUVA 20. Kaavin vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alue. Ote vesihuoltolaitosten toiminta-alueet -yleiskartasta 2009. (Kaavin kunta, Vesihuollon kehittämissuunnitelma, 2009, FCG).

Asemakaavoitettava alue on sekä vesijohto- että viemäriverkostojen välittömässä yhteydessä ja kuuluu Kaavin vesi- ja viemärilaitoksen toiminta-alueeseen.

Aluelämpöverkostot on rakennettu ydinkeskustan ympärille. Verkostoon on liitetty koulukeskus, terveyskeskus, virastotalo, vanhainkoti-palvelukeskus palveluasuntoineen, S-market, Kaavin Vuokratalot Oy:n 5 kerrostaloa korttelissa 109. Aluelämpölaitos sijoittuu taajaman itäosaan. Polttoaineena voimalassa käytetään haketta ja varapolttoaineena öljy.

4 Selvitykset, suunnitelmat

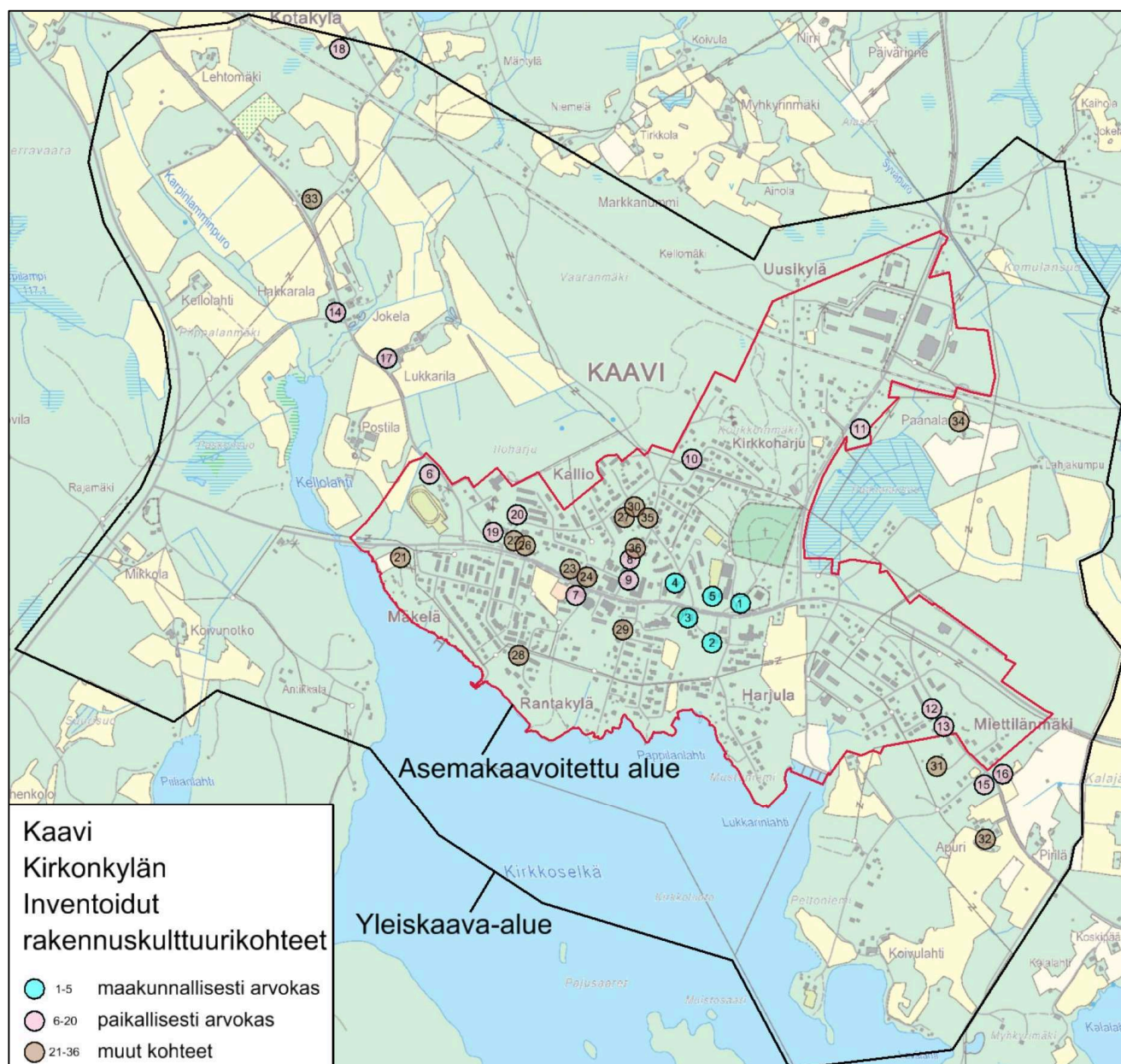
Asemakaavan laadinnassa tukeudutaan mm. tietoihin alueen luonnonympäristöstä ja kulttuuriarvoista.

Olevaa aineistoa ovat mm.

- Pohjois-Savon maakuntakaavaan liittyvät selvitykset
- Kirkonkylän alueelle yleiskaavojen (2012-2017) yhteydessä tehdyt selvitykset
 - rakennuskulttuuri-inventointi
 - muinaismuistoinventointi
 - luontoselvitys
 - luontoselvityksen tarkistaminen ja päivittäminen 2017
- Liikenneturvallisuussuunnitelma 2019

Asemakaavan päivittämisen yhteydessä tehtävät täydentävät tarkastelut:

- Asemakaava-alueen viheraluetarkastelu 2020
- Rakennuskulttuurikohteiden nykytila 2020-2021

KUVA 21. Vuoden 2011 rakennuskulttuuri-inventoinnin kohteiden sijainnit. Kohteiden numerointi kirkonkylän yleiskaavaselostuksen 2018 mukainen.

4.1 Rakennuskulttuuri ja kulttuuriympäristö

Kaavin rakennuskulttuuri-inventointi on tehty vuonna 1994 ja 1996. Inventointia on päivitetty maakuntakaavatyön yhteydessä vuonna 2008. Kaavin rakennuskulttuurin inventointia täydennettiin vuoden 2011 aikana kirkonkylän osayleiskaavan laadinnan yhteydessä (Kaavin rakennuskulttuurin inventointi 2011, J. Rajahalme).

Tätä kirkonkylän asemakaavan päivitystä varten asemakaava-alueella vuosina 2020-2021 tehdyssä rakennuskulttuurin inventoinnissa (J-P Husso) tarkasteltiin aiemmin inventoitujen kohteiden ja alueiden nykyinen tilanne niiden kulttuuriympäristöarvojen kannalta. Sisätiloja ei inventoitu.

Inventointialueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä kohteita tai alueita (RKY 2009).

Maakunnallisesti arvokkaita rakennuskohteita on viisi. Maakunnallisesti arvokkaat kohteet on myös luettelointi Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 (Pohjois-Savon kulttuuriympäristöselvitys osa 2, v. 2011).

Paikallisesti arvokkaita kohteita on kymmeniä ja alueita neljä. Tähän kaavaselostukseen on sisällytetty Husson 2020-2021 tarkastamista aiemmin inventoiduista maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiksi arvioitua kohteita.

Kohdevalokuvat on kuvattu 14.9. ja 23.9.2020, kuvaajana J-P Husso, paitsi Kaivotie 17, jonka kuvannut Juha Rajahalme 2011. Tämän 2020-2021 inventoinnin kohdekuvailutekstit ovat pääosin peräisin Juha Rajahalmeen inventointiraportista vuodelta 2011, jolta ajalta kohteiden omistajatiedotkin ovat. Kohteet entinen lääkärin talo sekä vanha paloasema on arvioitu uudelleen tässä selvityksessä.

4.1.1 Maakunnallisesti arvokkaat kohteet

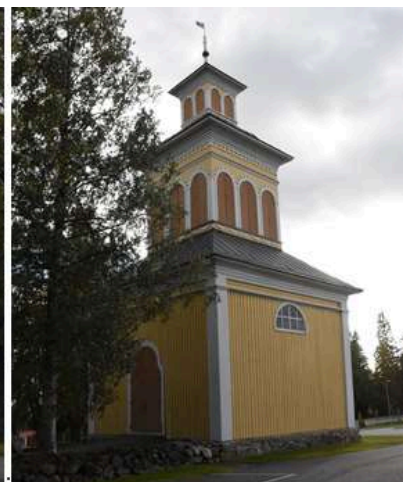
(Kohdenumerot inventointikartan mukaan, kuva 21)

1. Tapuli

Osoite: Kaavintie 8
PSMK 2030: ma1 42.105
Kirkonkylän yk 2018: SRK (1)

Kuvat 22. ja

23. Tapuli

Kolmenivulinen tapuli rakennettiin vuonna 1772 Kaavin ensimmäisen kirkon viereen, nykyisen sankarihautausmaan seudulle, josta se on siirretty v. 1815 tai 1817 nykyisijaintiinsa silloisen Kaavin toisen kirkon viereen. Tämä kirkko paloi vuonna 1980.

Alkuperäisenä tapuli lienee ollut läpikuljettava, mutta nyt avattavissa olevat ovet ovat vain itäisivulla, vuonna 1983 valmistuneen kirkon puolella. Vastakkaisella sivullakin, tapulin sisäpuolella on ovet, mutta noin 1830-luvulta oleva ulkolaudoitus peittää ne. Tapulissa on kaksi kelloa. Toinen on valettu 1729 ja toinen 1798. Kolmas ns. malmikello, vuonna 1760 Juankoskella valettu, ei enää ole käytössä. Sitä säilytetään Kaavin kotiseutumuseossa.

On näkyvä osa kirkonkylän arvokasta ja vanhaa rakennusperintöä. On luettelointi Pohjois-Savon kulttuurihistoriallisiin rakennussuojelukohteisiin. Vanhin Kuopion seurakunnan rakennuksista.

2. Suur-Pappila, Iso-Pappila, Isopappila

Osoite: Kirkkorannantie 3a
PSMK 2030: ma1 42.104
Kirkonkylän yk 2018: SR (2)

Kuvat 24. ja 25. Vasen kuva, aittarakennus. Oikealla Suur-Pappila

Pappilarakennuksessa vuodelta 1830 on siihen tehdyistä muutoksista huolimatta edelleen empire-tyylin piirteitä nähtävissä; aumakatto, symmetrisyyttä vaakapaneloiduissa julkisivuissa ja leveät nurkkalaudoitukset

Pihapiirissä, pappilan itäpuolella oleva pelkkahirsinen aittarakennus on rakennettu 1900-luvun alussa. Sen mittasuhteet poikkeavat perinteisestä kapearunkoisesta savolaisen maatilän aitasta; pappilan aitta on leveyteensä nähden matala.

Vanhan pappilan lähelle on rakennettu 1965 uusi matala pappilarakennus ja 1975 seurakuntakoti.

On näkyvä osa kirkonkylän arvokasta ja vanhaa rakennusperintöä. On luetteloitu Pohjois-Savon kulttuurihistoriallisiin rakennussuojelukohteisiin.

3. Jyvästö, entinen lainajyvästö, Eloaitta

Osoite:	Kaavintie 7
PSMK 2030:	ma1 42.102
Kirkonkylän yk 2018:	SR (3)

Kuvat 26. ja 27. Eloaitta

Pitäjän kokouksessa 22.6.1845 päätettiin makasiinin rakentamisesta nykyiselle paikalleen vähiten pyytävän tehtäväksi ja työ annettiin rovasti J.A. Ottelinille. Lainajyvästön toiminta sen alkuperäisessä muodossa jatkui aina toiseen maailmansotaan asti, jonka jälkeen Valtion viljavarasto huolehti syömäviljan varastoinnista. Tämän jälkeen viljavarasto oli vuokrattuna Kaavin Osuuskaupalle varastoksi. Nykyään makasiinissa on Kaavin kotiseutumuseo Eloaitta.

Hirsiseinät on verhottu pystylaudoituksella ja hirsinurkat peitetty lautakoteloin. Luonnonkivistä ja laastista tehdyn kivijalan päälle on laudasta valmistettu räystääs.

On näkyvä osa kirkonkylän arvokasta ja vanhaa rakennusperintöä. On luetteloitu Pohjois-Savon kulttuurihistoriallisiin rakennussuojelukohteisiin.

4. Puistorinne (ent. Lääkärintalo)

Osoite:	Koulutie 2b
PSMK 2030:	ma1 42.103
Kirkonkylän yk 2018:	SR (4)

Kuvat 28. ja 29. Puistorinne, ent. Lääkärintalo

Rakennettu vuonna 1930 kunnanlääkärin asuinrakennukseksi ja vastaanottotilaksi. 1973 valmistui uusi lääkärintalo Venälänmäelle, jonka jälkeen talo oli kunnan vuokratilana aina vuoteen 1988, jolloin kunta myi rakennuksen ja maata rakennuksen ympäriltä.

Rakennus on ollut alkuperäiseltä väriltään punainen, valkoisella vuorilaudoituksella. 1½-kerroksisen rakennuksen jyrkkä katto Kaavintien puoleisine poikkipäätyineen on ollut alkuperäisenä varsin vaikuttavan näköinen. Ensimmäinen autotalli -laajennusosa on valmistunut 1955 ja toinen muutos 1966. Viimeisimmät peruskorjaukset ja muutokset on talossa tehty 1974 ja 1989. Rakennuksen olemus on muuttunut sekalaisemmaksi, kun on tehty talon tyyliin sopeuttamattomat laajennukset; ensin autotalliosia ja sitten Koulutien puoleinen laajennus 1970-luvun pientalomuodin mukaisella räystäskontilla.

Osa kirkonkylän arvokasta ja vanhaa rakennusperinnettä, mutta sen olemus on heikentynyt rapistumisen ja laajennusten myötä, joten maakunnallinen merkittävyys on myös vähentynyt niin, että rakennusta olisi pidettävä enää paikallisesti merkittävänä.

5. Kirkkoharju, ”kansakoulu”, kirkonkylän koulu, peruskoulun ala-aste

Osoite: Koulutie 1d
 PSMK 2030: ma1 42.101
 Kirkonkylän yk 2018: SR (5)

Kuvat 30. ja 31. Kirkkoharju, kirkonkylän koulu, peruskoulun ala-aste

Kaaville vuonna 1932 valmistunut koulurakennus on Kaavilla harvinainen rakennustyyppi, klassismi-tyylin rapattu kivitalo. Se on myös paikkakunnan ensimmäinen julkinen kivirakennus. Rakennusmestari Martti Pasasen suunnittelema rakennus on julkisivuiltaan hyvin säilytetty klassismille ominaisen pelkistettynä. Rakennuksessa on tehty vuonna 1962 mm. vesijohto-, sähkö- ja lämmitysremonttia ja remontoitu uudelleen 1977 ja peruskorjattu 1998, jolloin sisäänkäyntikatokset tehtiin. 2016 valmistunut uusi koulurakennus ja vuoden 1932 koulu on kytketty toisiinsa lasivaltaisella välisosalla, muodostaen yhdessä Kaavin koulun 0-6 luokkalaisille. Vanhalla puolella on kahdeksan luokkahuonetta.

Koulurakennus, sijaitessaan näkyvällä paikalla Kaavintien tuntumassa, on merkittävä osa lähistönsä kulttuuriympäristöä, jossa muina arvokkaina rakennuksina ovat mm: Tapuli, Isopappila ja Eloaitta.

4.1.2 Paikallisesti arvokkaat kohteet

(Kohdenumerot inventointikartan mukaan, kuva 21)

6. Karpinlammentie 4, Koivikonmäki

(ei osoiteta kaavakartalla)

Päärakennus on rakennettu vuonna 1918. Suunnittelijasta ja rakentajista ei ole tietoa. Rakennuksen ensimmäinen omistaja piti rakennuksessa kahvilaa ja soitteli harmonikkaa. Tämän jälkeen rakennus oli pitkään postirakennuksena Kaavilla, aina vuoteen 1950-51 saakka. Rakennus oli jaettu kahteen osaan: Palkollisten puoleen ja "parempien" puoleen. Parempien puolella on vuokralaisina ollut nimismiehiä, opettajia, kunnanjohtaja Itkonen, rakennusmestareita ja -tarkastajia, poliiseja jne. Sisäänkäynti palkollisten puolelle oli etuovesta ja parempien puolelle takaa.

Kaavin kirkonkylän vanhantien varteen rakennettua vanhaa rakennuskantaa, jossa asutaan ja joka on säilynyt melko hyvin, paitsi ikkunat on vaihdettu erimallisiksi kuin vanhat.

7. Kassatalo

Kuva 32. Kassatalo

Rakennus valmistui 1954. Rakennukseen tuli 13 asuinhuoneistoa ja kuusi liikehuoneistoa. 1960-luvulla pankkitiloja laajennettiin ottamalla muutama asuinhuoneisto pankin käyttöön. 1979 tehtiin laajennus, jonka seurauksena kellarikerrokseen tulivat sauna- ja sosiaalitilat ja ensimmäiseen kerrokseen toimitusjohtajan huone. Viimeiset muutostyöt tehtiin vuonna 1989-90, jolloin entiset pankin tilat muutettiin liiketiloiksi. Vuonna 1989 Osuuspankille valmistui uusi toimirakennus. Kassatalo on peruskorjattu vuonna 2008.

Selvästi erottuva yksityiskohta Kaavin kirkonkylän keskustassa. Edustaa 1950-luvun liike-asuinrakentamista.

8. Marttala

Kuva 33. Marttala

Rakennus on rakennettu Kaavin Martta-yhdistyksen taloksi vuonna 1939. Rakennusmateriaalia rakennukseen on haettu lahjoituksina jopa Viipurista saakka. Sodan aikana ja sen jälkeen rakennuksessa on ollut majoittuneena karjalaissiirtolaisia. Onpa siellä pidetty myös kansalaiskoulua muutamia vuosia. Nykyiselle omistajalle talo siirtyi 1968. Rakennuksen yhteyteen on rakennettu ns. elintasosiipi 1973 ja rakennus on peruskorjattu vuonna 1978.

9. Vanha paloasema (Kunnan talo)

Osoite: Kaivotie 1a

Kuvat 34. ja 35. Vanha paloasema

Kaavin vanha paloasema rakennettiin tiilestä ja rapattiin 1952-53 välisenä aikana silloisen puisen kunnan-talon jatkoksi. Kaksikerroksisen + kellarillisen paloaseman 1-kerroksinen ja puurakenteinen laajennusosa rakennettiin 1950-luvun lopulla. Vuonna 1972 Kaaville rakennettiin kunnanvirastotalo ja 1976 vanha kunnantalo purettiin. Paloasema palveli Kaavin palotoimea aina vuoteen 1986 saakka, jolloin Kaaville valmistui uusi paloasema. Sen jälkeen vanhassa paloasemassa oli kunnan vuokraamia toimistotiloja ja vuokrahuoneita, mutta nykyään se on käyttämättömänä ja lämmittämättömänä.

Rakennuksen käyttö olisikin riskialtista kuntotutkimusraportin mukaan (2K, 2019); sekä alkuperäisessä paloasemassa että laajennusosassa ovat useat rakenteet kosteus- ja mikrobivaurioituneita. Niiden korjaaminen edellyttäisi mittavia toimenpiteitä. Kuntotutkimuksessa todetaankin, että kokonaistaloudellisin vaihtoehto on purkaminen ja tarvittaessa uudelleen rakentaminen.

Vanha paloasema on melko näkyvällä paikalla kirkonkylän keskustassa. Edustaa 1950-luvun rappauspintaista rakentamista, joka oli tyylinä monessa muussakin aikakautensa paloasemassa.

10. Pirilä, Kaivotie 17

Osoite: Kaivotie 17

Kuva 36. Pirilä

Päärakennus on vuodelta 1928. Rakennus on yksikerroksinen satulakattoinen hirsirakennus. Sen ensimmäiset asukkaat ovat olleet puuseppä Juho Pekka ja Maija-Stiina Pirinen, joilta Aulis Pirisen vanhemmat Niilo ja Hilma ovat tilan ostaneet 18.11. 1935. 1950-luvulla rakennusta on peruskorjattu mm. levyttämällä seinät, rakentamalla vuolukivi-uuni entisen kivi-uunin tilalle ja pieni uuni myös kamarin puolelle.

Navetta on ollut suurempi ja sisältänyt lantalan, navettaosan ja ladon. Lantala ja lato on purettu 1960-luvulla ja navetta on muutettu halkoliiteriksi ja pihan alkuperäinen halkoliiteri on purettu.

Sauna on ollut alun perin savusauna, joka on muutettu 1960-luvulla uloslämpiväksi. Samalla saunaa on myöskin peruskorjattu mm. paneeloimalla ja tarvikkeina on käytetty mm. Kaavin vanhan apteekin ulkovuorilautoja ja paneeleita. Kellari on ollut alun perin maakuoppa, joka on katettu ensimmäisen kerran jo 1930-luvulla ja korjattu 1960-luvulla.

Kirkonkylän kaava-alueella säilynyttä pientilaperinnettä.

11. Ala-Paanala

Osoite: Korteisentie 3

Kuva 37. Ala-Paanala

Vuonna 1930 hirsistä rakennettu harjakattoinen pienehkö asuinrakennus, joka toimii nykyisin loma-asuntona.

Korteisentien varrella sijaitsevaa vanhaa rakennuskantaa.

12. Väliaho

Osoite: Miettälänmäentie 2

Kuvat 38. ja 39. Väliaho

Rakennuksen on rakentanut Holopainen vuonna 1920. Rakennus on kaksikerroksinen satulakattoinen hirsirakennus. Holopaisten jälkeen rakennus oli Hilja Miittisen omistuksessa ja siirtyi sen jälkeen nykyiselle omistajalle 1974.

Pihapiirissä pystyssä olevat rakennukset ovat päärakennus, sauna/varasto ja kellari.

Kuuluu Miettälänmäen rakennuskaava-alueen vanhimpiin rakennuksiin.

13. Päivärinne

Osoite: Miettälänmäentie 4

Kuvat 40. ja 41. Päivärinne

1930-luvulla rakennettu satulakattoinen hirsirakennus, jossa ulkoverhouksena pystylauta-rima. Tilan ensimmäinen omistaja lienee ollut Anna Katri Kekäläinen vuoteen 1946, jonka jälkeen talo oli Lukkarisen omistuksessa, siirryttyään sen jälkeen Tuovisille. Vuodesta 1963 lähtien ovat veljekset omistaneet tilan yhdessä.

Pihapiirissä on ollut useita rakennuksia, jotka on joko purettu tai palaneet. Uusi sauna on rakennettu 1990 vanhan navetan paikalle. Rakennusta on korjattu pikkuhiljaa 1990-luvulla, mm. paneloitu sisältä ja laajennettu ullakolle.

Kuuluu Miettälänmäen vanhimpiin rakennuksiin.

19. Hannula

Osoite: Kaavintie 4

Alkuperäinen ja nykyinen käyttö asuinrakennus. Hyvin säilynyt rintamamiestalo, hirsirunkoinen. Talo on rakennettu 1952, talon rakensivat Veikko ja Kerttu Rahunen. Rahuset ovat tuoneet hirret n. 10 km päästä Lehtoniemestä. Rahusilla on ollut taksi, rakennuksen alakertaan onkin tehty ottavalle paikalle autotalli. Talossa on tehty sisäpuolista remontointia vuonna 1982, jolloin mm. ikkunat on vaihdettu.

Rakennus sijaitsee lämpimällä etelärinteellä. Kylänraitti linjattiin uudelleen 1980-luvulla, jolloin tontin sivuvaiva tie rauhoittui. Rakennus sijaitsee lähellä Kaavin Iloharjua. Tyypillinen rintamamiestalo, hirsirakenne.

20. Metsäranta

Osoite: Kalliotie 6

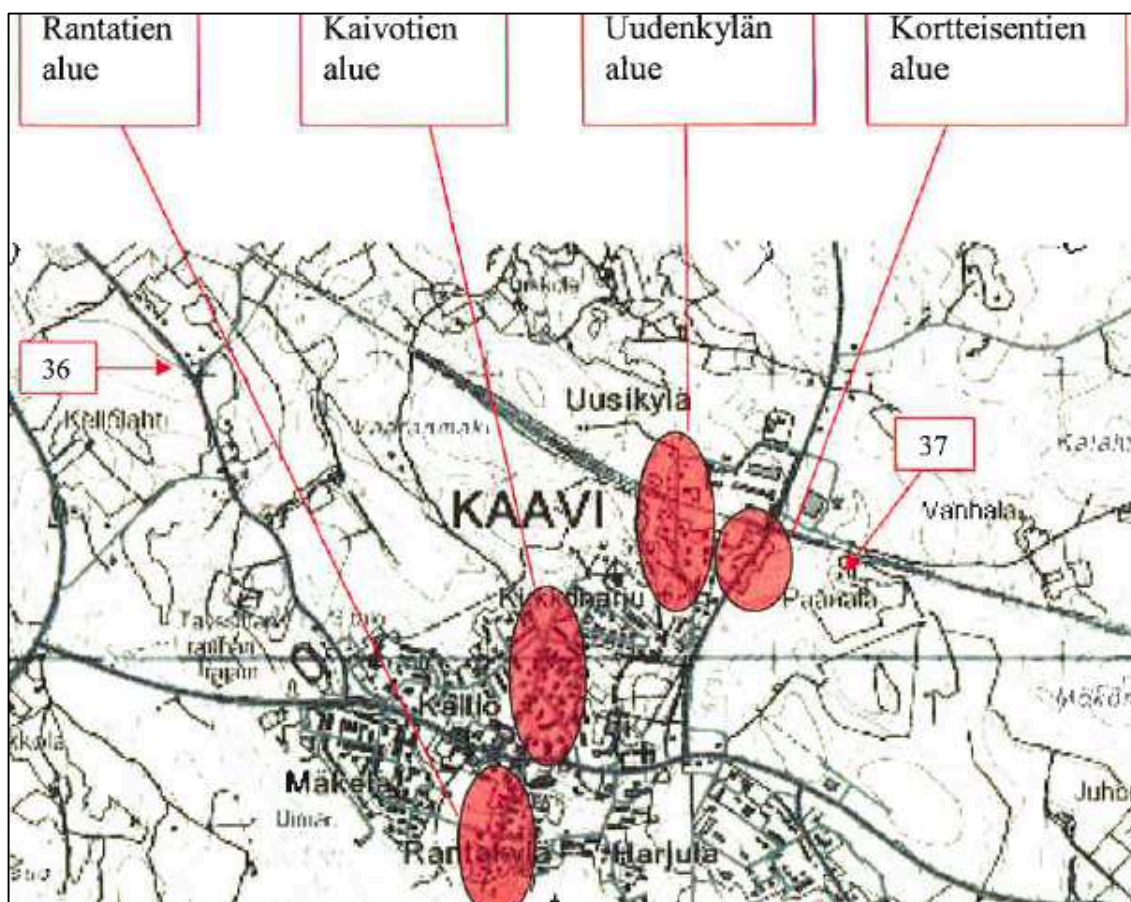
Kuva 42.

Alkuperäinen ja nykyinen käyttö asuinrakennus. Rakennusaika vuonna 1966. Ennen ensimmäistä kaavaa valmistunut tiilitalo. Sijainti etelätontilla, tontilla mäntyjä ja koivuja. Naapurissa on rivitaloja ja pientaloja. 1960-luvun tyypillinen tiilitalo.

Laajempina aluekokonaisuuksina vuoden 2011 rakennuskulttuurin inventoinnissa nousi esille yhtenäisen katunäkymän tai ehjän maisemakokonaisuuden muodossa Kaivotien, Rantatien, Uuden kyläntien ja Kortteisentien aluekokonaisuuDET. Näillä alueilla on yhtenäistä ja kerroksellista pientaloasutusta. Erityisesti pihojen, puutarhojen ja piha-aitojen merkitys näillä alueilla nousee positiivisesti esille. Yhtenäisinä säilyneillä alueilla tulee vaalia kullekin aikakaudelle tyypillisiä piha-kasveja, puita, puutarhoja ja tontteja rajaavia piha-aitoja. Alueille voidaan antaa lupamenettelyn yhteydessä suosituksia ja ohjeita, jotka edesauttavat perinteisten elementtien säilymistä. Alueiden ominaispiirteitä vahvistavaan piharakentamiseen (aidat, portit, puutarhat) voidaan myös kannustaa.

Rantatien alueen rakennuskanta on rakennettu pääosin 1940-60 -luvuilla, alueella on myös joitain nuorempia rakennuksia.

Kortteisentien alueella on rakennuskantaa 1920-luvulta lähtien. Kortteisentien varressa on kaksi aikaisemmin inventoitua SR-merkinnällä varustettua kohdetta. Suurin osa rakennuksista on rakennettu 1950-luvulla.

Kuva 43. Alueiden sijainnit (Kaavin rakennuskulttuurin inventointi 2011, J. Rajahalme).

Kaivotien alue

Kuva 44. Näkymä Kaivotien ja Koulutien risteyksestä.

Kuvat 45. - 48. Kuvia Kaivotien alueelta.

Rantatien alue

Kuvat 49. - 50. Kuvia Rantatien alueelta.

Uudenkyläntien alue

Kuvat 51. - 58. Kuvia Uudenkyläntien alueelta.

Kortteisentien alue

Kuvat 59. - 64. Kuvia Kortteisentien alueelta.

4.2 Arkeologinen kulttuuriperintö

Kirkonkylän osayleiskaavaa 2012 varten on laadittu Kaavin kirkonkylän osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2009, jonka suoritti Mikroliitti Oy. Inventoinnissa alueelta ei löydetty ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Alueelta tiedetään ennestään kaksi irtolöytöä sekä opastein merkitty Täyssinän rauhan rajakivi.

4.2.1 Kiinteät muinaisjäännökset

Alueella on seuraavat muinaismuistokohteet:

TÄYSSINÄN RAUHAN RAJAKIVI

Mjtnus:	1000017954
Rauh.lk:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen, 1500-luku
Tyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Sijainti:	Paikka sijaitsee Kaavin kirkosta 1,24 km länteen.
Tutkijat:	Jussila T inventointi 2009

Iso siirtolohkare heti tien Kaavin keskustaan menevän tien pohjoispuolella. Kiven eteläsyrrjällä, seinämän länsiosan yläosassa kaiverrettu kolme kruunua, vuosiluku 1595 ja vastaava venäläinen symboli. Kivessä muistolaatta kaiverrusten vieressä. Kivi viitoitettu nähtävyytenä.

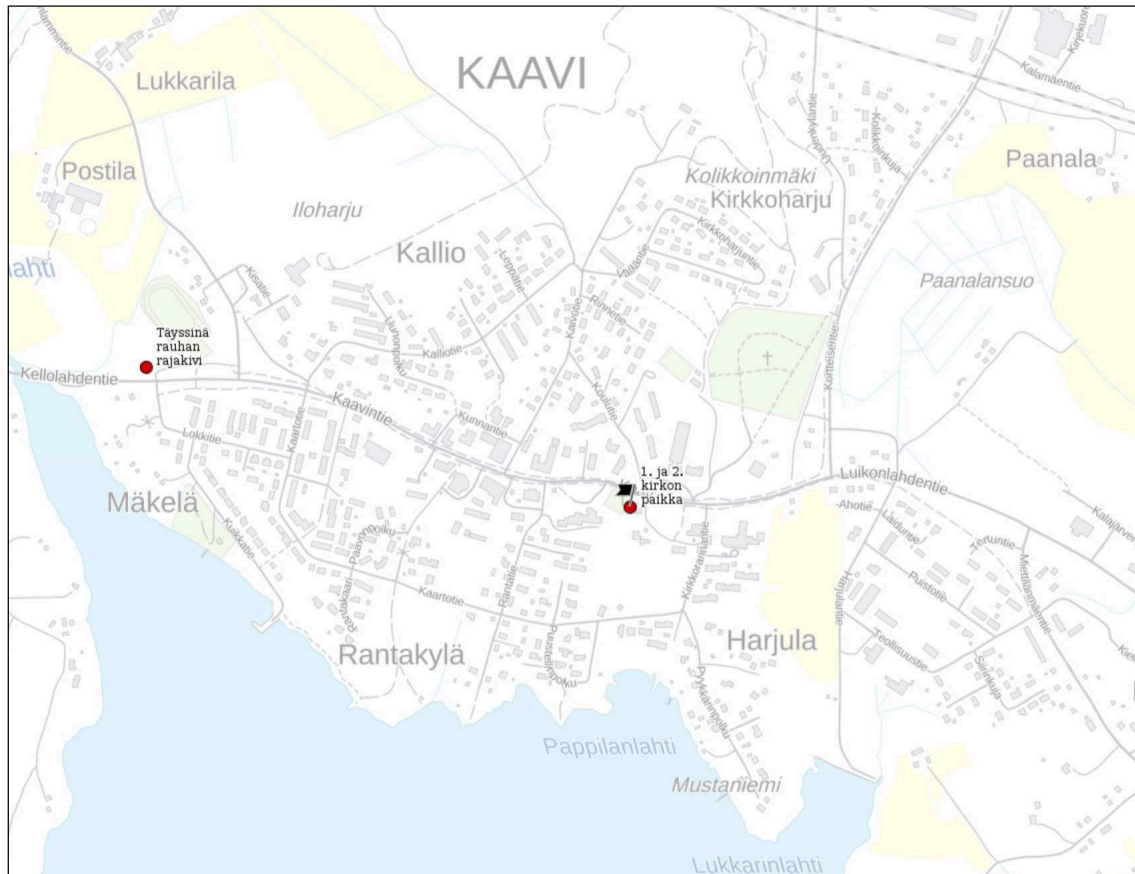
Kuvat 65 ja 66. Täyssinän rauhan rajakivi (inventointi 2009, Mikroliitti Oy)

1. JA 2. KIRKON PAIKKA. Kaavin ensimmäisten kirkkojen paikka.

Mjtnus:	1000032750
Rauh.lk:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen, 1600 - 1800 luku
Tyyppi:	kirkkorakenteet, kirkonpaikat

Kaavin ensimmäisten kirkkojen paikka sijaitsee Kaavin kirkonkylällä sankarihautausmaan ja vuonna 1845 valmistuneen viljamakasiinin, nykyisen kotiseutumuseon välissä. Alueelle on vuonna 1953 pystytetty muistokivi, jossa teksti: ”Tässä olivat Kaavin entiset kirkot, I 1671 - 1749, II 1749 - 1816 ja hautausmaa 1650. Paikka, jossa seisot, on pyhä maa”.

Ensimmäinen puurakenteinen kirkko on rakennettu ilmeisesti vuonna 1671. Maaherran kirjeessä kuninkaalle vuodelta 1747 todetaan, että kirkko on luhistumaisillaan ja pyydetään lupaa uuden kirkon rakentamiseen. Toinen kirkko rakennettiin ensimmäisen paikalle todennäköisesti vuosina 1749-1751. Toisen kirkon aikana rakennettiin myös kellotapuli. Kaavin kolmas kirkko rakennettiin 1815 nykyisen kirkon paikalle ja samalla kellotapuli siirrettiin nykyiselle paikalleen. Tapulin alkuperäinen sijaintipaikka on ollut ilmeisesti nykyisen sankarihautausmaan alueella. Toisen kirkon rakennusmateriaaleista käytettiin kaikki käyttöön kelpaava kolmannen kirkon rakentamisessa. Kolmas kirkko paloi vuonna 1980. (Maija-Liisa Tuomi 1984: Suur-Liperin historia. ss. 492-494). (Museovirasto, www.kyppi.fi).

Kuva 67: Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet (Museovirasto)

4.3 Luonto- ja viheralueet

4.3.1 Yleistä

Kaavin kirkonkylän alueella, yleiskaavojen (2012-2017) yhteydessä, on alueen luontoarvoja selvitetty vuosina 2010 ja 2012 sekä vuonna 2017. Vuonna 2017 tehtiin luontoselvityksen tarkistaminen ja päivittäminen, jossa selvitettiin Kaavin kirkonkylän yleiskaava-alueen luontoarvot.

Luontoselvitys 2017 käsitti yleiskaava-alueen olemassa olevien liito-oravakohteiden nykytilan selvittämisen sekä kesällä tehtävän kasvillisuus- ja luontotyyppikartoituksen. Selvityksen taustatietoina käytettiin Ympäristöhallinnon Karpalo- ja Eliölajit-tietojärjestelmiä, alueelta aiemmin tehtyjä luontoselvityksiä (FCG 2010, 2012) sekä alueen peruskarttoja ja ilmakuvia (Maanmittauslaitoksen peruskartta ja ortokuva-aineisto 06/2017).

Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin liito-oravan osalta 7.4.2017 sekä kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta 30.6. ja 10.7.2017. Maastokartoituksilla pyrittiin selvittämään liito-oravan elinympäristöjen nykytilanne sekä tarkastamaan aiemmissa yleiskaavoissa esille tulleiden luontokohteiden nykytilaa. Lisäksi pyrittiin löytämään alueelta uusia huomionarvoisia elinympäristöjä. Näitä ovat luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit, vesilaissa suojellut pienvedet, metsälaissa mainitut erityisen tärkeät elinympäristöt sekä uhanalaiset luontotyytit. Lisäksi arvioitiin, onko alueella sopivia elinympäristöjä luontodirektiivin liitteen IV lajeille.

Koko asemakaavapäivitysalue kuuluu em. luontoselvitysten tarkastelualueen piiriin.

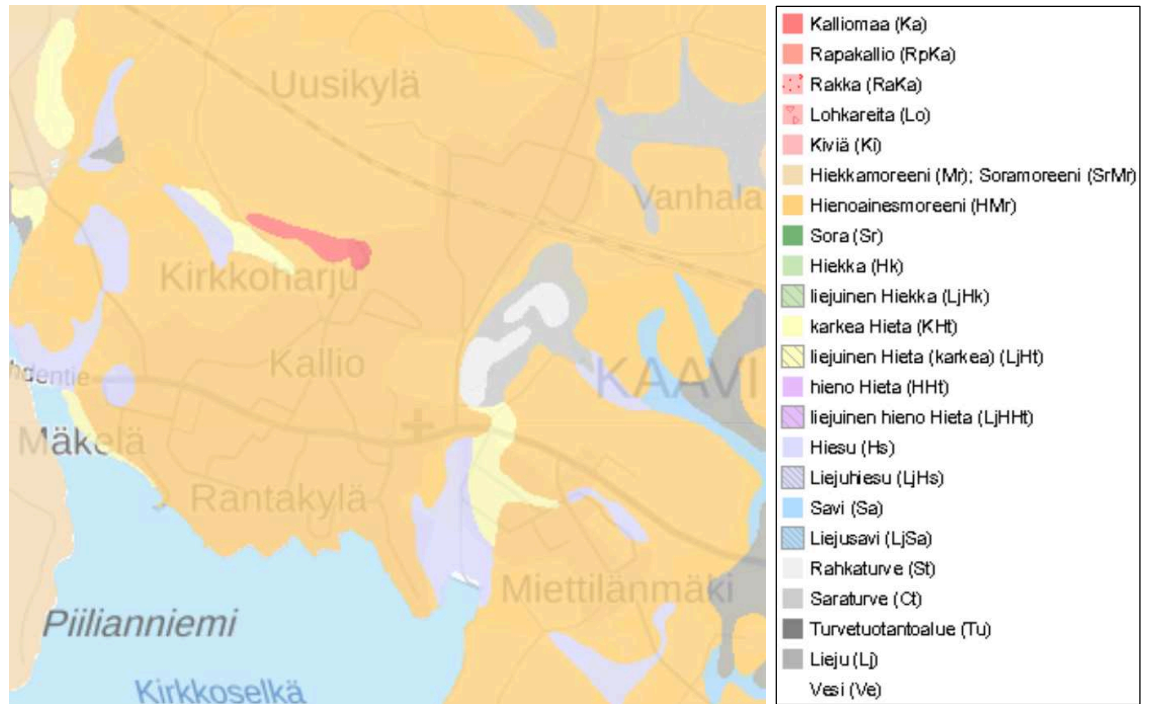
Kirkonkylän yleiskaavan yhteydessä vuonna 2017 tehdyssä luontoselvityksessä kirkonkylän asemakaavan päivitysalueella ei ole todettu mitään erityisiä luontoarvoja.

Nyt päivitettävän asemakaava-alueen viheraluetarkastelu tehtiin vuonna 2020 (Hietaranta). Tämän selvityksen tulokset esitellään myöhemmin kohdassa 4.3.10. Viheraluetarkastelu.

4.3.2 Maa- ja kallioperä

Asemakaava-alueen maaperä

Alueella on soita erittäin vähän. Maaperä on moreenia. Kallioperältään alue on graniittia ja gneissiä. Korkeimmillaan ollaan kaava-alueen pohjoisreunassa Kellomäen-Vaaranmäen alueella 160 m mpy. Kaavinjärvi on tasolla 101 m mpy. (Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna 8/2017).

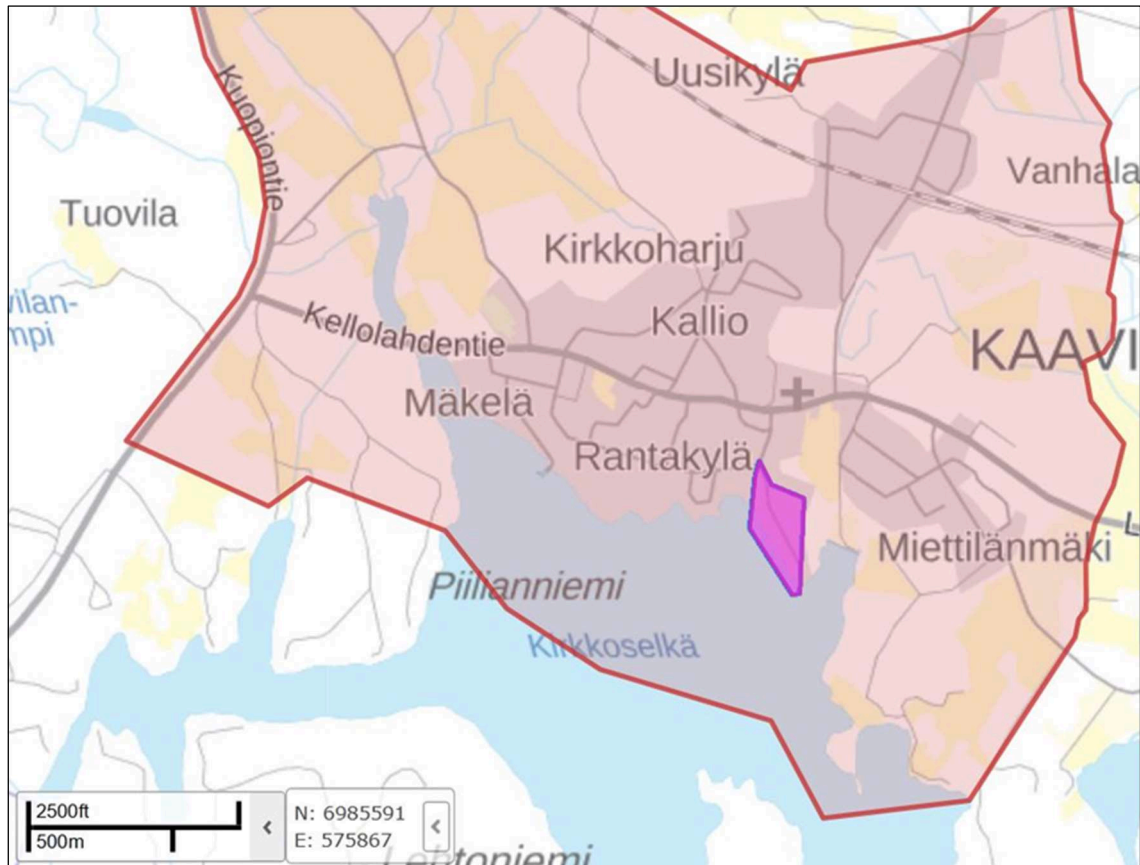

Kuva 68. Kirkonkylän alueen maaperä 1:20 000 / 1:50 000 (maalajit) (GTK, Hakku.gtk.fi).

4.3.3 Vesistöt ja pohjavesialueet

Asemakaava-alue rajoittuu eteläosastaan Kaavinjärveen, jonka Kellolahteen laskee kaava-alueen ulkopuolisesta Kotajärvestä puro.

Kirkonkylän alueella on yksi vedenhankinnalle soveltuva pohjavesialue (Kaavinjärvi 0820401) (Ympäristökarttapalvelu Karpalo 25.8.2017).

Kuva 69. Kaavinjärven pohjavesialueen sijainti (sininen raja) (Ympäristökarttapalvelu Karpalo 12.7.2017)

4.3.4 Suojelualueet ja uhanalaiset lajit

Kirkonkylän asemakaavan päivitysalueella ei sijaitse suojelualueita tai uhanalaisten lajien esiintymiä.

4.3.5 Luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Kirkonkylän asemakaavan päivitysalueella ei sijaitse luonnonsuojelullisesti arvokkaita kohteita.

4.3.6 Liito-oravaselvitys

Liito-oravatilannetta selvitettiin kirkonkylän alueella vuonna 2017 yleiskaavan yhteydessä tehdyn luontoselvityksen, 7.4.2017 tehdyllä maastokartoituksella. Olosuhteet selvityksen tekemiselle olivat hyvät. Maastokartoituksella pyrittiin havainnoimaan liito-oravan papanoin merkitsemät puut, mahdolliset pesäpuut ja ruokailualueiksi soveltuvat alueet. Lisäksi pyrittiin selvittämään liito-oravan mahdollisia kulkureittejä ympäröiviin metsiin.

Liito-orava (*Pteromys volans*) on Suomessa silmälläpidettävä VU, luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu laji. Luontodirektiivin mukaan liito-orava on yhteisön tärkeänä pitämä eläinlaji. EU:n alueella liito-orava esiintyy Suomen lisäksi vain Virossa. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Kaavin kirkonkylän osayleiskaava-alueelta oli olemassa olevia liito-oravahavaintoja kahdelta alueelta; Peltoniemestä ja Piilianniemestä. **Nämä alueet sijaitsevat nyt päivitettävän asemakaava-alueen ulkopuolella**, kuitenkin sen läheisyydessä länsi- ja kaakkoisrajojen tuntumassa. Lännessä sijaitseva Piilianniemen alue sijaitsee kuitenkin vesistön takana, Kellolahden länsipuolella.

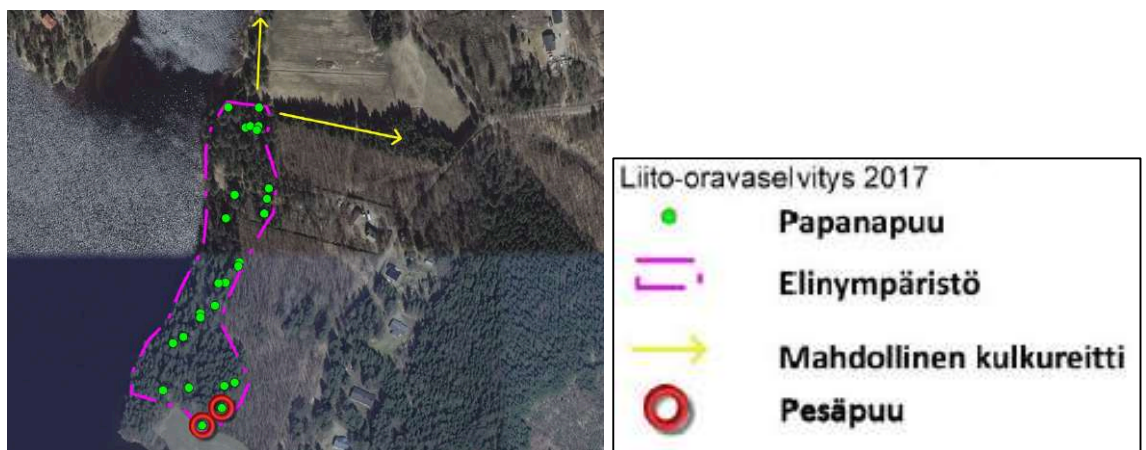
Kuva 70. Liito-oravan elinympäristö, Peltoniemi. Kuva 71. oikealla. Peltoniemen liito-oravan elinympäristön kaksi järeää kolohaapaa. (Luontoselvitys 2017).

Peltoniemessä tiedossa oleva liito-oravaesiintymä ja luonnonsuojelullisesti arvokas kohde, Peltoniemen liito-oravametsä, liito-oravan elinympäristö - rajautuu nyt päivitettävän asemakaava-alueen kaakkoisrajan tuntumaan, kaava-alueen ulkopuolelle.

Liito-oravaselvityksessä on arvioitu liito-oravan mahdollisten kulkureittien suuntautuvan Peltoniemestä mm. kohti asemakaavan päivitysalueen kaakkoisosaa. Asemakaava-alueen kaakkoisosaan, Harjulaan ja Harjulan teollisuusalueelle, on kulkuyhteys liito-oravan elinalueelta Lukkarinlahden ranta-alueen kautta, kulkien sataman itäpuolelta kaava-alueelle.

Peltoniemessä Kaavinjärven rantaan sijoittuva noin 3 hehtaarin suuruinen metsäkuvio on tyypiltään lehtomaista kangasta, jossa puuston muodostaa järeä iäkäs kuusi ja mänty sekä aluskasvustona runsas lehtipuusto. Metsäkuvion eteläreunassa on lisäksi erittäin järeitä kolohaapoja. Metsäkuvion laidoilla on lahopuustoa kohtalaisesti sekä määrällisesti että laadullisesti. Rantametsästä löydettiin yksi selvärajainen liito-oravan elinympäristö sekä muutamia todennäköisiä pesäpuita (kuva 70., ote yllä). Metsässä on runsaasti liito-oravan ruoaksi soveltuvaa lehtipuustoa.

Kohteen ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueella tehtävien toimenpiteiden vaikutukset liito-oravan elinympäristölle tulee selvittää ennen toimenpiteitä ja asiasta tulee pyytää lausunto alueelliselta ELY-keskukselta.

Kuva 72. Liito-oravan elinympäristöä Peltoniemen rantametsän alueella ja mahdolliset kulkureitit ympäristöön. (Luontoselvitys 2017).

4.3.7 Muu eläimistö

Alueen nisäkäslajiston voidaan arvioida olevan tavanomaista taajama- ja haja-asutusalueilla viihtyvää lajistoa, kuten jänis, hirvi, orava ja kettu. Alueelle ei sijoitu linnustollisesti erityisen merkittäviä alueita. Kaavinjärven ruovikko- ja luhtarannoilla pesimälinnustoon kuuluvat tavanomaiset sorsa- ja kahlaajalinnut. (Luontoselvitys 2017).

4.3.8 Maisema

Kaavin kirkonkylän liikekeskustaan yhdistyy välittömästi pienkerrostalo- sekä omakotitaloasutusalueita, mikä luo taajaman keskustaan miellyttävän rakennetun maiseman. Itse taajaman ulkopuoli vaihtuu nopeasti maaseutumaiseen haja-asutusalueeseen tyypillisine peltomaisemineen, kuten esimerkiksi Kotakylään johtavan tien varrella (kuva 73). Taajama-alueella maisemallisesti arvokkainta aluetta on Kaavinjärven ranta-alue viheralueineen (kuva 74). (Luontoselvitys 2017).

Kuva 73. Kotakylään johtavan tien maaseutumaista maisemaa välittömästi taajaman ulkopuolella. **Kuva 74** oikealla. Kaavinjärven rantamaisemaa Mäkelän uimarannan alueelta.

4.3.9 Yhteenveto

Kaavin kirkonkylän asemakaava-alue on laajalti rakennettua taajamaympäristöä. Alueen metsät ovat pitkälti käsiteltyjä kasvatusmetsiä ja soita kaava-alueelle sijoittuu erittäin vähän. Alueella on Kaavinjärven lisäksi vähän vesistöjä.

Kaava-alueen luontoarvoja on selvitetty viimeisen noin kymmenen vuoden aikana useasti. Kaava-alueella ei ole tiedossa olevia tai löydettyjä luontokohteita.

Kaava-alueen kaakkoisrajan läheisyydessä on tiedossa oleva ja löydetty luontokohde:

- Peltoniemen liito-oravametsä, suojeluarvo: direktiivilajiesiintymä, uhanalaisuusluokka: silmälläpidettävä (NT).

Luontoselvitysten mukaan liito-oravan mahdollisia kulkureittejä Peltoniemen liito-oravametsästä suuntautuu mm. kohti asemakaavan päivitysalueen kaakkoisosaa, kulkien Lukkarinlahden ranta-alueen kautta, sataman itäpuolelta kaava-alueelle kohti Harjulan teollisuusaluetta ja Harjulan aluetta.

4.3.10 Viheraluetarkastelu

Nyt päivitettävän kirkonkylän asemakaavan osalta, aiempia kirkonkylän yleiskaava-alueen luontoselvityksiä täydentämään, tehtiin asemakaava-alueen viheraluetarkastelu vuonna 2020 (Hieta-ranta 2020).

Taustaa

Maastokäynti asemakaava-alueelle toteutettiin kesäkuussa 2020. Maastokäyntien ensisijaisina kohteina olivat alueet, jotka Kaavin kirkonkylän osayleiskaavassa on merkitty V, VU, M, MT tai EV alueiksi. Lisäksi tarpeen vaatiessa kiinnitettiin huomiota mm. puukujanteisiin, tonttien reuna-alueiden jouto- ja täyttömaihin jne.

Asemakaava-alueen säilyneessä kasvillisuudessa ilmenee pienipiirteistä vaihtelua maastomuotojen, kosteusolojen, pintamaan laadun ja kallion läheisyyden mukaan. Valtaosa metsistä on havupuuvaltaisia ja jonkin verran sekapuustoisia. Mustikkaa kasvaa metsissä yleisesti ja runsaasti,

puolukkaa vain paikoin; sieniä kasvaa kangasmailla yleensä hyvin. Kirkonkylän asemakaava-alueella on vain 3 aluetta, joissa kasvaa varsinaista metsäkasvillisuutta.

Metsämaita selvästi pienialaisemmin, mutta lukumääräisesti runsaammin asemakaava-alueella esiintyy aukeita elinympäristöjä, kuten niittyjä, jouto- ja täyttömaita ja pientareita. Ketoja on vain muutamia pieniä umpeenkasvun uhkaamia esiintymiä, ja lisäksi laikkuina tai kapeina kaistaleina siellä täällä. Huomattava osa taajaman ns. niittyalasta on entistä viljelysmaata so. heinäniittyä, joka on useimmiten nopeasti umpeen kasvamassa (ns. pusikoituminen). Taajamaluonnolle on ominaista myös rehevöityminen. Rehevöitymistä aiheuttavat mm. luontoon viedyt puutarhajätteet ja muu roskaaminen, lintujen ruokinta, lemmikkieläinten ulkoiluttaminen sekä monenlaiset ilman ja pintavesien epäpuhtaudet. Kuivemmat ja matalakasvuiset niityt tai kedot ovat kasvilajistoltaan melko monipuolisia. Niityt taas usein korkeakasvuisia ja vain muutaman voimakkaan kasvilajin, kuten kookkaiden heinälajien, nokkosen, mesiangervon tai vadelman hallitsemia. Niittyjä, joutomaita ja pientareita ei kuulu selvityksessä huomionarvoiseksi valittujen luontokohteiden joukkoon. Taajamaluonnon monimuotoisuuden kannalta näillä aukeahkoilla elinympäristöillä on kuitenkin oma merkityksensä osana laajempaa viheralueverkostoa.

Taajan omakotiasutuksen lomassa sijaitsee joutomaita, erilaisia varasto- tai läjitys- tai varastointialueita, joiden reunoilla on unohdettuja alueita. Joutomaiden luontoa ei hoideta eikä huomioida yleensä lainkaan, mutta joutomaat ovat monesti lähiluonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita. Joutomaat ovat helposti leviävien pioneerikasvien ja monien avomaan hyönteisten elinympäristöä. Myös tienvierillä ja pientareilla kasvaa luonnonvaraista kasvillisuutta, jossa joutomaalajistolla on huomattava sija. Edelleen samaan kategoriaan voidaan mainita AP-tonttien rajavyöhykkeet ja ”takapihat”. Näillä tosin voi olla tiheääkin puustoa mutta kenttäkerros on heinittynyt ja ”villiytynyt”. Edellä kuvatun kaltaisia elinympäristöjä on Kaavin kirkonkylässä runsaasti ja ne muodostavat tärkeän ”käytäväosan” V, VU, VV, VR ja M, MT alueiden välille yhdistämällä näitä laajemmaksi viheralueverkostoksi.

Asemakaava-alueella virtaavista vesistä suuri osa valuu näkymättömissä, salaojia ja viemäreitä pitkin. Kaikki avoimet vesiuomat ovat puolestaan kaivettuja ojia tai perattuja puroja, jotka eivät ole luonnontilaisia.

Tässä yhteydessä kannattaa mainita venesatamasta pohjoiseen ulottuvassa leveässä ojassa ja sen ympärillä olevassa uoman soistumassa (ks. B-alue). Oja lähiympäristöineen muodostaa luonnonriikkaan ja melko epätavallisen elinympäristön. Uomassa on paljon vettä ja uoman seinämät ovat paikoin kuluneita virtaustoiminnan tuloksena. Kaatuneita puunrunkoja on uoman lähellä runsaasti.

Huomioita asemakaava-alueen luonnosta

Yleisesti katsoen Kaavin asemakaava-alueen metsäsaarekkeet ovat erinomaisia virkistysmetsiä, helppokulkuisia, avaria ja virkistyskäytön kannalta mukavia. Metsäluonnon moni-ilmeisyys ja vaihtelevuus näkyy selvitysalueella melko hyvin. Metsiä ei ole hoidettu liian siisteiksi ja puistomaisiksi. Lahopuuta selvitysalueen metsissä on vain vähän.

Merkittävin metsäinen kokonaisuus on nykyisen hautausmaan, sen länsipuolinen alue sekä pohjoispuolen ulkoilualue (ks. C1-C2). Tällä kokonaisuudella yhteys itään ja luoteeseen taajaman ulkopuolisille alueille. Mainitusta kokonaisuudesta on myös vaatimaton yhteys Pappilanlahden ja venesataman suuntaan. Edellä mainittu vesiuoma (D3) lähiympäristöineen on arvokas osa tätä verkostoa. Muilta osin käytävä muodostuu avoimista heinäniityistä ja näiden reunapuustosta (jätteen vastaanottopaikasta pohjoiseen).

Urheilukentän alue (A1) muodostaa toisen laajemman viheralueen. Alueelta on hyvät viheryhteydet pohjoiseen ja luoteeseen, mutta yhteys esimerkiksi uimarannan suuntaan on pitkälti kadunvarsien joutomaiden ja tonttialueiden varassa.

Keskustorilta sekä uimarannan suuntaan luoteeseen että etelään rannan suuntaan (ks. B1-B5), on nykyisin katkonainen ja kapea viheryhteys.

Kaava-alueella itä-länsisuuntaiset viherkäytävät ja -yhteydet puuttuvat lähes kokonaan.

Luonnonsuojelullisesti arvokasta olisi myös, jos taajamametsissä suvaittaisiin enemmän muita-kin, talousmetsissä niukkoja metsäluonnon piirteitä. Tällaisia ovat tiheiköt ja aukkopaikat, taloudellisesti vähempiarvoiset puulajit, luontaisesti syntyneet puut, raihnaiset puut, vanhat puut sekä valiomuotoisista tukkipuista poikkeavat puuyksilöt. Tutkituilla alueilla ei näitä luonnon moninaisuuden kannalta arvokkaita piirteitä löytynyt.

Asutuksen ja katujen lomassa olevat rakentamattomat alueet rajoittuvat yleisesti talojen pihoihin ja teollisuuskiinteistöjen (taka-)pihoihin. Monin paikoin vaihettuma pihasta metsäksi on liukuva. Pihosta viedään puutarhajatetta luontoon, metsän puolelle, aika yleisesti.

Kaavin kirkonkylän taajama-alueen rakentamattomilla alueilla on vanhempaa ja uudempaa ihmisvaikutusta monin paikoin. Luontotyyppien ja elinympäristöjen arvioinnissa yhtenä keskeisenä kriteerinä on paikan ja luonnon aitous, luonnontilaisuus tai luonnontilaisenkaltaisuus vailla ihmistoimien jälkiä tai töiden seurauksia. Kaavin kirkonkylän alueella luonnontilaisuus tai tiukat suojelukriteerit eivät täyty.

Maankäytön historiaa ei ole aina helppo huomata maastossa, sillä kasvillisuus kätkee nopeasti suuren osan vanhoista jäljistä. Puolen vuosisadan takainen viljelysmaa voi kasvaa järeää ja sakeaa kuusikkoa tai entinen pihapiiri erottua metsämaastosta vain sammaloituneesta porraskivestä ja muutamasta säilyneestä pihakasvista. Entiset pellot kasvavat lehtipuustoa jne. Vanhan maankäytön vaikutus saattaa säilyä pitkään kasvillisuudessa.

Ihmisvaikutuksen seurauksena kasvillisuuteen juurtuu helposti ihmisen seuralaiskasveja ja yleisiä pioneerilajeja. Tällaiset luonnontilaiseen elinympäristöön kuulumattomat ja ”epäaidot” lajit aiheuttavat kasvillisuuden aitouden heikentymistä ja nuhraantumista. Vieraslajien suhteellinen runsaus etenkin reunavyöhykkeillä ja kapeilla viherkäytävillä on yksi taajamaluonnon piirteistä.

Seuraavassa on esitelty suunnittelualueen viheraluetarkastelun kohteet osa-alueittain:

ALUE A

KUVA 76.: Osa-alueen A viheraluetarkastelukohteet.

Kohde A1 - Urheilukenttä

Tien pohjoispuolella on harvennettua nuorta koivikkoa ja etäämpänä laidunaluetta (M ja MT). Tien eteläpuolella on joutomaata (EV). Urheilukentän ympäristössä on länsipuolella tasaikäistä harvennettua koivikkoa. Urheilukentän itäpuolella on kuusi-mäntyvaltaista sekapuustoa; metsäkasvillisuus on puistomaista. Luoteispuolen laidunalue on maisemallisesti kaunis kokonaisuus.

Kohde A2 - Urheilukentän itäpuolen alue

Kohde on tavanomaista kuusi-mänty -sekapuustoa. Kenttäkerroksen lajisto on mustikka-puolukavaltainen. Metsälajiston lisäksi esiintyy melko runsaasti heinälajistoa. Maapuita tai pystypökelöitä ei esiinny. (ks. kuva 78).

KUVA 77. Urheilukentän alueen hoidettua talousmetsää.

Kohde A3 - Frisbeegolfradan lähialue

Frisbeegolfradan lähellä metsäkasvillisuus on tavanomaista kuusi-mänty -sekapuustoa. Nuorta koivua on jonkin verran sekapuuna. Kenttäkerroksessa valtalaji on mustikka. Sen lisäksi esiintyy etenkin polkujen läheisyydessä kenttäkerroksen heinittymistä: nurmirölli, timotei, nurmipuntarpää, siniheinä jne. Muusta lajistosta mainittakoon lisäksi sananjalka, kultapiisku, rätvänä jne.

KUVAT 78 ja 79. Vasemmalla viheraluetta 2 ja oikealla viheraluetta 3. Kasvillisuus on ihmistoiminnan muovaamaa.

Kohde A4 - Viheralue

Tonttialueiden väliin sijoittuva kapea vyöhyke, jonka kasvillisuus on yhdistelmä mänty-kuusi -sekapuustoa ja tonttialueilta peräisin olevaa kulttuurinsuosijalajistoa.

Kohde A5 - Viheralue

Asutuksen ja katujen puristuksiin jäänyt alue. Kasvillisuus hyvin tavanomaista kulttuurilajistoa (ks. edellä). Alueesta osa on nurmikenttänä.

Kohde A6 - Viheralue

Kolmionmuotoinen kapea alue, jota rajaavat sähkölinjat ja kaksi tietä. Puusto muodostuu kokonaisuudessaan männystä. Puusto on pääosin yksilätyksistä. Maapuita tai pystypökölehtiä ei esiinny. Kenttäkerroksessa on jonkin verran kulttuurinsuosijoita; pujo, poimulehti (*sp.*), leskenlehti, maitohorsma jne. Lisäksi mm. sananjalkaa, timoteita, nurmipuntarpäätä, nurmirölliä, hieta-kastikkaa, kylänurmikkaa ja nurminataa. Lisäksi mm. rätvänä, niittyleinikkiä, mustikkaa, syysmaitiaista, puolukkaa jne.

ALUE B, lounainen osa-alue

KUVA 80: Osa-alueen B viheraluekarttelukohteet.

Kohde B1 - Uimaranta

Uimarantaa sivuavan Kuikkatien reunalla on kookkaita mäntyä. Kenttäkerros on nurmikenttää. Kuikkatien kiinteistöiltä avautuu kauniita näkymiä uimarantaan ja Kaavinjärvelle. Uimarannan itäpäässä on venevalkama.

KUVA 81. Uimaranta-alue.

KUVAT 82. – 83.. Rehevää tuoretta kangasta ja pihapiirin lajistoa. Maapuita on aika runsaasti.

Huom. Uimaranta-alueen (VV) länsipuolella on lehtomaisen rehevää kasvillisuutta (ks. kuvat 82.-83. yllä). Runsaasti eri-ikäistä puustoa; pihlajaa, koivua sekä kuusta ja mäntyä ja jopa tuomea. Maapuita on jonkin verran. Kenttäkerroksessa esiintyy mm. metsäimarretta, sudenmarjaa, mansikkaa, karhunputkea, särmäkuismaa, metsätähteä jne. Alue sijaitsee yksityisessä omistuksessa.

Kohde B2 - Uimarannan itäpuoli

Venevalkaman itäpuolella on harvettua männikköä kasvava alue. Puusto on tasaikäistä ja koh-
tuullisen varttunutta kasvatusmetsää. Maapuita tai keloja ei esiinny. Lehtipuustoa on niukalti (ks. kuva 84.).

KUVA 84. Uimarannasta itään olevaa ranta-aluetta.

Kohde B3 - Rantakaaren-Oskarinpolun ympäristö

Alueelle on jo rakennettu kunnallistekniikkaa. Alueelle tullaan rakentamaan omakotitaloja. Säilytetty metsäpuusto on kuusivaltaista. Maapuita tai pystypötkkelöitä ei esiinny. Kenttäkerros on alkanut pensoittua (kuvat 85.-86.).

KUVAT 85. – 86. Ihmistoiminnan muovaamaa kuusikangasta. Puustoa on harvennettu voimakkaasti.

Tulevan AP-alueen itäpuolella (Oskarintien itäpuolella) on huomionarvoinen tuore kangas. Vaikka aluetta ei voida pitää luonnontilaisena, on se melko hyvin säilynyt puustoinen alue. Isoimmat kuuset ovat melko järeitä (ks. kuva 87.).

KUVA 87. Oskarintien itäpuolen tuoretta kuusikangasta, jossa alkuperäinen on säilynyt melko hyvin.

Kohde B4 - Torin lounaispuoli

Pienialainen, pääosin harvaa mäntyä kasvava alue. Jonkin verran nuorta pihlajaa ja koivua. Kenttäkerros on heinittynyt. Sen lajisto on tavanomaista: mustikka, puolukka, nurmirölli, sananjalka, niittynurmikka, poimulehti (*sp.*) timotei, nurmipuntarpää, koiranheinä, metsäkastikka, nurmilauha, kylänurmikka, tähtimö (*sp.*), niittyleinikki jne. Maapuita tai pystypötkkelöitä ei esiinny.

Kohde B5 - Torin lähialue

Tapionpolun pohjoispäässä on talojen välialueilla joutomaita. Puusto on voimakkaasti ihmistoiminnan muovaamaa ja kenttäkerros on rehevöitynyt; nokkonen, mesiangervo, maitohorsma, saunakukka, kultapiisku, sikoangervo, timotei, nurmirölli, nurmipuntarpää, apilat (*sp.*) jne.

Kohde B6 - Tapionpolun varsi

Kasvillisuus muodostuu pääosin mosaiikkimaisesti pihapiirien kulttuurilajistosta, joutomaiden ja heinäniittyjen lajistosta.

KUVAT 88. – 89. Näkymiä Tapionpolun varrelta

KUVAT 90. - 91. Näkymiä kohti taajaman keskustaa Tapionpolulta. Kasvillisuus on pääosin erilaisia joutomaita ja heinäniittyjä.

Kohde B7 - Kirkkorannantien pohjoisosan alue

Kirkkotien ja Kaartotien väliin jää laajahko, nuorta lehtipuuta kasvava alue. Alue on lievästi soistunutta. Alue lienee vanhaa peltoaluetta ja nykyisin umpeen kasvanutta. Puusto koostuu mm. koi-vusta, kiiltolehtipajusta, harmaalepystä, pihlajasta ja tuomista. Kenttäkerroksen lajisto on verraten monipuolinen ja sekalainen: nokkonen, kultapiisku, koiranputki, apilat (*sp.*), harmaasara, joka-paikansara, vadelma, kurjenjalka, ojakellukka, luhtamatar jne. (ks. kuvat 92.-93.).

Alue tulisi maankäytön mahdollisuuksien mukaan jättää ainakin osaksi rakentamisen ulkopuo-llelle.

KUVAT 92.-93. Kirkkorannantien pohjoisosan lehtomaisen rehevää nuorta lehtipuustoa ja pensaikkoa. Alue lienee vanhaa peltoa.

Kohde B8 - Puustellinpolun eteläosa

Kohteessa on leikkipuisto ja sen länsipuolella on harvennettu metsikkö asutuksen ja rannan väli-alueella. Puusto on verraten monipuolinen, joskaan maapuita tai pystykeloja ei esiinny. Lajisto koostuu sekä tuoreen kankaan lajistosta ja kulttuurinsuosijoista; pujoa, nokkosta, särmäkuismaa. kultapiiskua, nurmirölliä, (ks. kuvat 94. alla).

KUVAT 94. – 95. Vasemmalla leikkipuistoa ja oikealla sen länsipuolella olevaa harvennettua puustoa. Lajisto on verraten rehevää (ks. kuvat 96. -97. alla).

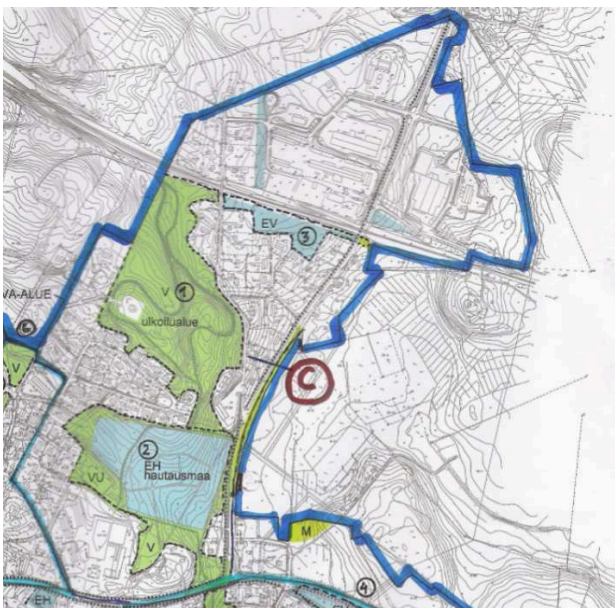
KUVAT 96. - 97. Kirkkorannantien eteläosan niittymäisen alueen lajistoa.

Kohde B9 - Kirkkorannantie ranta-alue

Pieni niittymäinen alue rantaan rajoittuvana. Lajistossa esiintyy mm. tädykettä, nurmirölliä, koiranheinää, poimulehteä (*sp.*), saunakukkaa, siiankärsämöä, ahomansikkaa, tesmaa, kultapiiskua, koiranputkea, hiidenvirnaa.

Alue tulisi pyrkiä säilyttämään nykyisenkaltaisena. Niittämisen jälkeen niittojätteet tulisi kerätä pois.

ALUE C, pohjoinen osa-alue

KUVA 98.: Osa-alueen C viheralueetarkastelukohteet.

Kohde C1 - Ulkoilualue

Ulkoilualue muodostaa yhdessä hautausmaan kanssa monipuolisen kokonaisuuden Kaavintien pohjoispuolella. Korkeuserot ovat alueella melko suuret ja tästä syystä metsätyypit vaihtelevat melko rehevistä kuusivaltaisista kankaista rinteiden alaosissa hieman karumpiin mänty-kuusivaltaisiin kankaisiin. Aluetta on hoidettu lähinnä talousmetsänä. Maapuita tai pystykeloja ei juurikaan ole. Kenttäkerroksessa mustikka on ehdoton valtalaji ja sen ohella puolukkaa, metsäälvejuurta, rätvänää, metsäkurjenpolvea, metsämitikkaa, talvikkia (*sp.*), kultapiiskua, metsäorvokkia, metsätähteä, mansikkaa, metsäkastikkaa, vanamoja. Polkujen reunoilla on kenttäkerroksen lajisto heinävaltaisempaa. Alueella on myös toteutettu aukkohakkuuta.

Aivan alueen eteläosassa on lehtomaiseksi kankaaksi luokiteltavaa aluetta polkujen yhtymäkohdassa ja siitä etelään kohti hautausmaata kulkevan polun varrella. Lajistossa on mm. sudenmarjaa, kieloa, oravanmarjaa ja vaahteran taimia. Paikon metsäimmarre muodostaa valtalajiston (ks. kuvat 99.-100.).

KUVAT 99. – 100. Ulkoilualueen erilaisia kasvillisuusalueita. Alueen metsät vaihtelevat aukko- ja harvennushakkuualueista tuoreisiin kankaisiin.

KUVAT 101. - 102. Molemmat kuvat alueen eteläosasta polkujen risteyskohdan alueelta. Kenttäkerros on paikoin lehtomaisen rehevää, joskin ihmistoiminnan muokkaamaa.

Kohde C2 – Hautausmaa ja sen lähiympäristö

Hautausmaan länsipuolella on kasvillisuuden rakenne erikoinen. Ylispuuston muodostavat todella järeät kuuset ja niiden alla alispuustona on tiheänä kasvava, rungoltaan noin ranteen vahvuisen pihlajisto. Kenttäkerros uupuu paikoin kokonaan ja paikoin on runsaasti heinälajistoa. Kookasta lehtipuustoa ei ole. Hautausmaan pohjoisreunaa kulkevan polun ympäristössä on lehtipuusto hieman kookkaampaa.

Alueella tarkastettiin noin 20 kuusta mahdollisten liito-orava esiintymisen kannalta, mutta jätöksiä ei löytynyt. Lähempänä kirkkoa mainittu kuusivaltaisuus muuntuu järeäksi männiköksi. Osin kenttäkerrosta hoidetaan nurmikkona ja osin pensaskerrosta on raivattu.

Metsäinen hautausmaan - kirkon alue sekä nykyisen hautausmaan länsi-luoteisalue tulisi säilyttää nykytilaisena. Mahdollisuuksien mukaan tulisi lehtipuustoa säilyttää hautausmaan länsipuolisella alueella, sillä alueella olisi potentiaalia kehittyä hyvin monimuotoiseksi lehtomaiseksi alueeksi (ks. kuvat 103.-106. alla).

KUVAT 103. – 106. Kuvissa hautausmaan pohjoispuolen ja länsi- luoteispuolen metsäkasvillisuutta. Ylispuuna olevat kuuset ovat järeitä. Kenttäkerros on paikoin lehtomaisen rehevää.

KUVA 107. Hautausmaan alue on maisemakvaltaan puoliavoin ja näkymiltään kaunis.

Kohde C3 - Suoja-alue

Kasvillisuus on joutomaa-alueiden lajistoa ja nuorta lehtipuustoa. Lajistossa on esim. kelttoja (*sp.*), pujo, peltovalvatti, voikukka, maitohorsma, leskenlehti, eri savikat, maltsat sekä peipit ja pillikkeet. Myös peltosaunio, pihatähtimö, pihatatar, peltotaskuruoho, nokkonen, pelto-ohdake, piharatamo, pujo jne. ovat yleisiä. Paikoin kookkaampaa lehtipuustoa on enemmän, ja myös kulttuurialueiden heinälajistoa esiintyy runsaasti.

ALUE D, eteläinen osa-alue

KUVA 108: Osa-alueen D viheraluetarkastelukohteet.

Kohde D1 - Harjulantie, teollisuusalueen kohta

Harjulantien länsipuolella Aholantien ympäristössä on laaja heinäniittyalue, jota reunustaa lännessä ja jäteaseman suunnassa, pääosin nuorta lehtipuuta (koivua, haapaa ja harmaaleppää sekä mm. raitaa) kasvava vyöhyke. Kenttäkerros on voimakkaasti rehevöitynyttä (ks. kuvat 109.-110.).

KUVAT 109. – 110. Vasemmalla Harjulantien länsipuolen avointa peltoniittyä. Oikealla peltoalueen länsireunan nuorta ihmistoiminnan muovaamaa reunapuustoa. Kenttäkerroksessa on runsaasti mm. vadelmaa.

Kohde D2 - Harjulantie, jäteaseman alue

Jäteaseman länsipuolelta aina rantaan, venesataman länsipuolelle asti, ulottuu alla olevien kuvien mukainen (ks. kuvat 111.-112.) voimakkaasti umpeenkasvanut vanha pelto tai laidunalue. Puusto muodostuu nuoresta koivusta, harmaalepystä, eri pajuista. Kenttäkerros on rehevä; nokkonen, nurmirölli, niittynurmikka, siiankärsämä, valkoapila, voikukka, koiranputki, mesiangervo, kultapiisku, tesma, rantatädyke, karhunputki, nurmilauha, jokapaikansara, keltaängelmä, ojakellukka, rönsyleinikki, rohtovirmajuuri, huopaohdake ja matara (*sp.*; luhtamatar?).

KUVAT 111. - 112. Jäteasemalta etelään, aina rantaan asti, on voimakkaasti umpeenkasvanutta tuoretta heinä ja ruohoniittyä.

Kohde D3 - Venesataman alue

Pääosa venesataman alueesta on hoidettua puistomaista aluetta. (ks. kuvat alla). Nurmikenttäalueen pohjoispuolella sijaitsee laaja niitty, ketomainen alue, jota niitetään muutaman kerran kesässä.

Nurmikkoalueen itäpuolella on luonnontilaisen kaltainen, uoman reunavyöhyke. Puustossa tava-taan koivua, mäntyä, harmaaleppää ja tuomea. Melko runsaasti maapuita. Lajistossa on mm. vii-nimarjaa (*sp.*), hiirenporrasta, raate, suohorsmaa, nurmirölliä, tesmaa, nokkosta, vadelmaa, met-säkurjenpolvea, metsävirnaa, siniheinää, metsäalvejuurta, rantatädykettä, mansikkaa, metsäkor-tetta, ojakellukkaa, mesiangervoa, suo-orvokkia, luhtatädykettä jne. (ks. kuvat 113.-114.).

Uoma on eteläosastaan geomorfologisesti palautumassa luonnontilaiseksi. Uoman ympärillä kas-villisuus on lehtomaisen rehevää. Alue tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle (ks. kuvat 115.-116.).

KUVAT 113. – 114. Venesataman hoidettua puistomaista aluetta (kuva vasemmalla). Nurmikentän pohjoispuolella on vähemmän intensiivisesti hoidettua niittymäistä aluetta (kuva oikealla).

KUVAT 115. – 116.. Venesataman koillisreunaan laskee iso oja, joka on vähitellen kehittynyt luonnontilaisen kaltaiseksi. Uoman varren kasvillisuus on lehtomaisen rehevää.

Kohde D4 - Luikonlahdentien suojaviheralueet

Maantien reunoilla olevien alueiden kasvillisuus koostuu lähinnä joutomaiden kasvillisuudesta. Paikoin on harvennettua mäntykangasta, etenkin itäisemmällä alueella. Maapuita tai pystypökke-löitä ei esiinny. Kenttäkerros on heinittynyttä ja paikoin on ”pusikkoja”.

Kohde D5 - Pyykkärinpolku

Asutuksen ja rannan välissä sijaitseva pieni niittymäinen alue, jolla on ketomaisia piirteitä osassa aluetta. Kedot ovat hiekka- ja moreenimaiden kuivia tai kuivahkoja niittyjä. Kasvillisuus on ver-raten monipuolista (ks. kuvat 117.-118.).

KUVAT 117. - 118. Pyykkärinpolun alueen niittyketoa.

Näitä luontotyyppisiä esiintyy tyypillisesti mäkien aurinkoisilla rinteillä. Lajistossa esiintyy mm. nurmirölliä, hanhikkia, lemmikkiä (*sp.*), siankärsämöä, kissankelloa, poimulehteä (*sp.*) ja punanataa. Alueella on myös ruusuruohoa, jota pidetään muinaistulokkaana (ks. kuva yllä).

Alue tulisi pyrkiä säilyttää rakentamisen ulkopuolella.

Kaava-alueen viheralueiden suunnittelun tavoitteita ja suosituksia

Enemmistö suomalaisista asuu nykyään erikokoisissa taajamissa ja taajama-asumisen suosio kasvaa. Taajamaluonto ei saisi jäädä rakentamisen jalkoihin, sillä luonnonympäristöllä on suuri vaikutus ihmisten viihtymiseen ja terveyteen - myös pienemmissä taajamissa. Rakennetussa ympäristössä on tärkeää huolehtia siitä, että luontoa on lähellä asutusta, sillä luonto tekee tutkitusti hyvää ihmisen terveydelle. Kaavin kirkonkylässä luonto ei ole kovinkaan kaukana mistään osasta taajamaa.

Luonnossa oleskelun on todettu kohentavan mielialaa, lieventävän stressiä sekä laskevan sykettä ja verenpainetta. Lisäksi luonnossa liikkuminen lisää ihmisen altistusta monipuoliselle mikrobistolle, mikä auttaa suojaamaan lievän tulehdustilan ja immunologisen epätasapainon sairauksilta, kuten allergioilta ja astmalta. Tavoitteena tulisi olla lähimetsiköiden ja viherkäytävien säilyttäminen ja niiden yhdistäminen siten, että saavutettavuus olisi helppo ja viherkäytävien avulla siirtyminen taajama-alueella paikasta toiseen onnistuisi. Kaavillakin lähiluonto tulisi suunnitella osaksi palvelutalojen, päiväkotien ja koulujen arkea sekä sijainniltaan että laadultaan.

Viherkäytävillä on myös merkitystä eläin- ja kasvilajistolle siirtymis- ja leviämisreitteinä. Näitä käytäviä esimerkiksi C1- ja C2 -alueiden D1-, D2- ja D3 -alueille tulee säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan vahvistaa. Torin ympäristöstä (B5) sekä urheilukentän alueelta (A1) viherkäytävän säilyttäminen ja kehittäminen rannan suuntaan (B-alue) olisi myös tärkeää. Jatkossa tulisi myös selvittää, miten yksityisomistuksessa olevien kiinteistöjen rakentamattomat osat voisivat toimia osana taajaman viheralueverkostoa.

Kaavin kirkonkylän rakentamattomat alueet ovat usein pienialaisia ja pirstaleisia. Erityisesti B-alueella ja A-alueella urheilukentältä (A1) itään olevat alueet ovat pieniä ja toisistaan etäällä vaillo kunnollisia niitä yhdistäviä yhteyksiä.

Kaavin kirkonkylän viheraluesuunnittelulla pitäisi pyrkiä luomaan ja säilyttämään isompia rakentamattomia kokonaisuuksia ja säilyttää niiden välisiä yhteyksiä. Erityisesti pienialaisilla viheralueilla esiintyy väistämättä myös maaston kulumista ja liikkumista tulisi pyrkiä ohjaamaan kulumisen minimoimiseksi. Tulisi myös pyrkiä V, VU ja MT -alueita koskevia kaavamääräyksiä monipuolistamiseen ja pyrkiä kehittämään niiden ekologisia ominaisuuksia ja arvoja, arvioida alueiden nykyistä tosiasiallista käyttötarkoitusta sekä merkitystä ja alkaa kehittämään viheralueverkostoa ja sen osia nykyistä monipuolisemmin huomioimalla lähiluonnon merkitys ympäristöterveyden edistäjänä ja osana luontoarvojen säilyttämistä.

5 Suunnittelutavoitteet

5.1 Yleistä

Asemakaavaa tarvitaan yleiskaavassa määriteltyjen taajama-alueiden maankäytön yksityiskohtaiseen järjestämiseen, rakentamiseen ja kehittämiseen.

Suunnittelussa on tärkeää vuorovaikutteisuus ja avoimuus kuntalaisten ja eri sidosryhmien kanssa. Kuntalaisilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa suunnitteluratkaisuihin ennen kuin lopulliset ratkaisut ja päätökset on tehty.

Kirkonkylän asemakaavasuunnittelulle tavoitteita asettavat mm.

- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
- Maakunnalliset suunnitelmat kuten maakuntakaava
- Paikallistason (kunnan ja maanomistajien) tavoitteet
- Asemakaavan laadinnan aikana pidettävät neuvottelutilaisuudet
- Luonto- ja kulttuuriympäristö / taajamakuva

5.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Maankäyttö- ja rakennuslain yleisenä tavoitteena on järjestää alueidenkäyttö niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväille kehitykselle. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet täsmentävät ja syventävät lain yleisiä tavoitteita ja niistä johdettuja kaavojen sisältövaatimuksia valtakunnallisesta näkökulmasta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat kirkonkylän asemakaavoitusta erityisesti seuraavien kokonaisuuksien osalta:

Toimiva aluerakenne, eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

- Tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä
- Hyödynnetään olevaa yhdyskuntarakennetta ja eheytetään taajamia
- Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin
- Maaseudun asutusta sekä matkailu- ja muita vapaa-ajan toimintoja on suunnattava tukemaan maaseudun taajamia ja kyläverkostoa sekä infrastruktuuria
- Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin saavutettavissa
- Edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varaamalla riittävät alueet elinkeinotoiminnoille
- Pyritään vähentämään liikennetarvetta, parantamaan liikenneturvallisuutta ja edistämään joukko-liikenteen edellytyksiä
- Kiinnitetään huomiota rakennetun ympäristön ajalliseen kerroksellisuuteen
- Viheralueita hyödynnetään siten, että niistä muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia
- Uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta
- Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa
- Turvataan terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

- Edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä
- Edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä
- Säilytetään riittävästi vihervyöhykkeitä ja monipuolista luonnonympäristöä
- Otetaan huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

- Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja
- Erityistä huomiota kiinnitetään liikenneturvallisuuden parantamiseen

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

- Vuoksen vesistöalueella ohjataan matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät.

5.3 Maakuntaohjelman ja maakuntakaavan tavoitteet

Pohjois-Savon maakuntaohjelmassa 2018–2021 tuodaan esille mm. matkailutoimiala, joka kasvaa kansainvälisesti erittäin voimakkaasti. Matkailu on taloustaantumien jälkeen kasvussa myös Pohjois-Savossa. Matkailuala tarvitsee voimakasta kansainvälistymistä. Luonto, luontoon liittyvät tuotteet, tuoteaihiot, tuotepaketit ja elämykset on nähtävä kasvun mahdollistajina. Luonto ja luontomatkailutuotteet ovat kärki, joka luo suuria mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittymiselle.

Kaavin mahdollisuudet elinkeinoelämän monipuolistumiseen / työpaikkojen lisääntymiseen pohjautuvatkin osaltaan matkailuvirtojen kasvuun. Kirkonkylän kehittäminen ja vesistön vetovoiman hyödyntäminen ovat myös Kaaville mahdollisuuksia. Kirkonkylä on reittivesien äärellä.

Pohjois-Savolle ja seuduille on maakuntaohjelmassa valmisteltu kolme eritasoista väestötavoitetta vuoteen 2040. Koillis-Savon osalta todetaan, että alueella on vain kolme pientä kuntaa (Kaavi, Rautavaara ja Tuusniemi) ja myös väestökehityksen muutostasot ovat pieniä. Alueen muuttoliikkeen väestötappiot ovat vähentyneet, mutta vanheneva ikärakenne pienentää väestöä ja työvoiman määrää. Keskeinen tekijä lisätä työvoiman tarjontaa alueella on saada alueella oleva väestö työvoimaan ja työllistymään. Tämä edellyttää kysyntää työvoimalle eli työpaikkoja.

Edellä mainitut maakuntatason lähtökohdat ja tavoitteet puoltavat osaltaan myös Kaavin kirkonkylän ja sen lähiympäristön maankäytön kehittämistä ja asettavat tavoitteita ja lähtökohtia asemakaavan sisällölle.

Nykyisen maakuntaohjelman 2018–2021 ulkoinen arviointiraportti on valmistunut. Arvioinnin tulosten mukaan nykyisen ohjelman kehittämisen kärkiin ollaan tyytyväisiä, eikä suuria muutoksia niissä ole tarvetta. Uudessa kehittämissisällössä huomioidaan ajankohtaiset muutostarpeet. (Pohjois-Savon liitto).

Uusi maakuntaohjelma 2022-2025

Uuden maakuntaohjelman 2022–2025 valmistelu on alkanut. Maakuntahallitus on hyväksynyt uuden maakuntaohjelman ja sova-arvion työsuunnitelman.

Suomen hallitus on kevään 2020 aluekehityspäätöksessä määritellyt kansalliset aluekehityksen painopisteet vuosille 2020-2023. Nämä huomioidaan maakuntien kehittämisohjelmissa.

1. Ilmastomuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
2. Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet
3. Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen
4. Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
5. Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy

Nämä painopisteet sopivat hyvin niin Pohjois-Savon nykyisen maakuntaohjelman kuin tulevan maakuntaohjelman tavoitteisiin. (Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon maakuntaohjelman 2022 – 2025 työohjelma ja ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma).

5.4 Kunnan asettamia tavoitteita

Kirkonkylän asemakaavapäivityksen tavoitteena on kirkonkylän asemakaavan ajantasaistaminen ja päivittäminen kokonaisuudessaan.

Kaikki erilliset kirkonkylän asemakaavat yhtenäistetään kaavamääräysten ja merkintöjen osalta ja viedään numeeriseen muotoon, sovittaen asemakaava uudelle kirkonkylän alueelle laaditulle pohjakartalle.

Tavoitteena on helpottaa voimassa olevien asemakaavojen seurantaa ja hallintaa, jolloin lopputuloksena syntyy yksi lainvoimainen ja ajantasainen asemakaava.

Tarvittaessa tehdään pienimuotoisia päivityksiä itse asemakaavaratkaisuihin, mikäli ne osoittautuvat tarpeellisiksi.

Kaavatyön aikana kuullaan alueen maanomistajia ja muita osallisia muutostarpeiden tiedostamiseksi ja esille tuomiseksi.

Kaavin kunta, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa 2017 – 2020 todettua:

Kaavilla asemakaava on laadittu ainoastaan kirkonkylälle. Kaavojen laatimisvaiheessa sekä uusien maankäyttöhankkeiden suunnittelun yhteydessä maankäytön suunnittelu sovitetaan yhteen liikennesuunnittelun kanssa sekä tarkistetaan ratkaisujen liikenneturvallisuusvaikutukset sekä myös vaikutukset liikkumisen suuntautumiseen ja liikkumisen ohjausmahdollisuuteen kohti kestävämpää liikkumista. Maankäytön suunnittelussa kiinnitetään huomiota riittävien ja sijainniltaan laadukkaiden lapsia ja nuoria palvelevien alueiden varaamiseen.

Kirkonkylän asemakaavan laadinnassa on huomioitava erityisesti lasten ja nuorten tarpeet.

Kaavin kunnan vanhustyön strategiassa 2017-2020 todettua:

Vanhustyön strategiassa kuvataan ikäihmisille suunnattujen palvelujen nykytila ja kehittämistavoitteet sekä konkreettiset toimenpide-ehdotukset tavoitteiden saavuttamiseksi vuosille 2017-2020. Kaavin kunnan vanhustyön strategiaa ohjaavat valtakunnalliset linjaukset, jo valmistuneet vanhuspoliittiset ohjelmat ja muut selvitykset. Vanhustyön strategia on osa kuntastrategiaa.

Esteetön ympäristö tukee ikäihmisten aktiivista elämää. Ikäihmisen mahdollisuudet arkiaskareiden toteuttamiseen paranevat, sosiaaliset suhteet pysyvät vireämpinä ja fyysinen toimintakyky säilyy hyvänä pidempään, kun elinpiiri ei rajoitu ulko-oveen. Ympäristön esteettömyys lisää ikääntyvien liikkumisen mahdollisuuksia. Kyse on myös yleisestä elinympäristön laadusta: se mikä on aivan välttämätöntä joillekin, merkitsee yleensä sujuvuutta myös muille. Esteettömän ympäristön suunnittelussa on tärkeää asettua käyttäjän näkökulmaan. Esteettömyyden periaatteen tulee ulottua saumattomasti sekä taajama- ja maaseutuympäristöihin että rakennuksiin ja kulkuneuvoihin. Ikääntyvät henkilöt liikkuvat muita jalankulkijoita hitaammin. He tarvitsevat helpon jalankulkuympäristön. Levähdyspaikkoja ja penkkejä tarvitaan sopivin välimatkoin kulkureittien varrelle. Hyvä ympäristö on selkeä ja helposti hahmotettava. Reittien tulee olla mahdollisimman jatkuvia, suoria ja lyhyitä.

6 Asemakaava ja sen perustelut

6.1 Yleisperustelut

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaavan ja paikallisen tason tavoitteet huomioidaan asemakaavassa mm. seuraavasti:

- Asemakaava tukee kirkonkylän kokonaisrakenteen eheytymistä; taajama-alueella on mahdollisuuksia täydennysrakentamiseen erityisesti keskustaan soveltuvan liikerakentamisen, asuinrakentamisen sekä yritys- ja teollisuusrakentamisen osalta.
- Asemakaavalla pyritään huolehtimaan, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata.
- Asemakaavaratkaisun aluevaraukset tukeutuvat nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen, päätieverkkoon ja kunnallisteknisiin verkostoihin.
- Kaavassa on huomioitu viheralueet ja erityisesti niiden jatkuvuuteen liittyvät yhteystarpeet ulkoilureitteineen.
- Kaavin kirkonkylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat kokonaisuudet ja rakennuskohteet on tunnistettu kaavaratkaisussa ja edistetty niiden säilymistä.
- Kirkonkylän mahdollisuutena / vetovoimana nähdään mm. maaseutumainen väljä miljö ja rakentaminen vesistöjen äärelle.

6.2 Kokonaisrakenne

Nykyinen keskusta-alue Kaavintien molemmiin puolin torin, kauppojen, kunnantalon, koulukeskuksen, kirkon, palvelukeskuksen lähialueilla täydennysrakentuu tarpeen mukaan. Alueella tapahtuva rakentaminen on eheyttävää, määrältään vähäistä täydennysrakentamista ja kulttuuriarvoja kunnioittavaa.

Keskustan koillis- ja itäpuolilla hyvien liikenneyhteyksien varsilla varaudutaan olevien teollisuusalueiden täydennysrakentamiseen.

Kirkonkylän ja matkailullisten toimintojen kytkeytymisen kannalta merkityksellisin on venesatama-alue ja tarvittaessa sen kehittäminen.

Toteutumattomat rannanläheiset asuinalueet tarjoavat ns. laadullista lisää asuinpaikkatarjontaan. Taajaman asemakaavoitetut asuinalueet jatkavat täydennysrakentumistaan kulloisenkin ajankohdan kysynnän mukaan.

Asemakaavassa korostetaan myös viherväylästä jatkuvuutta edellä kuvatun taajamarakenteen sisällä. Viherverkosto on perusteltua kehittää siten, että esim. ulkoilureiteistä voidaan muodostaa katkeamaton kokonaisuus. Nykyinen taajamarakenne mahdollistaa viherverkoston toteuttamisen ”kustannustehokkaasti” siten, että se voi palvella yhteisesti kaikkia taajamaympäristössä toimijoita – koululaiset ja asukkaat mukaan lukien.

Taajamakuvallisesti asemakaava mahdollistaa tunnistettujen kulttuuriarvojen säilyttämisen, osin rakennusten ja muinaismuistojen suojelun / suojelusuositusten muodossa ja osin maisemallisesti arvokkaiden miljöiden säilymisen muodossa.

Väestö / asuinalueet

Kirkonkylän taajama-alueilla ei ole viime vuosien rakentamismäärien perusteella mitoituksellisia / määrällisiä väestöennusteisiin pohjautuvia tarpeita esim. uusille asuinalueille. Asemakaavoituilla asuinalueilla on nykyisin noin 50 rakentamatonta asuinpienaloitontia. Näistä reilu puolet on kunnan omistuksessa. Suurin osa rakentamattomista asuintonteista sijoittuu ns. kuivan maan alueille. Tällaisille tonteille ei viime vuosina kuitenkaan ole ollut kysyntää.

Yleisesti Kaavin kunnassa on viime vuosina rakennettu vain yksittäisiä asuinrakennuksia ja pääosa niistä ranta-alueille.

Yritys-, palvelu- ja teollisuusalueiden osalta esitetyt aluevaraukset ovat uutta mahdollistavia olevan rakenteen yhteydessä.

Kaikki asemakaavassa osoitetut rakentamattomat aluevaraukset ovat kytkettävissä kohtuullisin kustannuksin taajaman nykyisiin katu- ja vesihuoltoverkostoihin.

6.3 Asuinalueet

Tällä asemakaavan teknisluonteisella päivityksellä ei ole suunniteltu nykyisen asemakaavan ulkopuolisia uusia asuinalueita.

6.3.1 Aluevarausmerkinnät

Asutuksen osalta on käytetty seuraavia kaavamerkintöjä:

Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)

Merkinnällä on osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueet.

Asuinkerros- ja / tai rivitalojen korttelialue (AKR)

Merkinnällä on osoitettu Kaavin keskusta-alueen yhteydessä olevat asuinkerrostalo- ja rivitalojen korttelialueet.

Asuinkerrostalojen ja / tai liikerakennusten korttelialue (AKL)

Merkinnällä on osoitettu Kaavin keskusta-alueella sijaitsevat asuinkerrostalojen ja liikerakennusten korttelialueet.

Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue (AL)

Merkinnällä on osoitettu Kaavin keskusta-alueella sijaitsevat asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueet.

Asuinpientalojen korttelialue (AP)

Alueelle saa rakentaa rivitaloja, kytkettyjä ja erillisiä pientaloja asumistarkoitukseen.

Tällä merkinnällä on osoitettu joitakin osin rakentamattomia asuinpientaloalueita alueita kirkonkylän alueella.

Asuinpientalojen korttelialue (AP-1)

Alueelle saa rakentaa rivitaloja, kytkettyjä ja erillisiä pientaloja asumistarkoitukseen ja esim. vanhusten palveluasumiseen liittyvän rakennuksen.

Kaavaan sisältyy uusia rakentamattomia AP-1 alueita Kaartotien ja Harjulantien varrella, Kaavin palvelukeskuksen läheisyydessä.

Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue (AR)

Alueelle on ja/tai sille voidaan rakentaa rivitaloja ja esimerkiksi autokatoksin tai varastoin toisiinsa kytkettyjä pientaloja asumistarkoituksiin.

Merkinnällä on osoitettu Kaavin kirkonkylän alueella sijaitsevat, pääasiassa jo rakennetut, rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueet.

Erillispientalojen korttelialue (AO)

Alueelle saa rakentaa yksi- tai kaksiasuntoisia pientaloja (omakotitaloja) asumistarkoituksiin. Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen ja rantaan rajautuvilla rakennuspaikoilla erillisen enintään 30 k-m² suuruisen saunarakennuksen.

Uudempia AO-asuinalueita on Rantakylän alueella ja Puustellinpolulla.

6.4 Palvelu-, yritys- ja teollisuusalueet

Asemakaavassa on osoitettu alueita monilla palvelu- ja yritystoimintoja mahdollistavilla aluemerkinnoillä. Uudet aluevaraukset mahdollistavat maankäytöllisesti yritystoiminnan monipuolistumisen.

Palvelurakennusten korttelialue (P)

Alueelle saa rakentaa rakennuksia sekä julkisia että yksityisiä palveluita kuten päiväkotia, sosiaali- ja terveyspalveluja sekä virkistys-, viihdetoimintoja varten.

Merkinnällä on osoitettu alueita kirkonkylän luoteisosassa (Iloharjun urheilutalo) ja Harjulantiellä sataman läheisyydessä. Sataman läheiset alueet ovat uusia aluevarauksia. Palvelut voivat liittyä myös matkailuun.

Palvelurakennusten korttelialue. (P-1)

Korttelialueelle saa rakentaa vanhusten palvelukeskuksen siihen liittyvine asuntoineen.

Merkinnällä on osoitettu keskustan alueella sijaitsevat vanhusten palvelukeskukset.

Yleisten rakennusten korttelialue (Y)

Merkinnällä on osoitettu kirkonkylän yleisten rakennusten korttelialueet.

Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue (YH)

Alueelle voidaan rakentaa julkista hallintoa varten tarkoitettuja virasto-, toimisto- yms. rakennuksia.

Merkinnällä on osoitettu Kaavin kunnantalon alue.

Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YO)

Alueella sallitaan koulu- ja oppilaitostilojen ohella myös henkilökunnan ja oppilaiden asuintilojen rakentaminen.

Sosiaalitoiminta ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue (YS)

Alueelle voidaan rakentaa sairaaloita, vanhainkoteja ja muita sosiaalitoiminta ja terveydenhuoltoa palvelevia rakennuksia.

Museorakennusten korttelialue (YM)

Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue (YK)

Alueelle voidaan rakentaa seurakunnan ja uskonnollisen yhteisön toimintaa varten tarkoitettuja rakennuksia.

Ed. yleisten alueiden merkinnöillä osoitetaan esim. kirkko, koulu, terveyskeskus, museo.

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue (K)

Liikerakennusten korttelialue (KL)

Alue on tarkoitettu myymälöitä ja vastaavia kaupallisten palvelujen rakennuksia varten. Toimistotiloja saa sijoittaa vain asianomaisen toimipaikan omaa tarvetta varten.

Edellä mainituilla merkinnöillä (K, KL) on osoitettu liike- ja toimistorakennuksia päätien varrella.

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T)

Alueella on tai sille voidaan rakentaa teollisuustiloja kuten tehtaita, teollisuus- halleja ja korjaamoja niihin liittyvine varasto- ja muine aputiloineen sekä varastorakennuksia. Toimipaikan omaa tarvetta palvelevien toimistotilojen ja työpaikkaruokailua varten tarpeellisten tilojen rakentaminen sallitaan.

Teollisuus- ja liikerakennusten korttelialue (TK)

Alueella on tai sille voidaan rakentaa teollisuus- ja liikerakennuksia niihin liittyvine, varasto- ja muine aputiloineen

Teollisuusrakennusten korttelialue, jolle ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY)

Alueella sijaitsee tai sille voidaan rakentaa rakennuksia sellaiselle teollisuudelle ja varastoinnille, joka ei aiheuta merkityksellistä haitallista melua, ilman, veden tai maaperän saastumista, raskasta liikennettä tai muita merkityksellisiä ympäristöhäiriöitä läheiselle asuinalueelle.

Teollisuusaluemerkinnöillä on osoitettu teollisuusalueita Kirkkoharjussa, Uudenkyläntien, Harjulantien, Teollisuustien ja Luikonlahdentien varrella sekä junaradan pohjoispuolisella alueella Kortteisentien molemmin puolin.

6.5 Virkistys- ja ulkoilualueet

Asemakaavassa on käytetty seuraavia virkistysaluemerkintöjä.

Puisto (VP)

Merkinnällä osoitetaan sellaiset virkistysalueet, jotka on rakennettu tai on tarkoitus rakentaa puistomaisiksi.

Lähivirkistysalue (VL)

Merkinnöillä VP ja VL on osoitettu keskusta-, ranta- ja asuinalueiden yhteydessä olevia eriluonteisia viheralueita.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU)

Merkinnällä on osoitettu taajaman kaksi urheilukenttäaluetta.

Retkeily- ja ulkoilualue (VR)

Merkinnällä on osoitettu mm. valaistun hiihtoladun sisältävä Kolikkoinmäen alue taajaman pohjoisosassa.

Uimaranta-alue (VV)

Kirkonkylän uimaranta Kaavinjärven rannalla on osoitettu tällä merkinnällä.

6.6 Liikennealueet

Maantien alue (LT)

Merkinnällä on osoitettu yleisten teiden alueet.

Rautatiealue (LR)

Satama-alue (LS)

Venevalkama-alue (LV)

Merkinnöillä on osoitettu kirkonkylän keskustan pohjoispuolella kulkeva rautatie sekä satama- ja venevalkama-alueet.

Huoltoaseman korttelialue (LH)

Merkinnällä on osoitettu polttoaineen jakelupiste.

Autopaikkojen korttelialue (LPA)

Merkinnällä on osoitettu Palvelukeskuksen (P-1) korttelialueen käyttöön varattu pysäköintialue.

6.7 Erityisalueet

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue (ET)

Merkinnällä on osoitettu nykyisiä kunnallisteknisiä alueita, kuten ylävesisäiliön, lämpökeskuk-
sen, jätevesipumppaamoiden alueita.

Hautausmaa-alue (EH)

Merkinnällä on osoitettu hautausmaat.

Suojaviheralue (EV)

Merkintää on käytetty rautatien ja liikennealueiden yhteydessä sekä teollisuusalueiden sisäisillä
suojaviheralueilla.

6.8 Kulttuuriarvot

Kaavanlaadinnassa on otettu huomioon lähtötiedoissa ja selvityksissä mainitut rakennuskulttuuri-
arvot.

Rakennuskulttuurin ja muinaismuistojen osalta merkittävät kohteet ja alueet on osoitettu kaava-
kartalla SM-, sk-, SRK-, SR- ja SR-1 merkinnöin.

Muinaismuistolailla (295/63) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös (SM) (kohdenumero viittaa
kaavakarttaan) Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen
ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueel-
lisen vastuumuseon lausunto.

Merkinnällä on osoitettu muinaismuistoselvityksissä (katso kohta 4.21 Kiinteät muinaismuisto-
kohteet) todetut kohteet:

- **SM 1** Täyssinän rauhan rajakivi, kiinteä muinaisjäännös, historiallinen, 1500-luku
- **SM 2** Kaavin ensimmäisten kirkkojen paikka

Kaavamerkintöinä on käytetty seuraavia:

Arvokas kulttuuriympäristö (sk)

Kulttuuriympäristön ja -kohteiden tilaan vaikuttavia toimenpiteitä suoritettaessa sekä alueiden
asemakaavasuunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistorialliset arvot ja sovitettava yhteen
tuleva rakentaminen niin, että alueiden erityispiirteet säilyvät. Kohteisiin merkittävästi vaikutta-
vista hankkeista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon lausunto.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat kohteet:

- Lähtötiedoissa mainitut Rantatien ja Kaivotien alueet

Kirkkolain (1054/1993) 14 luvun 5 § nojalla suojeltu rakennus tai rakennelma (SRK)

Rakennukseen tai rakennelmaan kohdistuvissa toimenpiteissä on kuultava Museovirastoa.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat kohteet:

1. Tapuli

Rakennussuojelukohde, jolla on valtakunnallista tai maakunnallista kulttuurihistoriallista merkitystä (SR)

Kohdemerkinnän yhteydessä oleva indeksimerkintä viittaa asemakaavakartalle. Suunnittelumää-
räys: Alueen tai kohteen suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuriympäristöarvo-
jen säilymistä. Maankäyttö- ja rakennuslain 41 §:n nojalla määrätään, että alueella olevia raken-
nuksia tai rakennelmia ei saa purkaa eikä niiden ulkoasua saa muuttaa siten, että niiden kulttuuri-
historiallisesti arvokas luonne turmeltuu. Kohteisiin merkittävästi vaikuttavista hankkeista on
pyydetty alueellisen vastuumuseon lausunto.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat kohteet:

2. Suur-Pappila, Iso-Pappila
3. Eloaitta
4. Puistorinne (ent. Lääkärintalo)
5. Kirkkoharju, ”kansakoulu”, Peruskoulun ala-aste
6. Uusi Pappila
7. Nykyinen kunnantalo (ent. Osuuspankin talo)
8. Taksiasema

Rakennuskohde, jolla on seudullista tai paikallista kulttuurihistoriallista merkitystä (SR-1)

Kohdemerkinnän yhteydessä oleva indeksimerkintä viittaa asemakaavakartalle. Suositus: Rakennuksia ei tule ilman pakottavaa syytä purkaa, eikä niiden ulkoasua ja kohteen lähiympäristöä muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti tai maisemakuvan kannalta arvokas luonne turmeltuu. Kohteisiin merkittävästi vaikuttavista hankkeista on pyydettävä alueellisen vastuuseon lausunto.

Merkinnällä on osoitettu seuraavat kohteet:

9. Kassatalo
10. Marttala
11. Pirilä
12. Ala-Paanala
13. Väliaho
14. Päivärinne
15. Hannula
16. Metsäranta
17. Ev.lut. kirkko

Mikäli kirkko päätetään purkaa, niin yhtenä ajatuksena voisi olla kirkon rakenteiden osittainen säilyttäminen siten, että osa rakenteista voisi jäädä muistomerkin omaisesti nykyiselle paikalleen. Näitä rakenteita voitaisiin hyödyntää esim. uuteen kirkkoon kytkeytyvänä läheisenä ”metsäkirkko”-tyyppisenä puistomaisena miljöönä, palvelun esim. seurakunnallisia ja muitakin ulkotapahtumia.

6.9 Luontoarvot

Tehtyjen luontoselvityksin (katso kohta 4.3. Luonto- ja maisema) perusteella alueella ei ole erityisiä luontoarvoja sisältäviä alueita tai kohteita.

Muu vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv-2)

Alueella on kielletty pohjaveden laatua ja määrää vaarantavat ja maaperää heikentävät toimenpiteet.

Merkinnällä on osoitettu kirkonkylän alueella oleva vedenhankinnalle soveltuva pohjavesialue (Kaavinjärvi 0820401).

6.10 Maa- ja metsätalousalueet

Maa- ja metsätalousalue (M)

Maatalousalue (MT)

Merkinnöillä on osoitettu pienialaiset maa- ja metsätalouden alueet taajaman länsi- ja itäreunoilla.

7 Asemakaavan vaikutukset

7.1 Yleistä

Kaavasta aiheutuvien vaikutusten arvioinnin yhtenä tarkoituksena on tukea päätöksentekoprosessia. Toisaalta vaikutustarkastelu on ohjannut suunnitteluratkaisuja ja toiminut siten myös perusteena kaavan maankäytöllisille aluevarauksille ja kaavamerkintöjen sisällöille.

Eri intressitahojen, maanomistajien sekä suunnittelijoiden välisen osallistuvan suunnittelun ja edelleen vaikutusten arvioinnin kautta pyritään eheyttämään ja kehittämään suunnittelualueen maankäytöllistä ja toiminnallista kokonaisuutta.

Suunnittelutyön pohjaksi määritellyillä tavoitteilla – ja edelleen toiminnallisen kokonaisrakenteen hahmottamisella – on pyritty ohjaamaan suunnitteluratkaisuja siten, että yksittäisten maankäytöllisten aluevarausten vaikutukset olisivat mahdollisimman myönteisiä koko asemakaava-alueen kehittämisen kannalta.

Kaavan keskeiset vaikutukset arvioidaan suunnittelun aikana ja ne dokumentoidaan tarvittavissa määrin kaavaselostuksessa.

7.2 Vaikutukset suhteessa ylikunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Asemakaavaratkaisun perusteita / vaikutuksia suhteessa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan on kuvattu kohdassa 6.1 Yleisperustelut. Keskeiset vaikutukset ovat seuraavat:

- Asemakaava tukee kirkonkylän kokonaisrakenteen eheytymistä.
- Kaavassa on huomioitu viheralueet ja erityisesti niiden jatkuvuuteen liittyvät yhteystarpeet ulkoilureitteineen. Viheraluevarauksissa on huomioitu myös ekologisten yhteyksien säilyminen.
- Kaavin kirkonkylän kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kokonaisuudet ja rakennuskohteet on tunnistettu kaavaratkaisuissa ja edistetty niiden säilymistä.
- Kirkonkylän maankäytön kehittäminen sille ominaisten mahdollisuuksien pohjalta toteuttaa niin valtakunnan kuin maakuntatason tavoitteita.

7.3 Maankäytölliset vaikutukset

7.3.1 Kokonaisrakenne

Asemakaavan merkittävimmät vaikutukset kokonaisrakenteeseen ovat seuraavat:

- Asemakaavan päivittäminen yhtenäistää kirkonkylän erilliset asemakaavat kaavamääräysten ja merkintöjen osalta.
- Asemakaava viedään numeeriseen muotoon uudelle kirkonkylän alueen pohjakartalle, mikä helpottaa voimassa olevien asemakaavojen seurantaa ja hallintaa.

7.3.2 Rakentaminen taajamassa

Rakentamiseen liittyvät yleiset vaikutukset ovat seuraavia.

- Kehittyvät asuinalueet monipuolistavat asuinpaikkatarjontaa
- Nyt laadittu asemakaava on peruste uudelle rakentamiselle ja kunnallistekniikan yksityiskohtaiselle suunnittelulle ja toteutukselle.
- Uudella rakentamisella on kokonaisrakennetta eheyttävä vaikutus.

7.3.3 Työpaikka-alueet / palvelut

Asemakaavassa on osoitettu nykytilanteen mukaisesti liikenteellisesti hyvin saavutettavissa olevia ja keskeisesti sijoittuvia yritys-, teollisuus-, ja muiden palveluiden alueita.

Kirkonkylän keskustan palvelut ovat pääsääntöisesti sen läheistä asutusta palvelevia ns. päivittäistavarakauppoja tai muita yleishyödyllisiä palveluita tuottavia julkisia palveluita tai yksityisiä yrityksiä.

Asemakaava kaikkienensa mahdollistaa palveluihin liittyvien toimintojen monipuolistumisen.

7.3.4 Yhdyskuntatekniset verkostot

Asemakaavan keskeisiä vaikutuksia yhdyskuntateknisiin verkostoihin ovat:

- Asemakaava-alueiden toteuttaminen edellyttää niiden liittämistä kunnallisteknisiin verkostoihin.
- Asemakaavaan sisältyvistä taajamien uusista rakentamisalueista ei aiheudu erityisiä uusia ns. kunnallisteknisiä liityntäkustannuksia – alueiden kunnallistekniset kustannukset ovat ns. normaaleita alueiden sisäisen verkoston kustannuksia.
- Uudet maankäyttöalueet ja täydennysrakentamisalueet sijoittuvat jo rakennettujen kunnallisteknisten verkostojen piiriin/ulottuville ja siten olevien verkostojen hyödyntäminen tehostuu.

7.3.5 Liikenneverkosto

Vaikutuksia liikenneverkostoon:

- Liikenneyhteyksien osalta tukeudutaan olevaan päätieverkostoon.
- Taajaman sisäisen liikenneverkoston sujuvuutta parantaa rannan suuntaisen Kaartotien (ns. kokoojakadun) jatkaminen venesatamalle menevälle Harjulantielle saakka.
- Liikennemäärät eivät asemakaavassa osoitetun uuden maankäytön johdosta juurikaan lisäännä. Kyse on tavanomaisesta taajamarakenteen sisäisestä liikenteestä.
- Venevalkamat säilyvät ennallaan.

7.3.6 Virkistysalueet ja viheryhteydet

Asemakaavassa on osoitettu koko alueen kattavat sisäiset ja eri alueiden väliset virkistysalueet ja viheryhteydet. Kaavan pohjalta yleisten alueiden – kuten virkistysalueiden ja reittien – ylläpito ja kehittämistarve on selkeästi määriteltävissä.

- Asemakaava korostaa viheralueiden jatkuvuutta alueelta toiselle, toisaalta viheralueiden merkitystä varsinkin kirkonkylän taajaman sisäisen rakenteen ja eri osien keskinäisessä jäsentelyssä.

7.3.7 Maa- ja metsätalous / luonto

Asemakaavassa on osoitettu olevat maa- ja metsätalousvaltaiset alueet. Asemakaavalla ei ole vaikutusta näiden alueiden maankäyttöön, vaan se tulee nykytilanteen mukaisesti säilymään maa- ja metsätaloustaloudessa siihen liittyvine toimintoineen.

Alueella ei ole todettu erityisiä luontoarvoja.

7.3.8 Kulttuuriympäristö

Asemakaavassa on tuotu esille (lähtötietojen ja selvitysten mukaisesti) alueen kulttuuriarvoja, jotka on edelleen huomioitu kaavaratkaisussa tarvittavin kaavamerkinnöin.

Arvot tulevat nykyistä voimakkaammin yleiseen tietoisuuteen ja niiden säilymistä voidaan kaavan myötävaikutuksella vaalia. Vanhan säilyttäminen ja uudisrakentaminen eri aikakausina muodostaa rakennuskantaan ajallisia kerrostumia.

7.4 Vaikutukset sosiaalisiin oloihin

Asemakaavaprosessin ja siihen sisältyvien maankäyttöratkaisujen sosiaalisia vaikutuksia ovat mm.:

- Asukkaiden, maanomistajien ja yrittäjien tietoisuus alueen ympäristöoloista, maankäytöllisestä nykytilasta ja tulevaisuuden mahdollisuuksista lisääntyy.
- Tietoisuus maankäytöllisestä tulevaisuudesta edesauttaa alueen kokonaisvaltaisessa kehittämisessä ja markkinoinnissa.
- Tietoisuuden lisääntymisen myötä eri osapuolien sitoutuminen tuleviin maankäyttöratkaisuihin voimistuu.
- Edesauttaa kuntaa, elinkeinoelämää, maanomistajia ja muita, joiden oloihin kaavaratkaisu vaikuttaa, valmistautumaan tuleviin muutoksiin ja hyödyntämään alueelle ominaisia maankäytöllisiä mahdollisuuksia.
- Maankäyttöhankkeisiin voidaan varautua ja aikatauluttaa.

7.5 Asemakaavan oikeusvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain yleisenä tavoitteena on edellytysten luominen hyvälle elinympäristölle sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen edistäminen. Lisäksi lailla pyritään turvaamaan jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen.

MRL:n 4§:ssä on kuvattu alueiden käytön suunnittelujärjestelmä

Kuntien alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleis- ja asemakaavoja. Nämä jäävät kuntien hyväksyttäviksi. Kunnat voivat laatia myös yhteisen yleiskaavan. Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella.

Lisäksi valtioneuvosto voi hyväksyä alueiden käyttöä ja aluerakennetta koskevia valtakunnallisia tavoitteita.

Suunnittelujärjestelmän periaatteena on, että yleispiirteisempi kaava on ohjeena yksityiskohtaisempia kaavoja laadittaessa. Maankäyttö- ja rakennuslaissa korostuvat eri kaavatasojen toisistaan poikkeava asema ja tehtävät alueiden käytön suunnittelujärjestelmässä. Yleisesti alueiden käytön suunnittelujärjestelmän voidaan katsoa noudattavan ns. korvaavuusperiaatetta. Tämän mukaisesti alueidenkäyttökysymykset pyritään ratkaisemaan alimmalla mahdollisella suunnittelutasolla, jolla ne ovat ratkaisun laadulliset ominaisuudet ja osallisten vaikutusmahdollisuudet huomioiden parhaiten toteutettavissa.

Alueidenkäytön suunnittelutasot

- 1) Maankäyttö- ja rakennuslain säädökset
- 2) Maankäyttö- ja rakennusasetuksen säädökset
- 3) Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
- 4) Maakuntakaava
- 5) Oikeusvaikutteinen kunnanvaltuuston hyväksymä yleiskaava
- 6) Detaljikaavat (asema- ja ranta-asemakaavat)**
- 7) Rakennusjärjestys
- 8) Oikeusvaikutukseton yleiskaava
- 9) Muut suunnitelmat

Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä korostaa kuntien itsenäistä asemaa kaavoituksessa. Maakuntakaavalla on merkitys valtakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden yhteen sovittajana.

8 Suunnittelumenettely

8.1 Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain (1.1.2000) mukaan kaavoituksessa tulee huolehtia siitä, että eri intressiryhmien (osallisten) mahdollisuus osallistua asioiden käsittelyyn on riittävän laajaa, oikeisiin asioihin kohdistuvaa ja oikein ajoittuvaa.

Suunnitteluun osallistutetaan päättäjät, kuntalaiset ja ne intressiryhmät, joita suunnittelun alueen kehittäminen erityisesti koskettaa. Osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Keskeiset osalliset:

- Pohjois-Savon ELY-keskus ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue
- Pohjois-Savon ELY-keskus liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue
- Pohjois-Savon liitto
- Alueellinen vastuumuseo
- Alueen asukkaat ja kiinteistöjen omistajat
- Alueen yrittäjät
- Kuntalaiset, joiden oloihin kaavoitus saattaa vaikuttaa
- Kaavin kunnan luottamuselimet ja hallintokunnat
- Yhdistykset ja järjestöt

8.2 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Kaikista merkittävistä kuulemis- ja päätöksentekovaiheista ilmoitetaan Kaavin kunnan ilmoitustaululla ja internet -sivuilla www.kaavi.fi sekä Koillis-Savo -paikallislehdessä. Kaava-aineistot pidetään nähtävillä kunnantalolla. Asemakaavan päivittäminen laaditaan keskeisiä osallisia kuullen.

8.3 Suunnitteluvaiheet

Asemakaavaprosessin keskeiset suunnittelu- ja käsittelyvaiheet:

- Asemakaavan päivitystarve on todettu kunnan kaavoituskatsauksessa.
- Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu
- Vuoden 2020 aikana laadittiin asemakaava-alueen viheraluetarkastelu ja arvioitiin rakennuskulttuurikohteiden nykytila.
- Vuoden 2021 aikana on pidetty kuntalaisille ja maanomistajille tiedotus- ja neuvottelutilaisuuksia.
- Asemakaavaluonnos (valmisteluvaiheen aineisto) pidettiin yleisesti nähtävillä 29.9. – 31.10.2022 ja siitä pyydettiin tarvittavat lausunnot.
- Kaavaluonnoksesta annetut lausunnot ja mielipiteet on aiheellisilta osin otettu huomioon asemakaavaehdotuksen valmistelussa (Liite. Luonnosvaiheen palaute ja vastineet).

Kuopiossa 1.2.2023

MAANKÄYTÖN
SUUNNITTELU

KAAVAHAARJU

Jorma Harju
Kaavoitusinsinööri